

Naturen i arbeid

1	Administrerende direktør
2	Hva er Statkraft
6	Året på tvers
8	Årsberetning 2000
20	Virksomhetsbeskrivelse
29	Rammebetingelser / harmonisering
31	Kraftsektoren om 20 år
34	Resultatregnskap
35	Balanse
36	Kontantstrømoppstilling
40	Noter
58	Revisors beretning
59	Hovedtall
60	Samfunnsregnskap
62	Miljørapport
64	Adresser

I 1900-tallet er kalt vannkraftens århundre i norsk historie. For å markere dette, har Statkraft valgt å illustrere denne årsrapporten, ved inngangen til et nytt århundre, med elver og fosser i Norge, slik norske malere har sett dem. Bildene er valgt ut og kommentert av kunsthistorikeren Dorte Hysing

Nikolai Astrup (1880-1928)
Kvernagong, udatert. Håndkolorert tresnitt. 40,5 x 51,5 cm. Privat eie. Foto O. Væring efft. AS.
På mange måter er Astrups bilder kvintessensen av forestillingen om det norske. Han maler slit og nøysomhet, virkestrang og ingeniørkunst, naturprakt og mystikk. Det er dette menneskelige aspektet i bildene som har gjort Astrup til en avholdt kunstner. Utgangspunktet for dette tresnittet er et maleri fra 1902. Astrup arbeidet med dette motivet i mange år og gjentok det flere ganger. Tittelen er nærmest uoversettelig og kan bety både at kvernen går eller er i bruk og at man, i dette tilfellet far og sønn, er på vei til kvernen. Kanskje likte Astrup denne dobbeltbetydningen. Det sentrale i bildet er det fossende vannet. Som representant for vannkraft er det et godt symbol på Statkraft.

Store endringer i markedet

av adm. direktør Lars U. Thulin

Mellom viktige land i Europa og Norden er det nå fri flyt av energi over grensene med adgang til å bruke stamnettene. Utviklingen er i full gang for å gi fri konkurranse frem til sluttbrukerne i EU-landene. Skagerak-kablene er tilgjengelige for transport av energi for alle som handler kraft. Hele Danmark har blitt en del av Nord Pools el-børssystem som dermed omfatter alle de nordiske land. Det er også etablert børser i andre EU-land. Alt er ufravikelige tegn på at konkurransen blir hardere og at de fleste land i Europa snart vil utgjøre ett stort kraftmarked.

Statkraft er en del av denne pulserende energiverden. Vi har styrket vår posisjon i det norske og nordiske energimarkedet det siste året. Når elektrisiteten flyter fritt over grensene og kjøperne velger leverandør i et åpent marked, vinner de nytenkende og effektive. Blant disse skal Statkraft være! Derfor har vi høy aktivitet for å bli større i Norge gjennom kjøp i regionale energiverk.

Vår største utfordring er å skaffe kapital og å være i stand til å handle hurtig. Stortinget ga i budsjettinnstillingen fra desember 1999 klar beskjed om at det ønskes en langsiktig utbyttepolitikk for Statkraft. Den var et steg i riktig retning. Den skjerpede konkurransen gjør det også tvingende nødvendig at kapital er tilgjengelig og at beslutninger kan tas uten særlige byråkratiske forsinkelser. Konsulentfirmaet Ernst & Young har i et oppdrag fra Olje- og energidepartementet understreket at konkurransen mot tunge energiaktører i Norden og Europa gjør det vanskelig å forutse investeringsmulighetene. Det anbefales derfor at Statkraft gis styrket foretakskapital, fleksibilitet ved økede låne- eller garantirammer og et system hos

myndighetene som gir rask behandling av søknader om endringer i de økonomiske rammene.

Skal vi kunne spille den sentrale rollen som vi er tildelt av myndighetene, og bli et ledende energiselskap i Nord-Europa, må ord følges av handling. Nærings- og handelsministeren skrev for kort tid siden at den hurtige omstillingen i globalt næringsliv krever eiere som deltar mer aktivt enn tidligere. Det statlige eierskapet må ikke være en hemsko for bedrifter i et konkurranseutsatt marked. Blant annet påpeker hun at beslutningsstrukturen er svært krevende og tidvis gjør det umulig for staten å foreta raske beslutninger. For Statkrafts fremtid er det helt nødvendig at staten som eier tilpasser sitt system til de behov markedet stiller.

Året har gitt Statkraft et brukbart resultat. Mye nedbør førte til rekordstor produksjon på 40,8 TWh, men også til lave priser. Av vårt årsresultat på 847 millioner kroner, tok Staten som eier 631 millioner. Skal vi kunne spille den tiltenkte rollen på den europeiske energiscene må selskapet få beholde en større del av overskuddet. Vi må også få tilført mer egenkapital. Restruktureringen er bare så vidt kommet i gang. Nok kapital, høy kompetanse og likeverdige rammebetingelser er avgjørende faktorer. Det er et viktig skritt i riktig retning når Regjeringen nå foreslår at utbyttet skal begrenses til 50 prosent de kommende årene, selv om dette fortsatt er høyt sammenlignet med andre selskaper.

Jeg er også svært tilfreds med å konstatere at arbeidet med helse, miljø og sikkerhet gir positive resultater både for selskapets ansatte og der hvor vi har vår virksomhet.

Året som ligger bak oss har vært preget av betydelige endringer i norsk og europeisk kraftindustri. Blant annet har store energiselskaper forent sine ressurser og blitt enda tyngre aktører. Et av de nylig sammenslåtte selskapene i Tyskland disponerer for eksempel mer produksjonskapasitet enn alle norske kraftverk tilsammen og har 12 millioner kunder.

Statkraft SF ble etablert 1. januar 1992 etter beslutning i Stortinget. Selskapet styres etter Lov om statsforetak med Olje- og energidepartementets statråd som generalforsamling. Det skal drives etter forretningsmessige prinsipper. Selskapets visjon er å være et ledende nord-europeisk energiselskap med spisskompetanse innen vannkraft. Det skal eie, bygge og drive kraftverk, handle med energi og engasjere seg i virksomhet som står i naturlig sammenheng med dette.

Hva er Statkraft?

Statkraftkonsernet hadde i 2000 en total omsetning på 5.285 millioner kroner. Resultat før skatt var 1.765 millioner kroner. Egenkapitalandelen på 39,1 prosent viser at selskapet er solid. Statkraft er Norges største landbaserte skatteyder.

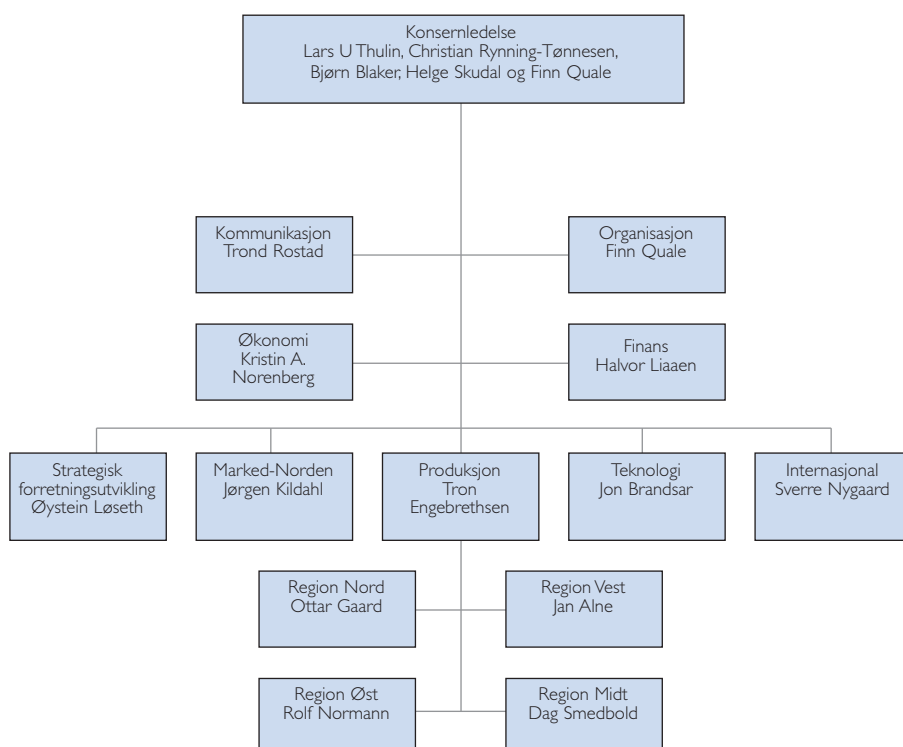
Konsernet har om lag 1.200 ansatte. Statkrafts medarbeidere hører til de fremste i verden innen flere kompetanseområder knyttet til utbygging og drift av vannkraftverk, foruten handel med elektrisk kraft i konkurranseutsatte markeder.

Statkraft eier direkte en produksjonskapasitet på 34,3 TWh som utgjør om lag 30 prosent av landets vannkraftproduksjon. Det gjør foretaket til Norges største produsent av elektrisk kraft og nest største vannkraftprodusent i Norden, etter Vattenfall. Produksjonen foregår i 93 kraftstasjoner som selskapet eier helt eller delvis.

Av disse har Statkraft driftsansvaret for 57 anlegg, mens 36 drives av andre selskaper. Statkraft eier helt eller delvis 113 vannmagasiner som utgjør vel 40 prosent av landets vannmagasinkapasitet.

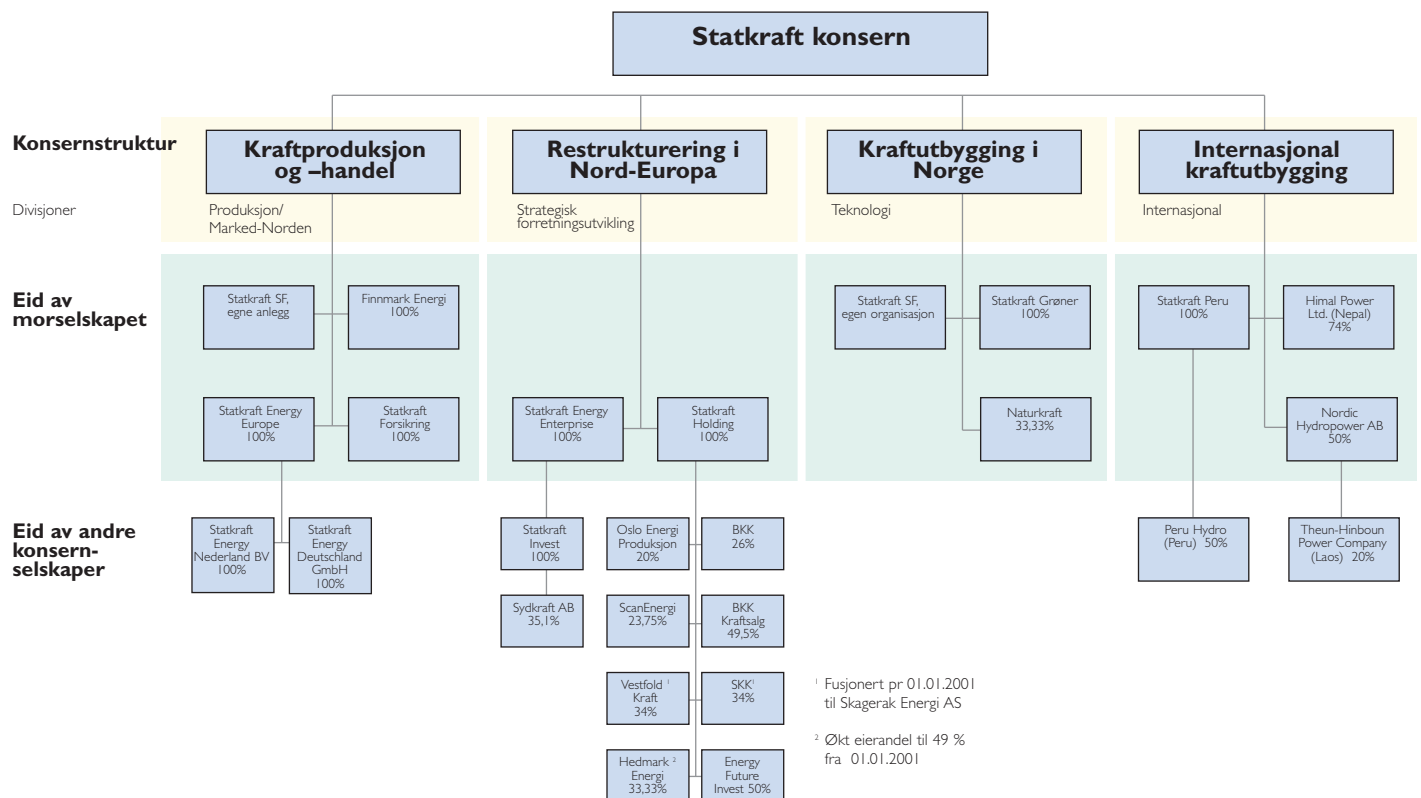
Foretaket har også eierskap i flere bedrifter i energibransjen, både hel- og deleide. Bedriftene har sin hovedvirksomhet innenfor utvikling og drift av kraftanlegg, kraftdistribusjon, krafthandel og engineering, både i Norge og i utlandet. I 2000 kjøpte Statkraft 34 prosent av aksjene i Skiensfjordens kommunale kraftselskap AS (SKK) og i Vestfold Kraft AS (VK) samt 33,3 prosent i Hedmark Energi AS (HEAS). Dette reflekterer Statkrafts ambisjon om å bli en betydelig aktør i det nord-europeiske energimarkedet gjennom økt eierskap til produksjonskapasitet. Figuren viser eierandelene og hvordan disse er knyttet til Statkrafts organisasjon.

Konsernledelsen

Hovedtall	Konsern	Statkraft SF	Finnmark Energiverk	Statkraft Energy Europe	Statkraft Energy Enterprise	Statkraft Holding	Statkraft Grøner	Statkraft Forsikring	Himal Power	Elimineringer
Regnskap 2000										
Brutto driftsinntekter	5 285	5 043	70	19	-	-	230	26	89	-192
Netto driftsinntekter	4 671	4 432	70	19	-	-	230	26	89	-195
Driftsresultat	2 178	2 140	36	-15	-1	0	4	-6	58	-37
Res.andel tilknyttede selskap	729	-	-	-	559	170	-	-	-	-
Netto finans	-1 142	-630	-7	3	-309	-153	-1	6	-36	-15
Resultat før skatt	1 765	1 510	29	-13	250	16	3	-	22	-53
Årsresultat etter skatt	847	714	18	-3	113	59	2	-	22	-78
Herav minoritetsinteresser	6	-	-	-	-	-	-	-	6	-
Årsresultat 1999	947	686	23	-22	177	127	-	-	-	-44
Balanse 31.12.2000										
Likvide midler	2 514	1 062	3	72	931	357	25	3	61	0
Egenkapital	21 742	20 778	342	70	3 385	5 035	47	30	305	-8 250
Totalkapital	55 616	54 080	494	145	12 674	11 111	169	159	1 276	-24 492
EK-andel	39 %	38 %	69 %	48 %	27 %	45 %	28 %	19 %	24 %	-

Statkraft har følgende divisjoner:

• Strategisk forretningsutvikling

Enheten skal følge opp, analysere og anbefale nye forretningsmuligheter i Norge, Norden og Nord-Europa. Rammevilkår og markedsutvikling er viktige fokusområder. Gjennom dette arbeidet skal det legges et velfundert grunnlag for selskapets utvikling de kommende årene.

• Marked

Gjennom analyser av blant annet markeder, priser og handelsagering, skal enheten sikte mot å maksimere inntektene på kort og lang sikt ved bruk av egne vannressurser og ved kjøp og salg av elektrisk kraft.

• Produksjon

Enhetens primære oppgaver ligger i å gjennomføre all teknisk aktivitet som er nødvendig for å

drive, oppgradere og vedlikeholde selskapets anlegg slik at verdiskapingen på sikt blir størst mulig.

• Teknologi

Planlegging, teknisk tilrettelegging og utbygging av ny produksjonskapasitet for elektrisk kraft er enhetens hovedansvar. I tillegg følger den opp prosjekter hvor Statkraft har eierandeler eller interesser og har også ansvaret for forsknings- og utviklingsaktivitetene i selskapet.

• Internasjonal

Statkraft skal være et profilert internasjonalt energiselskap innenfor sine kjerneområder. Denne enheten har ansvaret for å utvikle, eie og drive energiprojekter i land utenfor Nord-Europa.

Organisering av konsernet og dets virksomheter under konsernsjef Lars Uno Thulin går frem av figurer.

Året på tvers

Januar

Datterselskapet Statkraft Anlegg selges til NCC med virkning fra 1. januar.

Februar

Statkraft sender konsesjonssøknader for vindkraftverk (vindparker) på Stadlandet (Seljekommunene), Smøla og Hitra.

Mars

Styret i Statkraft beslutter å bygge ut Beiam Kraftverk i Nordland med forbehold om at planendringssøknaden blir godkjent. Årlig produksjon er beregnet til 198 GWh.

April

Statkraft får ved kongelig resolusjon konsesjon for bygging av nytt Bjølvo kraftverk. Årlig middelproduksjon er beregnet til 387 GWh og byggearbeidene vil ta om lag tre år.

Ekstraordinær generalforsamling i Hedmark Energi AS (HEAS) vedtar en rettet emisjon mot Statkraft SF som derved får en eierandel på en tredjedel av aksjene i selskapet.

Mai

Statkrafts handelskontor i Düsseldorf – Statkraft Energy Deutschland GmbH – blir offisielt åpnet. Virksomheten startet i 1999, og kontoret driver trading i det tyske kraftmarkedet.

Planendringssøknaden for Beiamutbyggingen blir godkjent i Statsråd.

Juni

Gjennom en rettet emisjon erverver Statkraft 34 prosent av aksjene i henholdsvis Skiensfjordens kommunale kraftselskap AS (SKK) og Vestfold kraft AS (VK).

Verdensutstillingen Expo2000 i Hannover blir åpnet. Statkraft er blant aksjonærene i den norske paviljongen, som har en femten meter høy foss som blikkfang. Statkraft arrangerer en rekke fagseminarer for beslutningstakere i norsk energibransje i løpet av de månedene Expo2000 varer.

Terje Vareberg blir utnevnt til ny styreleder i Statkraft etter Hans O. Bjøntegård. Styret får for øvrig to nye medlemmer – Ingvild Ragna Myhre og Jan Stenersen.

Styret vedtar å bygge nye Bjølvo kraftverk.

Juli

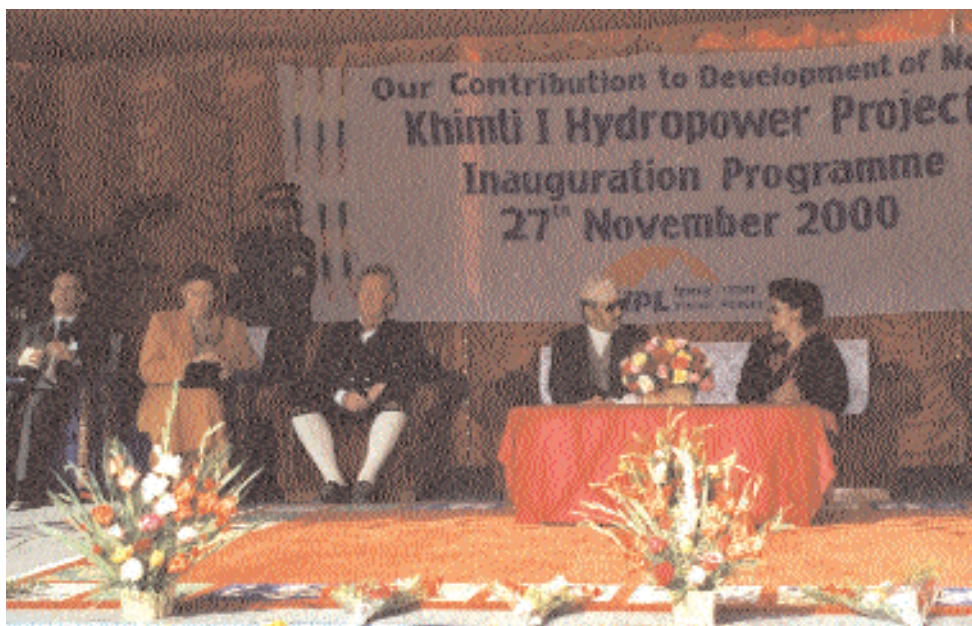
Statkraft Engineering kjøper i første halvår resten av aksjene i Grøner Holding. Selskapene fusjonerer under navnet Statkraft Grøner AS 1. juli.

August

Arbeidet påbegynnes i Beiam.

September

Motstandere av utbyggingen i Beiam blokkerer riksveien og Statkraft velger å unngå åpen konfrontasjon.

I ekstraordinært foretaksmøte blir Statkraft av statsråd Akselsen instruert om å utsette anleggsarbeidet i Beiam.

I samarbeid med Hedmark Energi AS etablerer Statkraft Energy Future Invest (EFI) på 50/50 basis. EFI er et utviklings- og investeringselskap rettet inn mot fremtidens utfordringer og muligheter innen energisektoren.

Byggingen av Statkrafts nye hovedkontor på Lilleaker i Oslo starter. Bygget vil ligge ved Lysakerelven, og innflytting er planlagt å finne sted sommeren 2002.

Olje- og energidepartementet offentliggjør verddivurderinger av Statkraft SF som er gjennomført av henholdsvis Ernst & Young og Dresdner Kleinwort Benson. Avhengig av forutsetningene ligger verddivurderingene mellom 27 og 50 milliarder kroner.

Oktober

I tilknytning til Expo2000 arrangerer Statkraft sammen med Norsk Hydro og Statoil den internasjonale konferansen "Energy and Environment. Challenges and Objectives for a New Millenium" i Hannover.

Byggingen av nye Bjølvo kraftverk påbegynnes.

November

Kongen av Nepal foretar den offisielle åpningen av kraftverket Khimti I. Dette er det første privatfinansierte kraftprosjektet i Nepal. Det øker landets kraftproduksjon med 25 prosent. Khimti I har en installert effekt på 60 MW og en årsproduksjon på om lag 350 GWh.

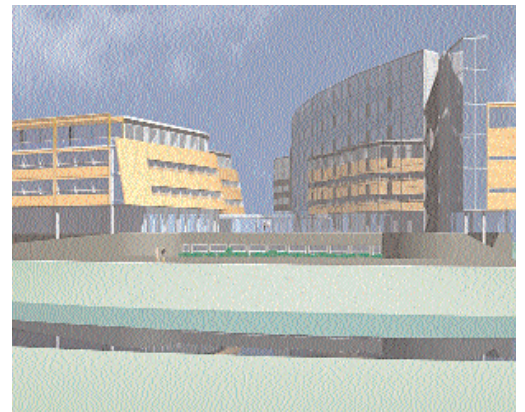
Desember

Det oppnås enighet om å forlenge leieavtaler med Elkem og Tyssefaldene for Sauda I-IV, Svelgen I-II og Tysso II, på vilkår som reflekterer forventet utvikling i markedet.

NVE gir Statkraft konsesjon til å bygge vindparker på Stadlandet, Smøla og Hitra. På Smøla gjelder konsesjonen for 72 vindmøller med en samlet effekt på 150 MW. På Stadlandet får Statkraft konsesjon for 35 møller med en samlet effekt på 70 MW, og på Hitra omfatter konsesjonen 28 vindmøller med samlet effekt på 56 MW.

Skiersfjordens kommunale kraftselskap AS (SKK) og Vestfold Kraft AS (VK) slår seg sammen til Skagerak Energi AS med virkning fra 1. januar 2001. Statkrafts eierandel er 34 prosent.

Statkraft har i løpet av 2000 kjøpt og solgt aksjer i Sydkraft AB. Statkraft eier ved utgangen av året 35,1 prosent av kapitalen og har 28,9 prosent av stemmene i Sydkraft.

Hovedtall

	Enhet	2000	1999	1998	1997	1996
Brutto driftsinntekter	Mill. kr	5 285	5 601	5 314	5 353	5 562
Driftsresultat	Mill. kr	2 178	2 174	2 198	1 998	2 354
Årsresultat	Mill. kr	847	947	890	1 238	455
Totalkapital	Mill. kr	55 616	47 067	42 430	40 075	39 089
Egenkapitalandel	%	39,1	45,7	40,8	41,6	37,0
Kontantstrøm fra årets virksomhet	Mill. kr	1 772	1 849	1 256	1 427	1 814
Produksjon etter pumping og tap	TWh	40,2	32,5	32,4	27,5	32,2

På tross av vedvarende lave kraftpriser oppnådde Statkraft et overskudd før skatt på 1.765 millioner kroner i år 2000. Dette er 74 millioner kroner eller 4 prosent høyere enn i 1999. Etter skatt ble resultatet 847 millioner kroner mot 947 millioner kroner året før. Konsernet har de siste år vist robusthet i et vanskelig kraftmarked, men inntjeningen er likevel ikke tilstrekkelig til å gi en rimelig avkastning på kapitalen. Egenkapitalavkastningen ble 3,9 prosent i 2000 mot 4,9 prosent i 1999.

Årsberetning 2000

Det nordiske kraftmarkedet

År 2000 var værmessig et unormalt år og ble det fjerde våtåret på rad. Nyttbart tilsig ble rekordstort med 140,2 TWh i Norge og 81,6 TWh i Sverige, til sammen 221,8 TWh. Dette er det nest våteste året siden 1930 med et samlet mertilsig i forhold til det normale på om lag 43 TWh eller nær 25 prosent. Det var store geografiske forskjeller med nedbørsrekorder bl.a. på Østlandet, mens andre deler av landet hadde tørrere vær enn normalt.

Året ble dessuten mildt med henholdsvis 1,5 grader i Norge og 1,9 grader i Sverige over normalen. I Norge var året det varmeste på 130 år:

Etter tre foregående våte år var magasin-fyllingen ved inngangen til 2000 79 prosent av det maksimale i Norge og 62 prosent i Sverige. Dette var betydelig mer enn normalt. Ved utgangen av året hadde Norge samme fyllingsgrad, mens sluttmagasinene i Sverige hadde økt til 76 prosent av normalen.

Det totale kraftforbruket i Norge ble 120,9 TWh, som var 1,9 TWh eller 1,6 prosent høyere enn året før. Kraftkrevende industri økte sitt forbruk med 1,5 prosent til 32,8 TWh. Utkoblbare elektrokjeler økte med 20,2 prosent til 5,1 TWh som følge av høy oljepris. Forbruket innen alminnelig forsyning økte beskjedent og ble 0,5 prosent høyere enn i 1999 med 83 TWh. Det milde været i 2000 førte til et lavere forbruk sammenlignet med et normalt år. Korrigert for det milde været var veksten fortsatt sterk, anslagsvis 2-3 prosent årlig, og viser ingen tegn til utflating.

De værmessige forholdene la press på kraftprisene, og for året ble den gjennomsnittlige spotprisen 10,3 øre/kWh. Dette var 0,9 øre/kWh lavere enn i 1999 og var den laveste kraftprisen siden 1993.

Det høye tilsiget av vann ga en rekordstor kraftproduksjon. I 2000 produserte Norge for første gang mer elektrisk kraft enn Sverige. Norsk kraftproduksjon ble hele 141,4 TWh, mens den for Sverige ble 140,8 TWh. Produksjonen var likevel ikke stor nok til å unngå betydelige vanntap.

Gjennom store deler av året eksporterte Norge kraft opp mot kapasitetsgrensen. Netto eksport til Sverige og Danmark ble 20,5 TWh, som er ny eksportrekord. Kapasiteten mot Sverige og Danmark på ca. 4.000 MW har i perioder vært utnyttet fullt ut.

Som følge av begrenset ny kraftutbygging er det underliggende underskuddet i den norske kraftbalansen stigende. Det samme bildet ser vi i Sverige.

Selv om prisdannelsen i det nordiske elbørsområdet nå er underlagt felles retningslinjer, med felles systempris, har det ennå ikke funnet sted noen tilsvarende harmonisering mellom de nordiske systemoperatørene for overføringsnettet. Svenska Kraftnät begrenser kapasiteten på utenriksforbindelsene for å håndtere flaskehalser internt i Sverige. Dette er med på å bidra til en stadig økende misnøye hos markedsaktørene til prisdannelsen i spotmarkedet. En felles nordisk systemoperatør; og

en harmonisering av overføringstariffene innad i Norden vil kunne gi samfunnsøkonomisk bedre utnyttelse av kraftsystemet, og gi investeringer som vil bedre utnyttelsen av det nordiske nettet.

Kraftproduksjon og handel i Statkraft

Det våte været kombinert med høyt inngangsmagasin ga Statkraft ny produksjonsrekord i år 2000 på 40,2 TWh som er hele 7,0 TWh eller 23 prosent mer enn middelproduksjonen på 33,2 TWh. Dette bidro til å opprettholde inntektene fra kraftomsetningen fra året før til tross for lave markedspriser.

Om lag halvdelen av Statkrafts produksjonsvolum er solgt til kraftkrevende industri til politisk bestemte priser. Stortinget vedtok i

1999 et fremtidig industrikraftregime til erstatning for tidligere myndighetsbestemte kontrakter gjennom behandlingen av St.prp. nr. 52. EFTAs kontrollorgan ESA har senere hatt innvendinger mot elementer i den vedtatte ordningen. På denne bakgrunn ble det lagt frem for Stortinget visse endringer i St.prp. nr. 78, som ble behandlet i mai 2000. Prismessig er tilbudet i de nye kontraktene de samme som tidligere, men de gamle kontraktene må løpe ut før de nye kontraktene kan tre i kraft. Av de 17 bedriftene som fikk tilbudet, er det kun én bedrift som har akseptert. Dette betyr at fra 2011 til 2021 har Statkraft én kraftkontrakt som er politisk bestemt. Videre har myndighetene forlenget leieavtalene for kraftverk i tre vassdrag. Disse er Sauda, Tysso II og Svelgen I og II. Avtalene løper ut i 2031.

Chr. Aug. Lorentzen (1746-1828):

Sarpsfossen, 1795. 125 x 157 cm.

Tilhører Nasjonalgalleriet.

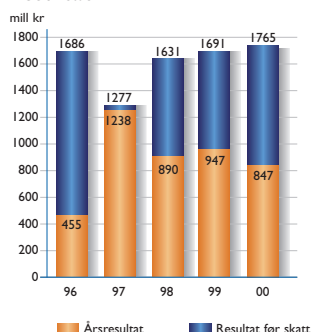
Foto: J. Lathion ©Nasjonalgalleriet.

Kanskje er det lyset som er det mest betagende i dette bildet. Men det kan også være den tydelige beundringen og interessen den lille gruppen i forgrunnen har for vannmassene. De har karret seg ut på de ytterste klippene og slår ut med armene i ren begeistring. Dette er naturglede i Jean-Jacques Rousseaus ånd.

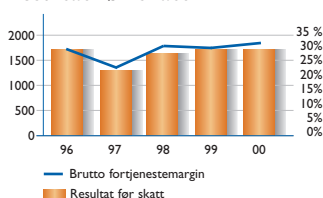

Resultat

Resultat før skatt

Statnett innførte høsten 2000 et marked for reserveeffekt. Produsenter kan nå få betalt for å ha produksjonskapasitet i reserve, og tilsvarende kan industrien få betalt for å kunne koble ut forbruk på kort varsel. Reserven skal anmeldes i regulerkraftmarkedet. Statnett reserverte 1.745 MW for perioden november 2000 til januar 2001. Statkraft stiller en betydelig produksjonskapasitet til disposisjon for dette markedet. Ordningen representerer et vesentlig fremskritt og vil på sikt gi aktørene riktignere prissignaler.

I år 2000 ble det importert 0,1 TWh og eksportert 4,6 TWh over Skagerrak-forbindelsen. Kraftutvekslingsavtalen med Elsam og transittavtalen med E.ON (tidligere PreussenElektra) ble i løpet av året reforhandlet til finansielle avtaler. Dette innebærer at disponering av Skagerrak-forbindelsen ble overlatt til systemoperatørene Statnett og Eltra, og at den ble åpnet for fri kraftoverføring fra 1. januar 2001. Det er ikke foretatt endringer av avtalene knyttet til de planlagte Viking Cable til Tyskland og NorNed-kabelen til Nederland. Avtalene er sendt til notifisering i EU.

Statkraft har tidligere etablert krafthandelsvirksomhetene Statkraft Energy Nederland i Amsterdam og Statkraft Energy Deutschland i Düsseldorf. Selskapene handler standardkontrakter på de lokale kraftbørsene eller via

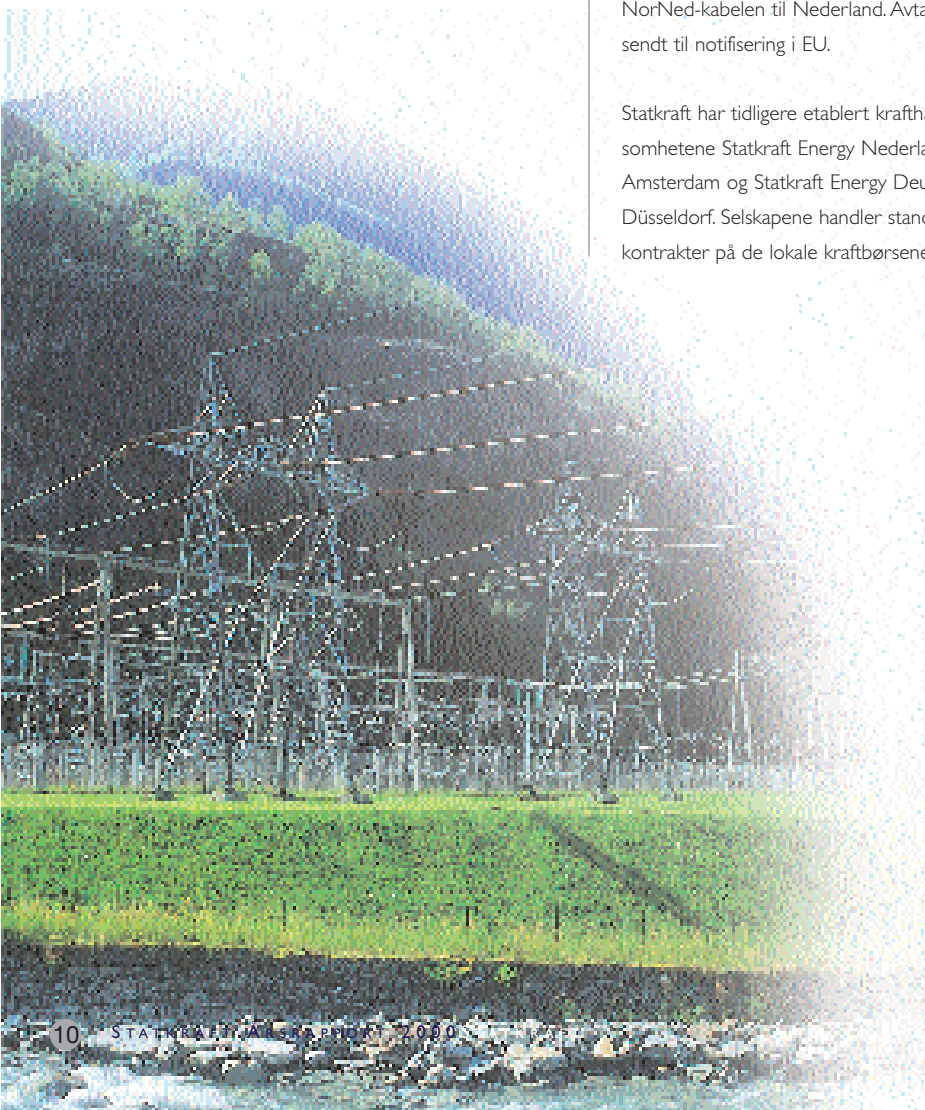
megler, og inngår også bilaterale kontrakter. Det nord-europeiske og det nordiske markedet knyttes stadig tettere sammen på grunn av bedre overføringskapasitet og lavere grensetariffer. Statkrafts handelsselskaper har i lys av dette blitt integrert med Statkrafts markedsoperasjoner i Norden fra 1. januar 2001.

Drift og vedlikehold av kraftverkene

Utgangspunktet for driften av kraftverkene i Statkraft er at de skal produsere like godt på lang sikt som i dag. Anleggene skal ha en høy tilgjengelighet, og det enkelte kraftverket skal virke slik det er forutsatt i produksjonsplanene. Vedlikeholdet av kraftverkene er produksjonsstyrt, og hensynet til den løpende kraftproduksjonen veier tungt ved planlegging og gjennomføring av vedlikeholdsarbeider. I tillegg er vedlikeholdet basert på en teknisk tilstandsanalyse og en mest mulig effektiv gjennomføring. Produksjonsstyrt vedlikehold betyr også at vedlikeholdsarbeider i størst mulig grad legges til perioder med forventet lave markedspriser på kraft.

Tilgjengeligheten i produksjonsapparatet var i 2000 noe lavere enn tidligere år; 95,4 prosent mot 98,7 prosent i 1999. Den viktigste årsaken til nedgangen var havari på aggregater i Kvilldal og Saurdal i april/mai. Dette har ikke lagt begrensninger av betydning på Statkrafts disponeringer av sine kraftressurser.

Statkrafts damrehabiliteringer fortsetter i tråd med en utbedringsplan fra 1994. Med unntak av mindre oppryddingsarbeider er både Kvilesteinsdammene, Røsvassdammen, Bleikvasslidammen og Altevannsdammen ferdigstilt i 2000. Rehabiliteringsprogrammet er planlagt avsluttet innen utgangen av 2006.

Modernisering av kraftverkene ved Vikfalli er stort sett sluttført. Arbeidene omfatter blant annet turbinombygging i Refsdal II og nedlegging av Refsdal I, rehabilitering av vannveien Hove-Refsdal, og nytt kontrollanlegg for aggregatene i Hove, Refsdal og Målset.

Engasjementer i nord-europeiske kraftmarkeder

Energimarkedene i Europa er inne i en periode med raske og omfattende endringer. Deregulering av det europeiske kraftmarkedet har medført økt konkurranse. Bransjen er preget av omstrukturering og konsolidering. Statkraft deltar aktivt i denne restruktureringen.

Statkraft har i løpet av 2000 kjøpt og solgt aksjer i Sydkraft AB. Netto ble det kjøpt 10,8 millioner aksjer. Statkraft eide ved utgangen av året 35,1 prosent av kapitalen i selskapet og har 28,9 prosent av stemmene. Sydkraft er det nest største kraftselskapet i Sverige etter Vattenfall. Selskapet har en midlere årsproduksjon på rundt 27 TWh som i hovedsak består av kjernekraft og vannkraft. Tyske E.ON har fremmet bud på samtlige aksjer i Sydkraft. Budet er et resultat av at E.ON, som er største eier i Sydkraft, har passert en eierandel på 40 prosent av stemmene. Dette utløser etter svensk lov tilbudsplikt. Budet lyder på SEK 240 for stemmeberettigede A-aksjer og SEK 200 for C-aksjer. Styret vil vurdere tilbudet innen akseptfristens utløp.

Statkraft har i 2000 vært aktiv når det gjelder restrukturering av energisektoren i Norge. Statkraft kjøpte 34 prosent av aksjene i Skiensfjordens kommunale kraftselskap AS (SKK) og 34 prosent av aksjene i Vestfold Kraft AS (VK). Disse to selskapene har med virkning fra 1. januar 2001 fusjonert til ett selskap under navnet Skagerak Energi AS. Videre ble kjøp av 33,33 prosent av aksjene i Hedmark Energi AS (HEAS) gjennomført i 2000. Det er inngått avtaler som innebærer at Statkrafts eierandel i

HEAS vil øke til 49 prosent i løpet av 2001. Videre har tidligere eiere av VK en opsjon om ytterligere salg av aksjer i Skagerak Energi til Statkraft. Dersom opsjonen utøves fullt ut vil Statkrafts eierandel i Skagerak Energi øke til 66,6 prosent i løpet av året. BKK og Skagerak Energi har vedtatt å fusjonere sine sluttbrukervirksomheter til et felles selskap.

Kraftutbyggingsprosjekter i Norge

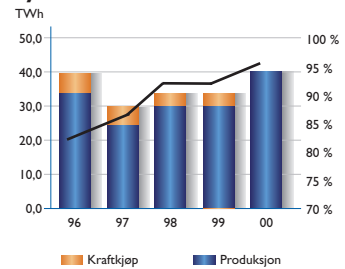
Når det gjelder realisering av ny produksjonskapasitet satser Statkraft på vannkraft og annen ny fornybar energi. I tillegg eier Statkraft en tredjedel av Naturkraft AS, som utvikler gasskraftprosjekter i Norge.

Statkraft ser i dag muligheter til å kunne realisere lønnsomme prosjekter innenfor vannkraft og ny fornybar energi i Norge tilsvarende ca. 6-7 TWh i et tiårsperspektiv.

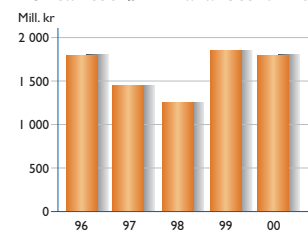
Det har foregått en betydelig utvikling innenfor vannkraftsektoren siden de store utbyggingene i midten av forrige århundre. Dette gjelder teknologi, kostnader og valg av løsninger; men samfunnet er også blitt mer bevisst de miljømessige konsekvensene av vassdragsreguleringer. Denne utviklingen er sist formulert av Statsministeren i årets nyttårstale, hvor han signaliserer at listen ved nye vannkraftutbygginger i tiden fremover vil legges høyere enn tidligere. Det skal generelt bli vanskeligere å realisere vannkraft i Norge. Statsministeren presiserer imidlertid at vannkraftepoken ikke er over. Han sier at vi ikke minst må ruste opp allerede utbygde vannkraftanlegg, men også bygge ut nye, mindre og skånsomme prosjekter.

I april 2000 fikk Statkraft tillatelse til å bygge nytt Bjølvo kraftverk, blant annet som en følge av at dagens kraftverk er i dårlig teknisk stand, og pålegg om utskifting av smisveiste rør ved kraftverket. Investeringsbeslutning ble fattet i juni, og anleggsarbeidene startet opp i oktober.

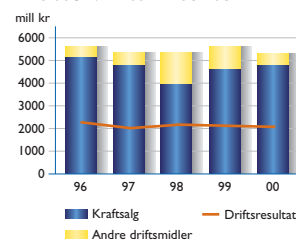
Fysisk kraftbalanse

Kontantstrøm fra årets drift

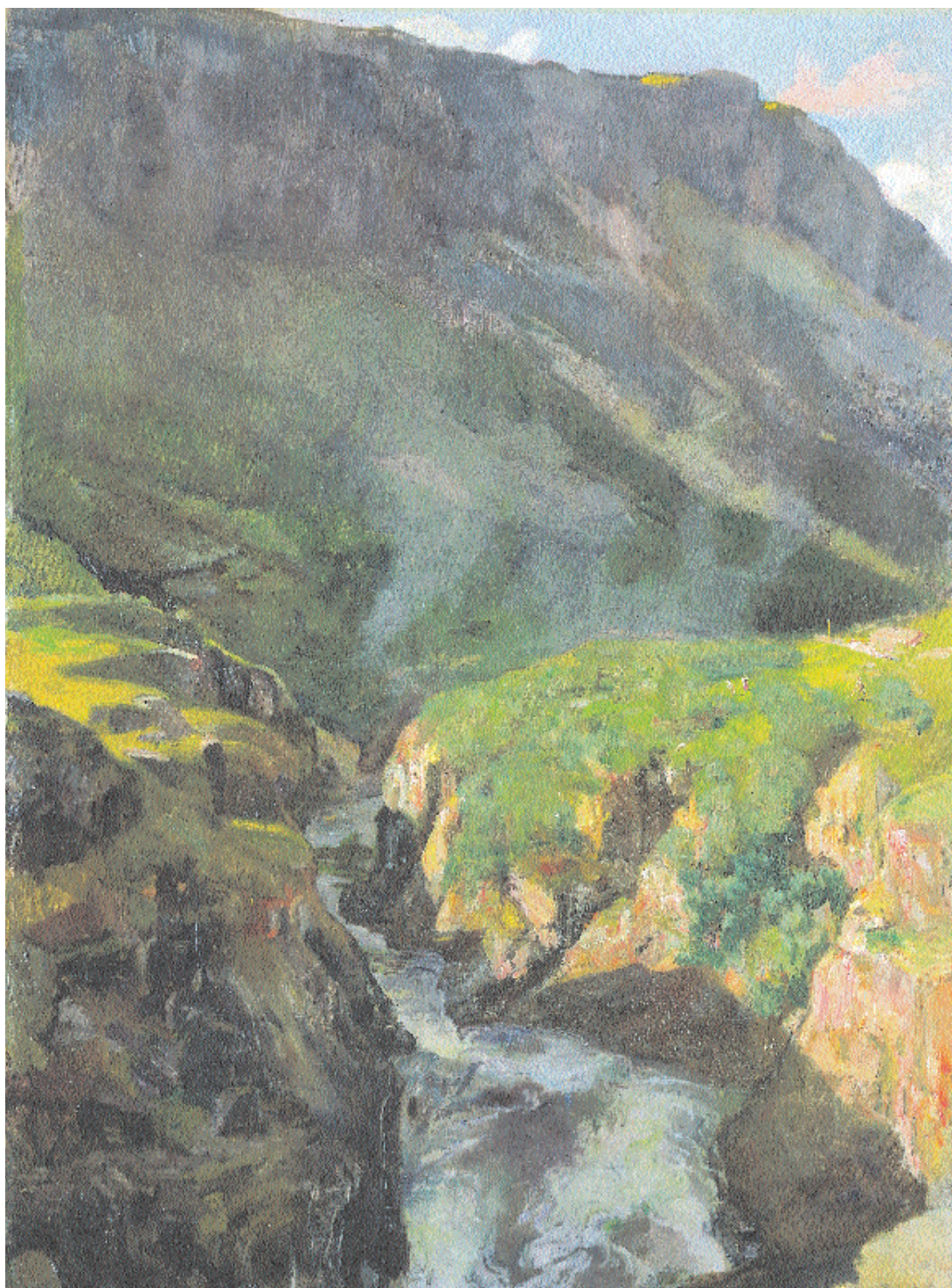

Brutto driftsinntekter

**Gerhard Munthe
(1849–1929):**
Driva, 1895. Olje på
 lerret. 97 x 66 cm. Tilhører
 Nasjonalgalleriet. Foto: J.
 Lathion ©Nasjonalgalleriet.
 Antagelig uten noen bak-
 tanker om fossekraft fikk
 Munthe i dette bildet laget
 et fantastisk poeng av hvor-
 dan tid og vann sammen
 fører til store endringer.
 Det er også en måte å vise
 vannets styrke på.

Statkraft fikk i mai 2000 søknaden om planendring av Beirnutbyggingen godkjent i Statsråd. Arbeidene ble påbegynt i august, men ble senere stanset av Olje- og energiministeren i foretaksmøte. Foretaksmøtet har i januar 2001 også gitt Statkraft pålegg om å stanse videre arbeid med Bjellåga- og Melfjord-utbyggingene. Dersom stortingsbehandlingen bekrefter at Beirn-, Bjellåga- og Melfjord-utbyggingene ikke skal gjennomføres, forutsetter styret at det blir gitt økonomisk kompensasjon for alle tre prosjektene.

I desember 2000 fikk Statkraft konsesjon på bygging av vindmølleparker på Smøla, Hitra og Stadlandet. Disse konsesjonene representerer en årsmiddelproduksjon på 768 GWh. Vedtaket er anket, og ankebehandling i Olje- og energidepartementet kan ta opp mot seks måneder.

I den videre satsning på vindkraft vurderes flere aktuelle lokaliteter. I 2000 har Statkraft igangsatt vindmålinger på syv nye steder langs kysten. Utbygging av vindmøller forutsetter at prosjektene viser lønnsomhet og at rammebetingelsene legger til rette for dette, blant annet gjennom tildeling av investeringsstøtte.

Naturkraft, som eies av Statoil, Norsk Hydro og Statkraft med en tredjedel hver, fikk våren 2000 omgjort utslippstillatelsen for nye anlegg på Kårstø og Kollsnes. Det er lempet på kravene til CO₂ utslipp, mens en streng utslippsgrense for NO_x er opprettholdt. Det åpnes imidlertid for at Naturkraft på visse betingelser kan få godskrevet NO_x-reduserende tiltak på andre utslippskilder, såkalte "fleksible NO_x-tiltak".

Forbruket av elektrisitet har steget sterkt de siste årene. Samtidig har ikke tilveksten av kraft holdt følge, og den norske kraftbalansen viser derved en betydelig underdekning. Statkraft

anser at det er viktig å bidra til at ny kraft blir tilgjengelig i det norske markedet. Satsing på vannkraftutvikling, vindkraft og gasskraft står derfor sentralt de kommende årene.

Forskning og utvikling

FoU er et viktig virkemiddel for å nå Statkrafts langsiktige mål. I tiden fremover forventes det at innovasjonstakten og betydningen av ny teknologi vil øke i bransjen. Det er et behov for å delta aktivt i utviklingsarbeid i produksjon av ny energi, samt å utforske muligheter og behov for nye energibærere.

En av de største utfordringene er å sikre den langsiktige lønnsomheten i eksisterende og nye vannkraftprosjekter. Dette kan blant annet gjøres gjennom bruk av nye tekniske løsninger og produksjonsmetoder. Alternativer til tradisjonell vannkraft må utvikles, da det uutnyttede potensialet i Norge er begrenset. Statkraft har et langsiktig perspektiv på satsningen, og vektlegger arbeidet med å finne miljømessig gode løsninger.

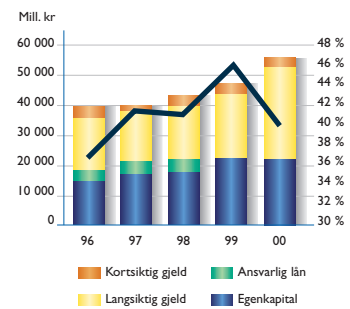
Deltakelse i prosjekter innenfor EUs FoU-program er en av ambisjonene for FoU-virksomheten fremover. EU vil støtte prosjekter hvor det legges vekt på at veien fra forskning til industri skal være så kort som mulig.

Prosjektene som ser på produksjon av el-kraft ved hjelp av saltgradienter og storskala-produksjon av hydrogen, er videreført i 2000. En bredere omtale av prosjektene finnes i virksomhetsbeskrivelsen som omtaler kraftutbyggingsprosjekter i Norge.

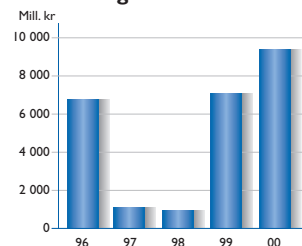
Internasjonale kraftutbyggingsprosjekter

For å utnytte Statkrafts kompetanse innenfor utvikling og drift av vannkraftverk, har selskapet

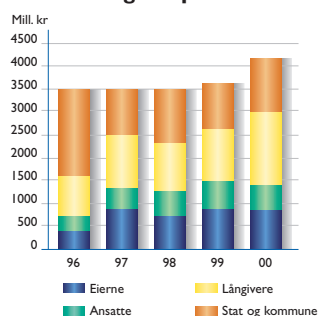
Balansestruktur

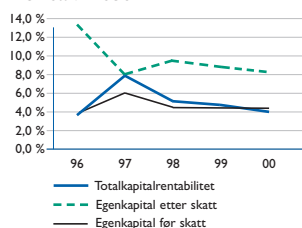
Investeringer

Samfunnsregnskap fordelte verdier

Rentabilitet

engasjert seg i vannkraftutbygging i enkelte markeder utenfor Europa. Dette gir lønnsomme forretningsmuligheter for selskapet. Statkraft involverer seg ikke i politisk omstridte områder eller i prosjekter som er miljømessig kontroversielle.

Elvekraftverket Theun Hinboun (210 MW) i Laos har vært i drift siden 1998, med tilfredsstillende produksjon og inntjening. 95 prosent av kraftproduksjonen selges til Thailand gjennom en langsiktig kraftsalgsavtale med det statlige kraftselskapet EGAT. Statkraft eier 10 prosent av Theun Hinboun.

Det 60 MW store elvekraftverket Khimti I i Nepal ble satt i kommersiell drift i juli 2000, etter en byggetid på 4 år. Kraftverket har siden driftstart oppnådd en tilfredsstillende produksjon og inntjening. Hele produksjonen selges til det statlige kraftselskapet NEA gjennom en langsiktig dollarbasert kraftsalgsavtale over 20 år. Statkraft eier 74 prosent av aksjene i Himal Power Limited som er etablert for å bygge og drive Khimti kraftverket. Statkraft inngikk i november 1999 en avtale med BKK om overdragelse av en aksjepost på 23 prosent i Himal Power Limited. De nødvendige godkjenninger fra nepalesiske myndigheter og selskapets långivere er nylig på plass, og avtaler om endringen i eierskap ble signert av partene 15. februar 2001. Aksjeoverdragelsen ventes å finne sted i løpet av første halvår 2001.

Engineering- og anleggsvirksomhet

Statkraft Engineering kjøpte i første halvår 2000 resten av aksjene i Grøner Holding AS og ble derved 100 prosent eier av selskapet. Selskapene fusjonerte til Statkraft Grøner AS 1. juli 2000. Statkraft Grøner gjennomførte etter fusjonen en restrukturering av organisasjonen for å stå bedre rustet til å møte et marked i endring. Virksomheten i selskapet har i 2000

vært preget av vanskelige markedsforhold innen enkelte av forretningsområdene. Særlig har forretningsområdet Energi hatt vanskelige forhold som en følge av utsettelse og stans av utbyggingsprosjektene i Saltfjellet. Dette medfører ytterligere behov for endring av fokus og kompetanse. Omsetning og årsresultat ble noe lavere enn ventet med henholdsvis 230 og 2 millioner kroner. Selskapet forventer at restruktureringen skal gi positive effekter på resultatet i 2001.

Datterselskapet Statkraft Anlegg ble solgt til NCC med regnskapsmessig effekt fra 1. januar 2000. Salget reduserer konsernets driftsinntekter og driftskostnader med vel 300 millioner kroner på årsbasis.

Resultatregnskapet

Statkrafts årsregnskap for 2000 er avgitt under forutsetning om fortsatt drift.

Inntekter. Konsernet hadde i år 2000 en total omsetning på 5.285 millioner kroner som var en netto nedgang på 316 millioner kroner fra året før. Den vesentlige årsaken til nedgangen er bortfall av omsetning ved salg av Statkraft Anlegg ved inngangen til året.

Overføringskostnadene viste en nedgang fra 1999 til 2000 på 75 millioner kroner. Årsaken til dette var tilbakeføring av en avsetning i en tvistesak hvor Statkraft fikk medhold i løpet av året. Netto driftsinntekter etter fradrag for overføringskostnadene ble 4.671 millioner kroner mot 4.912 millioner kroner året før.

Inntektsbidraget fra netto kraftsalg økte med om lag 200 millioner kroner dersom det korrigeres for særskilte poster knyttet til avsetninger. Økningen skyldes i hovedsak den svært høye kraftproduksjonen som mer enn oppveide for lav kraftpris.

Kostnader. Driftskostnadene gikk ned med 245 millioner kroner; fra 2.738 millioner kroner i 1999 til 2.493 millioner kroner i 2000. Reduksjonen knytter seg i det alt vesentlige til bortfall av kostnader som følge av salget av Statkraft Anlegg. Kostnadene til ordinær drift og vedlikehold innen kraftproduksjon og -handel viste en ubetydelig økning. Det er foretatt en kostnadsavsetning knyttet til restrukturering og nedbemanning i Statkraft SF på 80 millioner kroner.

Netto finanskostnader økte med 217 millioner kroner; fra 925 millioner kroner i 1999 til 1.142 millioner kroner i 2000. Hovedårsaken til dette er økte rentekostnader knyttet til økt opplåning, blant annet i forbindelse med kjøp av eierandeler i andre selskaper. Den samlede innlånsporteføljen er økt med om lag 8 milliarder kroner gjennom året.

Skatter og avgifter. Skatter ble kostnadsført med 918 millioner kroner i 2000 mot 744 millioner kroner i 1999. Betalbar skatt var 267 millioner kroner høyere i 2000 enn i 1999.

Med konsesjonsbetingede avgifter og erstatninger i tillegg, beløp den samlede skatte- og avgiftsbelastningen i 2000 seg til 1.170 millioner kroner. Det tilsvarer 58 prosent av resultatet før skatter og avgifter.

Det er betydelige nivåforskjeller på skatter og avgifter knyttet til kraftproduksjon mellom landene i det nord-europeiske kraftmarkedet. Norske kraftprodusenter er underlagt en vesentlig større skatte- og avgiftsbelastning enn produsenter i andre land. I tillegg gir tariffingssystemene for overføring av kraft en relativt høyere belastning for norske produsenter enn produsenter i andre land. Statkraft er

August Cappelen (1827–1852):

Foss i nedre Telemark, ca. 1852.

77 x 102,5 cm. Tilhører Nasjonalgalleriet.

Foto: J. Lathion ©Nasjonalgalleriet. I motsetning til mange i sin generasjon maler Cappelen norsk natur med kjentmannens innsikt. Dette er hans barndoms skoger, og han ble en mester i å formidle dramatiske stemninger. Mot vannets krefter kjemper en fløter helt alene. Han skal berge de dyrebare stokkene som ligger kilt og fastlåst, mens kunstneren selv har valgt å betrakte scenen fra en berghylle, trygt hevet over alle farer.

tilfreds med at det er foretatt en viss tilnærming av rammevilkårene i 2000, men det bør arbeides videre for en ytterligere harmonisering av rammevilkårene som kan gi norske produsenter samme vilkår som konkurrentene.

Resultat. Driftsresultatet i 2000 beløp seg til 2.178 millioner kroner, mot 2.174 millioner kroner i 1999.

Det er i 2000 innarbeidet resultatandeler fra de tilknyttede selskapene Sydkraft, Oslo Energi Produksjon, BKK, SKK/VK og HEAS med 729 millioner kroner, mot 442 millioner kroner året før. Økningen skyldes i hovedsak kjøpet av eierandeler i SKK/VK og HEAS i 2000 og økt eierandel i Sydkraft.

Resultatet før skatter ble 1.765 millioner kroner, mot 1.691 millioner kroner i 1999. Etter skatter utgjorde årsresultatet 847 millioner kroner mot 947 millioner kroner året før.

Balanse, investeringer og likviditet

Statkraft foretok i 2000 samlede investeringer på 9.411 millioner kroner.

394 millioner kroner ble investert i egne kraftanlegg i Norge og knytter seg til en rekke rehabiliteringsprosjekter både på kraftverk og dammer. 236 millioner kroner gjelder investeringer i anlegg m.v. i datterselskaper, herunder bygging av Khimti-prosjektet i Nepal.

8.781 millioner kroner ble brukt til kjøp av eierandeler i andre selskaper. Dette omfatter først og fremst kjøp av 33,33 prosent av aksjene i HEAS, 34 prosent av aksjene i SKK og VK, samt økt eierandel i Sydkraft.

Årets operasjonelle virksomhet ga en netto kontantstrøm på 1.340 millioner kroner.

Statkraft var aktiv i lånemarkedene både i utlandet og i Norge i løpet av året. Det ble

Thomas Fearnley (1802–1842):

Labrofossen ved Kongsberg, 1837. Olje på lerret. 150 x 224 cm. Tilhører Nasjonalgalleriet. Foto: J. Lathion ©Nasjonalgalleriet. 1998. Labrofossen har vært et yndet motiv for en rekke kunstnere, men denne versjonen er blant de mest dramatiske og effektfulle. Vannet kommer dundrende fra langt oppe i dalen og butter i de oppskyllete trestokker. Den majestetiske ørnen holder et vaksomt blikk med det hele, og understreker det ville og ugjestmilde i naturen.

foretatt nye langsiktige låneopptak på 10,3 milliarder kroner. Låneopptakene fordelte seg på 2,5 milliarder kroner i Statkrafts første Euro obligasjonslån, 2,9 milliarder kroner i det sveitsiske obligasjonsmarkedet, 1,7 milliarder kroner i private plasseringer og 3,2 milliarder kroner i det norske obligasjonsmarkedet. Nedbetaling av langsiktige lån utgjorde 1,2 milliarder kroner. Gjennomsnittlig gjenværende løpetid på foretakets langsiktige lån var ved utgangen av året 4,8 år. Totale lån- og garantiforpliktelser for Statkraft SF utgjorde 32,5 milliarder kroner ved utgangen av året. Foretaket har således rom for å øke sine lån- og garantiforpliktelser med inntil 10 milliarder kroner i forhold til rammen på 42,5 milliarder kroner som Stortinget har fastsatt. Noe av rammen er disponert for 2001 slik at gjenværende ramme er om lag 5 milliarder kroner. Statkrafts langsiktige rating er stabil på Aaa fra Moody's og AA+ fra Standard & Poor's. I lys av Statkrafts planer om å vokse gjennom kjøp av andeler i andre kraftselskaper, er selskapet i dialog med eier om økning av foretakskapitalen og rammen for lån og garantiforpliktelser.

Statkraft hadde en tilfredsstillende likviditet gjennom året. Konsernets likviditetsbeholdning var ved utgangen av året på 2,5 milliarder kroner. Ubenyttede trekkrettigheter beløp seg i tillegg til 2,7 milliarder kroner. Til sammenligning utgjorde kortsiktige lån 0,1 milliarder kroner og første års avdrag på langsiktige lån 3,7 milliarder kroner.

Konsernets samlede egenkapital utgjorde ved årsskiftet 21.742 milliarder kroner, som tilsvarer en egenkapitalandel på 39,1 prosent.

Som ledd i Olje- og energidepartementets oppfølging av Statkraft har en internasjonal investeringsbank og et norskbasert konsulent- og revisjonsselskap vært engasjert i en ekstern verddivurdering av selskapet. Selskapene anslår

at markedsverdien av Statkraft ligger mellom 27 og 50 milliarder kroner; avhengig av hvilke forutsetninger som legges til grunn. Dette er uansett betydelig høyere enn selskapets regnskapsmessige egenkapital.

Styret retter en takk til de ansatte og ledelsen for godt utført arbeid som har ført til det betydelige resultatet.

Arbeidsmiljø

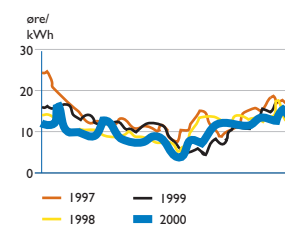
Statkraft har i år 2000 arbeidet med å tilrettelegge virksomhetsbasert ledelsesutvikling. Tiltaket startet høsten 2000 og vil bli videreført i årene fremover.

Statkraft har videre startet et ettårig program for utvikling av ledelseskapasitet hvor totalt 12 deltakere fra Statkraft og 6 fra samarbeidende selskaper deltar. Programinnholdet bygger på studier ved BI/Henley, praktiske tiltak gjennom utstrakt grad av ledersimuleringer, mentorveiledning og diskusjon samt prosjektoppgaver.

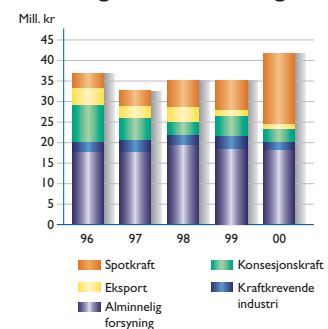
Det har i 2000 vært et betydelig fokus på sikkerhet og arbeidsmiljø på alle plan i Statkraft. Det er blant annet igangsatt et flerårig forbedringsprogram som skal sikre lokalt engasjement og ledelsesmessig oppfølging av HMS. Det er satt økt fokus på risikokartlegging og sikkerhetsplanlegging ved gjennomføring av prosjekter. Dette har allerede resultert i en kraftig økning i innrapportering av farlige forhold, noe som gir et godt grunnlag for risikovurderinger og iverksetting av forbedrings tiltak.

HMS-tallene viste dessverre en økning fra 1998 til 1999. Som et resultat av den økte innsatsen i 2000 er den negative utviklingen i ferd med å snu. Tallene viser nå en utflating og til dels reduksjon. I 2000 hadde Statkraft konsern 25 skader med fravær, mot 24 året før. Skade-

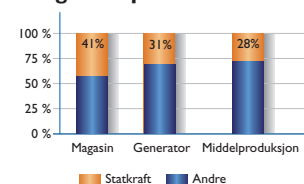
Spotpriser

Fordeling av omsatt energivolum

Andel av landets produksjon, generatorinstallasjon og magasinkapasitet

(Definisjoner:

H1-verdien: skader med fravær x 1 mill/
totalt arbeidete timer

H2-verdien: skader med og uten fravær x 1
mill/ totalt arbeidete timer

F-verdien: skadefraværsdager x 1 mill/
totalt arbeidete timer)

fraværshrekvensen (H1-verdien) var 6,1 mot
11,0 i 1999. Skadefrekvensen ut fra skader
totalt, med og uten fravær (H2-verdien) var
13,9 mot 20,1 i 1999.

Skadefraværsstallet eller skadealvorlighetsgraden
(F-verdien) var 57 mot 110 året før.

Sykefraværet var 4,2 prosent i 2000, det
samme som for 1999.

Ytre miljø

Vannkraft er en ren og fornybar energikilde
som er miljøvennlig i forhold til andre
dominerende energibærere og som ikke
medfører klimautslipp av betydning. Imidlertid
fører også utbygging og drift av vannkraftanlegg
til inngrep i naturen og påvirkning av miljøet.
Statkraft legger stor vekt på oppfølging av
miljøaspektene.

Statkraft har i 2000 gjennomført en rekke tiltak
for å øke kunnskapen om lokale miljøvirkninger
av vannkraft. Arbeidet med livsløpsanalyser er
videreført. Statkraft har deltatt aktivt i arbeidet
med å gjennomføre miljøkostnadsberegninger
av norsk vannkraft og finansierer en rekke
forskningsaktiviteter knyttet til miljøaspekter
ved vannkraft og alternativ energi. Statkraft
søker å videreutvikle et konstruktivt samarbeid
med fylker og kommuner, samt grunneiere og
øvrige interessenter når det gjelder planlegging
av tiltak i og rundt vassdrag.

"Miljøundersøkelsen-98", som tok for seg tipper,
deponier og andre områder med potensiell
fare for forurensning, er avsluttet, og relevante
tiltak vil bli iverksatt der dette er nødvendig.

Kompenserende miljøtiltak i form av
vedlikehold av terskler, fisketrappes og andre
biotopjusterende tiltak inngår i den daglige
driften og foregår kontinuerlig. I 2000 ble om
lag 450.000 smolt og settefisk av laks og ørret

satt ut. Statkraft eier og driver 5 settefiskanlegg.

Statkraft har i 2000 hatt enkelte mindre brudd
på manøvreringsreglementene. Arbeidet med å
forbedre utstyr, rapporteringsrutiner og oppføl-
ging er intensivert. Videre er det registrert noen
mindre oljeutslipp. Utslippene er raskt blitt tatt
hånd om og har ikke ført til påviselige skader.

Statkraft deltar i et nordisk samarbeid for å
forberede sertifisert miljøvaredeklarasjon av
vannkraft. Dette vil kunne bidra til økt etter-
spørsel etter miljøvennlig kraft.

Statkraft har påbegynt miljøsertifisering i
henhold til kravene i den internasjonale miljø-
standarden ISO-14001. I den forbindelse er
rutinene for miljørapportering systematisert og
forbedret. En egen miljørapport vil bli utgitt for
år 2000.

Det vises for øvrig til et eget miljøoppslag i
årsrapporten som utdyper miljøspørsmål
knyttet til vannkraft.

Tvistesaker

Det nye skattesystemet for kraftverk trådte i
kraft i 1997. Det verserer to saker om ligningen
av Statkraft etter det nye systemet. Begge
gjelder fradragsmuligheter ved beregning av
grunnrenteinntekten.

For øvrig er det reist enkelte skjønnssaker mot
Statkraft av begrenset omfang.

Det er i regnskapet gjort en nøktern vurdering
av forpliktelsene vedrørende tvistesaker.

Fremtidsutsikter

Rammebetingelsene for den norske og
europaiske energibransjen er under sterk
endring. I Europa går utviklingen i retning av økt
markedsåpning og deregulering. I Norge endres

eierstrukturen i kraftsektoren ved at kommunale og fylkeskommunale eiere er i ferd med å selge ut sine eierandeler i kraftselskap. Statkraft vil fortsatt videreutvikle sin eksisterende kjernevirksomhet innen kraftproduksjon og krafthandel. Dette innebærer blant annet aktiv deltakelse i restruktureringen av den norske kraftsektoren og økt krafthandelsaktivitet i Norden og på kontinentet. Dette vil kreve betydelige investeringer i årene fremover, både knyttet til oppkjøp i Norge og investeringer i forbindelse med utbygging av nye kraftprosjekter.

Statkraft vil videreutvikle kraftpotensialet i Norge på kommersiell basis innenfor de rammebetingelser som blir gitt. Dette gjelder både gjenværende vannkraftmuligheter og utvikling av annen fornybar energi, herunder vindkraft. En strengere vurdering av nye vannkraftutbygginger, slik de politiske signalene varslar, vil begrense mulighetene for å styrke den norske kraftbalansen.

Viktige forutsetninger for å kunne realisere Statkrafts strategi er tilstrekkelig tilgang på kapital, samt rammebetingelser for virksomheten som gir samme vilkår som konkurrentene når det gjelder skatter, avgifter og tariffingssystemer.

Statkraft har i et lengre perspektiv hatt en betydelig resultatforbedring, og har de siste år vist stabil inntjening i et vanskelig kraftmarked. Selskapet har likevel begrensede muligheter til å finansiere over driften de betydelige investeringer som kreves ved deltakelse i restruktureringen. Gjennomføring av Statkrafts investeringsplaner forutsetter tilførsel av egenkapital samt utvidelse av låne- og garantirammen, og selskapet har søkt Olje- og energidepartementet om dette.

På kort sikt går Statkraft inn i 2001 med vannmagasiner som er høyere enn normalt. Forutsatt mer normale tilsigs- og markedsforhold enn i 2000, vil resultatet av selskapets kraftproduksjon og -handel kunne bli forbedret i 2001. Kraftmarkedet er imidlertid gjenstand for store skiftninger, og det knytter seg derfor usikkerhet til resultatutviklingen.

Resultatdisponering

Det har tidligere ikke vært fastsatt noen langsiktig utbyttepolitikk for Statkraft, og utbyttet for 1998 og 1999 utgjorde henholdsvis 43 prosent og 63 prosent av konsernets årsresultat etter skatt. Styret har anbefalt en utbyttepolitikk der utbyttet settes til 30 prosent av konsernresultatet. Bakgrunnen for anbefalingen er at utbyttepolitikken bør bidra til å sikre Statkraft en finansiell styrke til å kunne realisere sine strategier.

I statsbudsjettet for 2001 er utbyttet fra Statkraft for 2000 satt til 75 prosent av konsernets overskudd etter skatt, begrenset oppad til 750 millioner kroner. For regnskapsårene 2001 til 2003 angis utbyttet til 50 prosent av konsernets årsoverskudd. Styret tar dette til etterretning og foreslår følgende disponering av årsoverskuddet for 2000:

(Beløp i millioner kroner)	Statkraft SF
Utbytte på foretakskapitalen	631
Overført til annen egenkapital	83
Årsoverskudd	714

Virksomhetsbeskrivelse

KRAFTPRODUKSJON OG KRAFTHANDEL

Statkraft har en midlere årsproduksjon på 33,2 TWh i egne og deleide verk. Verdien av kraftproduksjonen varierer som funksjon av tilsiget til kraftverkene, kraftprisen i markedet og hvilke priser man har oppnådd på kraftkontrakter inngått på tidligere tidspunkt. Statkraft tilstreber en forvaltning av kraftproduksjonen som maksimerer inntjeningen. For dette formålet har Statkraft en betydelig operativ virksomhet som overvåker markedsutviklingen, og avanserte modeller gir beslutningsstøtte for kraft-disponeringen.

Produksjon omfatter også ansvaret for drift, vedlikehold, fornyelse og utbygging.

Forbedring av lønnsomheten er knyttet til en del sentrale forhold:

Tilgjengelighet

Høy tilgjengelighet til å bruke produksjonsapparatet (kraftstasjoner; vannmagasiner etc.) koster ekstra, men gir økt fleksibilitet. Enkelte av Statkrafts stasjoner produserer for eksempel kun på vinteren, våren og høsten, og vedlikeholdet må legges opp i forhold til dette.

Høsten 2000 innførte Statnett en ordning med kjøp av reserveeffekt mellom kl 06 og kl 22 på hverdager. Produsenter får betalt for å ha produksjon i reserve (anmeldes i regulerkraft-

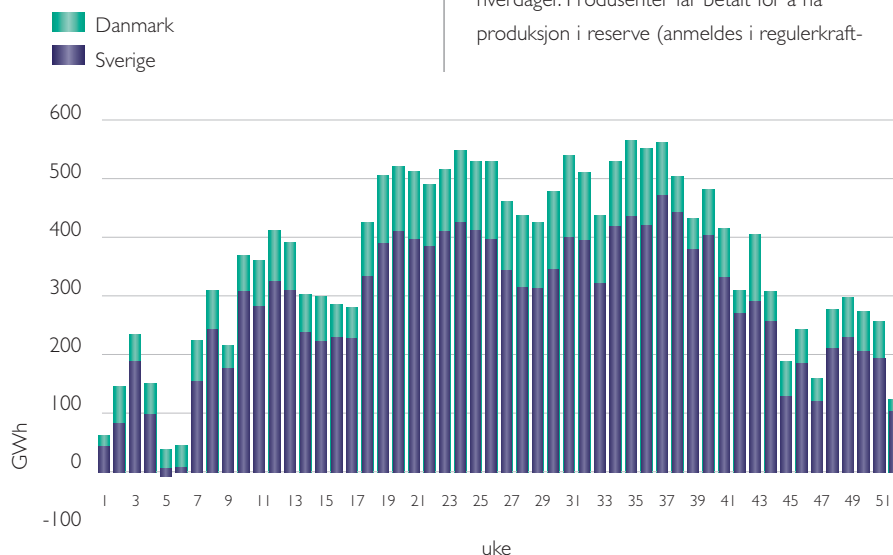
markedet på vanlig måte), og store forbrukere får betalt for å kunne koble ut forbruk på kort varsel. Statnett oppnår med dette tilstrekkelig regulerstyrke i overføringsnettet i kritiske situasjoner; man gir incentiver til utbygging av ny effekt og man sikrer økt fleksibilitet i kraftkrevende industri. Statkraft har aktivt støttet opprettelsen av markedet og har solgt betydelig reserveeffekt til Statnett. Med dette har man gjort det lønnsomt å rehabilitere aggregater som uten betaling for effekt ble vurdert stanset.

Tilsigs- og prisprognoser

Statkraft utarbeider og oppdaterer regelmessig kraftprisprognoser for ulike tidshorisonter og ulike geografiske områder. Statkraft har lang erfaring i modellering av det fysiske kraftsystemet i Norden og Nord-Europa, og baserer sine operasjoner på resultater fra disse. På bakgrunn av systematiske etteranalyser forbedres modellene fortløpende.

Som grunnlagsdata i disse modellene er historikken for perioden 1931-90 sentral. I et vannkraftdominert system som det norske, er mengden nedbør og fordelingen i løpet av året en helt sentral parameter. Årene 1931-90 blir av den norske kraftbransjen sett på som normalen for nedbør og temperatur. 1996 var et meget tørt år; mens årene 1997-2000 alle har ligget godt over det normale (se figur 2). På bakgrunn av at FNs klimapanel (IPCC) fastslår at en menneskeskapt klimaendring finner sted, vurderer Statkraft i samarbeid med anerkjente forskningsinstitusjoner hva som er en relevant referanseperiode til bruk i de kommende årene. En konsekvens av økt tilsig er lavere priser; men på grunn av den meget gode utvekslingskapasiteten mot omkringliggende termiske kraftsystem i våre naboland, synes prisene å falle mindre enn økningen i volum skulle tilsi. Konsekvensen av mer nedbør synes derfor ikke å være bedriftsøkonomisk negativ for Statkraft.

Fig. 1
Eksport(+) og import(-) mellom Norge og Sverige/Danmark for 2000

En annen vesentlig årsak til at prisene ikke har sunket mer, den betydlige nedbøren tatt i betraktning, er at svenske kjernekraftprodusenter i stadig stigende grad reduserer kjernekraftproduksjonen ved lave og til dels moderate priser.

Krafthandel

I tillegg til aktiv forvaltning av kraftproduksjonen fra egne kraftverk, driver også Statkraft trading med formål å tjene på kortsiktige prisbevegelser. Virksomheten er underlagt streng risikostyring og kontroll, og gir en god indikasjon på Statkrafts markedsforståelse. Statkraft utsteder også opsjoner; et ledd i en strategi som sikter mot å gjøre Statkraft til et ledende miljø innen fysisk og finansiell krafthandel i Nord-Europa, blant annet gjennom Nord Pool.

Nord Pool er i betydelig vekst. I 2000 økte fysisk omsetning i spotmarkedet til 97 TWh som var 28 prosent mer enn året før. Den finansielle handelen økte med 66 prosent til 359 TWh. Volumet på cleared kontrakter økte med 72,5 prosent til 1.180 TWh. Kontraktverdien av disse mer enn 1.600 TWh var 177 milliarder kroner.

Gjennom store deler av året gikk eksporten for fullt fra Norge. Netto eksport til Sverige og Danmark ble vel 20 TWh, som er ny rekord til tross for noe import fra Finland og Russland. Kapasiteten mot Sverige og Danmark på ca. 4000 MW har i perioder vært utnyttet fullt ut.

Teknisk drift og vedlikehold

Kraftmarkedet styrer indirekte vedlikeholdet av anleggene til perioder med forventet lav etterspørsel og lav markedspris på kraft. Kraftmarkedets varierende etterspørsel, sammen med en analyse av anleggenes tekniske tilstand, er slik sett bestemmende for når vi gjennomfører vårt planlagte vedlikehold.

Det er et mål å minimalisere den totale vedlikeholdsinnsatsen. Samtidig er det et mål å optimalisere tilgjengeligheten til produksjons-

Statkrafts produksjonskapasitet

	Antall stasjoner	Installert generator- ytelse i MW	Produksjons middel i GWh 2)
Kraftstasjoner som drives av Statkraft ¹⁾ 57		9.147	34.941
- Andres rettigheter i 18 av disse		-1.385	-4.880
+ Statkrafts andel i stasjoner drevet av andre	30	868	3.102
Sum til Statkrafts disposisjon	87	8.630	33.163
+ Utleide kraftverk	6	185	1.110
Statkraft totalt ³⁾	93	8.815	34.273

1) Inklusive Finnmark Energiverk AS.

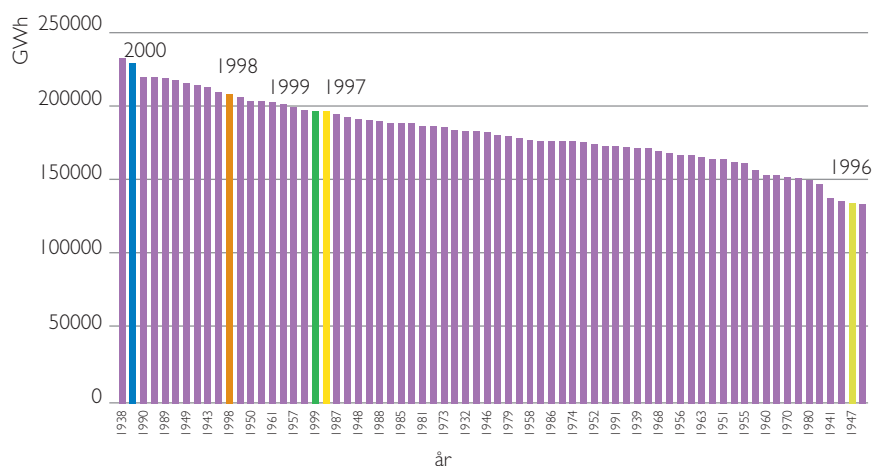
2) Fratrullet beregnet tap og forbruk til pumping.

3) I tillegg kommer produksjon knyttet til eierandeler i OEP, BKK HEAS, SKK, VK i Norge og Sydkraft i Sverige.

anleggene, særlig for de anleggene som har høye kostnader når de ikke er tilgjengelige. Totalt over året etterstrebes det høy tilgjengelighet i perioder med høye markedspriser. Kraftverkene er for øvrig preget av jevnt og godt vedlikehold.

Det tekniske vedlikeholdet skal i sum bidra til et produksjonsapparat som er fleksibelt nok til å utnytte de økonomiske muligheter løpende prisvariasjoner i markedet gir, og slik sett bidra til et optimalt økonomisk resultat for Statkraft samlet. Statkraft har de siste årene rehabilitert en rekke dammer med tanke på økt sikkerhet, basert på en plan fra 1994. De fleste prosjektene fra den opprinnelige planen er nå gjennomført, men hjemfalte kraftverk overført til Statkraft, en generell aldring, samt nye offentlige sikkerhetskrav, har bidratt til å øke omfanget av planen. Etter planen skal dette programmet sluttføres innen utgangen av 2006.

Fig. 2
Nyttbart tilsig for Norge
og Sverige for gitte år

RESTRUKTURERING AV KRAFTBRANSJEN

Markedet i Europa i kraftig endring

Energimarkedene i Europa er inne i en periode med raske og omfattende endringer. Direktivet for liberalisering av elektrisitetsmarkedet ble implementert i 1999, og dereguleringen i det europeiske kraftmarkedet har medført økt konkurranse. Sammen med en overkapasitet av kraft på kontinentet har dette medført fallende engrospriser.

Fallende engrospriser har medført pressede lønnsomhetsmarginer og økt fokus mot lønnsomhetsforbedrende tiltak. Dette, sammen med stordriftsfordeler, har medført en trend i energisektoren i retning av omstrukturering og konsolidering av selskapene. Nye og større selskap dannes. Samtidig ser vi også at en del selskap deles opp i mindre enheter og fokuserer på kjerneområder.

EU-direktivet om liberalisering av gassmarkedet ble innført i 2000. Dette direktivet gir, som elektrisitetsdirektivet, klare mål for åpning av gassmarkedet, med krav om at 30 prosent av markedet skal kunne velge leverandør fra august 2000.

På kontinentet er gass en langt mer benyttet energikilde enn tilfellet er i Norden. Det forventes økt integrasjon mellom gass og elektrisk kraft gjennom økt bruk av gass til kraftproduksjon, og fordi mange kundegrupper har behov for leveranse av både elektrisitet og gass.

Handelen av kraft og gass forventes å øke i tiden fremover og vil bevege seg fra fysisk til finansiell handel. Dette bekreftes ved at det i 2000 er etablert flere kraftbørser på kontinentet, blant annet i Leipzig (LPX) og i Frankfurt (EEX). Det er fortsatt stor grad av

fysisk handel, og det forventes ikke et fungerende marked for finansielle instrumenter på kraft før om et par år. For gass forventes det å ta ytterligere noen år.

Norden ligger i europeisk målestokk langt fremme med hensyn til liberalisering og åpning av kraftmarkedet. Det samme gjelder utbredelsen av finansiell handel. Økt konkurranse innenfor kraftproduksjon og sluttbrukermarkedet medfører pressede marginer innen omsetning av kraft. Som et resultat av dette har en sett en stor grad av restrukturering, blant annet gjennom store endringer av eierstrukturene. Dette gjelder spesielt i Sverige og Finland, hvor noen få aktører kontrollerer relativt store markedsandeler. I Norge derimot, har ikke denne trenden vært like sterk. Det forventes at den nordiske kraftbransjen vil fortsette utviklingen i retning av flere sammenslutninger og fremvekst av noen få og dominerende kraftselskap. Europeiske selskap viser også betydelig grad av interesse for å etablere seg i Norden.

Utviklingen i energisektoren går også i retning av større fokus på miljøspørsmål. EU har under utforming et direktiv som omhandler fremme av fornybar elektrisitetsproduksjon. EU har store ambisjoner på dette området, og har foreslått en økning av fornybar energi fra 13,9 prosent av total el-produksjon i 1997 til 22,1 prosent i 2010. Fornybar energi er i dag i hovedsak basert på vannkraft, og her er potensialet for økning begrenset. Statkraft har arbeidet for at elektrisitet fra storskala vannkraft prinsipielt skal likebehandles med elektrisitet fra vindmøller, bioenergi og solenergi. En optimal utnyttelse av vannkraftressursene vil være vesentlig for at EU skall kunne nå sine mål.

Statkrafts strategi

Statkraft har som målsetting å utvide produksjonskapasiteten blant annet gjennom oppkjøp.

I Norge er målet å styrke posisjonen ved oppkjøp i regionale selskap for derigjennom å kunne møte økt internasjonal konkurranse i fremtiden. Ekspansjon vil også bidra til å realisere stordriftsfordeler innenfor kraftverksdrift og markedsanalyser. Statkraft har også ambisjoner om å vokse ytterligere innen produksjon og handel i det nordiske markedet. Statkraft ønsker å være en aktiv pådriver i nordisk restrukturering av sluttbrukermarkedet.

Statkraft ser utvikling av handelsvirksomheten i Norge og Nord-Europa i sammenheng, og har etablert handelsvirksomhet på kontinentet. Statkraft vil forfølge muligheten for strategisk investering i produksjonskapasitet i det nord-europeiske markedet.

På bakgrunn av den økende integrasjonen mellom gass- og kraftmarkedene vil Statkraft følge utviklingen i det europeiske gassmarkedet nøye.

Aktiviteter i 2000

Statkraft har i løpet av 2000 kjøpt 10,8 millioner aksjer i svenske Sydkraft. Ved utgangen av året

eide Statkraft 35,1 prosent av kapitalen i selskapet og har 28,9 prosent av stemmene. Selskapet har en midlere årsproduksjon på 27 TWh, bestående i hovedsak av kjernekraft og vannkraft. Sydkraft har i tillegg omfattende aktivitet blant annet innen nettvirksomhet, konsulentvirksomhet, gassdistribusjon og varmekraftproduksjon, samt en betydelig kompetanse knyttet til alternativ energi.

I løpet av år 2000 kjøpte Statkraft 34 prosent av aksjene i Skiensfjordens kommunale kraftselskap AS (SKK) og 34 prosent av aksjene i Vestfold Kraft AS (VK). De to selskapene har med virkning fra 1. januar 2001 fusjonert til ett selskap under navnet Skagerak Energi AS. Fusjonen innebærer en vesentlig samling av energivirksomhetene i Vestfold og Telemark.

I løpet av 2000 kjøpte Statkraft også 33,33 prosent av aksjene i Hedmark Energi AS (HEAS). Det er inngått avtaler som innebærer at Statkrafts eierandel i HEAS vil øke til 49 prosent i løpet av 2001.

Jacob Calmeyer (1802–1883):

Lysakerfossen, udatert. Olje på lerret. 34 x 49 cm. Tilhører Nasjonalgalleriet. Foto: J. Lathion ©Nasjonalgalleriet 1999.

Mens de fleste kunstnere søkte mot dramatiske fosser på høyfjellet eller i de dype skoger, har Calmeyer her konsentrert seg om et landskap som ikke ligger langt fra sivilisasjonen. Det han skildrer er den urørte naturen, noe som understrekes av fraværet av bebyggelse og mennesker.

KRAFTUTBYGGINGS- PROSJEKTER I NORGE

Ved realisering av ny produksjonskapasitet satser Statkraft på vannkraft, annen ny fornybar energi og gasskraft, som alle er energikilder uten, eller med lave klimagassutslipp.

Statkraft ser i dag muligheter til å kunne utvikle lønnsomme prosjekter innenfor vannkraft og ny fornybar energi i Norge tilsvarende ca. 6-7 TWh i et tiårsperspektiv. Det er en stor utfordring å utvikle dette potensialet slik at det både er gjennomførbart i forhold til miljøhensyn og andre samfunnsinteresser, samtidig som tekniske og økonomiske hensyn ivaretas.

Vannkraft

Vannkraftpotensialet omfatter både nye vannfall og forbedringer i eksisterende produksjonsapparat.

I april 2000 fikk Statkraft godkjent konsesjonssøknaden om bygging av nytt Bjølvo kraftverk, blant annet som en følge av at dagens kraftverk er i dårlig teknisk stand. Anleggsarbeidene startet opp i oktober. Total produksjon vil være ca. 387 GWh pr. år; hvorav 65 GWh vil være ny kapasitet.

Det ble i 2000 arbeidet videre med prosjektene i Beiarn, Bjellåga og Melfjord. I mai ble Statkrafts planendringssøknad for Beiarnutbyggingen godkjent. Dette medførte at Statkraft kunne starte arbeidene i Beiarn i august. Måneden etter ble imidlertid arbeidene midlertidig stanset av Olje- og energiministeren etter sterkt press fra store deler av Stortinget og miljøorganisasjonene, og utfra kravet om nye konsekvensutredninger.

I oktober og november forelå NVEs innstillinger til planendringssøknadene for Bjellåga- og Melfjordutbyggingene, som ble sendt til NVE allerede i 1998 og 1999. Innstillingene er i tråd med Statkrafts siste forslag til utbyggingsløsning. Statsministeren gjorde det imidlertid klart i sin nyttårstale at regjeringen vil gå inn for å stanse prosjektene i Beiarn, Bjellåga og Melfjord, og Statkraft ble i foretaksmøte i januar 2001 pålagt å stanse alt arbeid med prosjektene.

Statkraft har i tillegg arbeidet videre med utviklingen av den øvrige porteføljen av vannkraftprosjekter.

Ny fornybar energi

Statkraft produserer i dag energi fra ren, fornybar vannkraft. Dersom veksten i elektrisitetsforbruket fortsetter, vil det gjenværende uutnyttede vannkraftpotensialet ikke være tilstrekkelig til å tilfredsstille markedsbehovet fremover. Andre fornybare energikilder vil sannsynligvis komme til å spille en viktigere rolle i tiden fremover. Av denne grunn vil Statkraft videreføre og styrke sin satsning på slike energikilder. På kort sikt satser Statkraft på blant annet å realisere vindkraft, å utvikle mulighetene omkring hydrogen som energibærer til bruk i brenselceller, samt å utvikle saltkraft til produksjon av elektrisitet.

Vindkraft

Statkraft fikk i desember 2000 konsesjon av NVE om bygging av vindparker på Smøla, Hitra og Stadlandet. Beregnet produksjon er 768 GWh, noe som kan gi elektrisitet til alle innbyggerne i en by på størrelse med Bodø. Konsesjonene er anket, og det antas at en eventuell ankebehandling kan ta opp mot seks måneder. Ved endelig godkjenning av både konsesjonssøknad og søknad om støtte, kan selskapet være i stand til å igangsette arbeidene med den første vindmølleparken i løpet av 2001.

**Johan Gørbitz
(1782–1853)**

Landskapsstudie med vannrenne, udatert. Olje på papir oppklebet på lerret. 30,5 x 39,5 cm.

Tilhører Nasjonalgalleriet.

Foto: K.Ø. Nerdrum

©Nasjonalgalleriet 2000.

Behovet for å temme naturen er grunnstenen i all sivilisasjonsbygging. Denne enkle vannrennen er et tydelig symbol på hvordan en liten innretning kan lette hverdagen og rasjonalisere arbeidet for mange travle hender

Statkraft har som ambisjon å bygge ut 2 TWh vindkraft innen 2010. Derfor vurderer selskapet, som et ledd i sin videre satsning på vindkraft, flere aktuelle steder langs Norges lange kyst. I 2000 har Statkraft igangsatt vindmålinger på syv nye steder langs kysten.

Statkrafts satsning på vindkraft har bidratt til betydelig kompetanseheving og innsikt om vindkraftteknologi. Deltakelse i et FoU-prosjekt i regi av Norges Forskningsråd om storskala-integrasjon av vindkraft, har gitt økt kunnskap om komponentutvikling, lokale vindforhold og problemstillinger knyttet til overføringsnettet.

Hydrogen

Statkraft har i samarbeid med Sydkraft et prosjekt gående som ser på hydrogen som energibærer i et fremtidig energisamfunn.

Prosjektet har gitt en betydelig innsikt vedrørende produksjon, lagring, transport og anvendelse av hydrogen med tilhørende teknologiers fremtidige potensiale.

Saltgradienter

Statkrafts vurderinger av fremtidige muligheter for produksjon av el-kraft ved hjelp av saltgradienter er videreført også i 2000. Teknologien er basert på å utnytte trykkforskjellen som oppstår i en osmoseprosess når saltvann og ferskvann holdes adskilt ved hjelp av en membran. Teoretisk kan et trykk tilsvarende omtrent 270 meters vannfall utnyttes til kraftproduksjon. Det er til nå gjennomført et toårig studium hvor det teoretiske potensialet er klarlagt. Dessuten har man i samarbeid med SINTEF sett på realismen knyttet til å kunne utnytte saltgradienter til energiproduksjonsformål. Det

realiserbare potensialet anslås som stort i Norge, men det gjenstår mye arbeid før dette teknisk og kommersielt kan bli et supplement til vår eksisterende kraftproduksjon. Det antas at det vil ta flere år før membraner av en tilstrekkelig kvalitet og med egnede egenskaper er tilgjengelige.

Gasskraft

Sammen med Hydro og Statoil eier Statkraft selskapet Naturkraft, med en tredel hver.

Selskapet fikk i år omgjort utslippstillatelsen fra 1999 for de planlagte anleggene på Kårstø og Kollsnes. Det er lempet på kravene til CO₂ utslipp, mens en streng utslippsgrense for NO_x er opprettholdt. Det åpnes for at Naturkraft på visse betingelser kan få godskrevet NO_x-reducerende tiltak på andre utslippskilder; såkalte "fleksible NO_x-tiltak".

Det er ennå ikke vedtatt utbygging av gasskraftverkene.

INTERNASJONAL KRAFTUTBYGGING

Økt energibehov, markedsliberalisering og privatisering i energimarkedene også utenfor Europa gir lønnsomme forretningsmuligheter for selskaper med vannkraftkompetanse. Statkraft ønsker derfor å delta i utvikling og drift av kraftproduksjon i enkelte geografiske markeder utenfor Europa der det er betydelig potensial for ny vannkraftutbygging. Selskapet vil ikke involvere seg i prosjekter som er miljømessig kontroversielle.

Statkraft har i dag eierinteresser i to utenlandske vannkraftselskaper; ett i Laos og ett i Nepal.

Laos

Theun Hinboun Power Company har bygget ut, eier og driver et 210 MW elvekraftverk i Laos. Statkraft har en indirekte eierandel på 10 prosent i det laotiske selskapet gjennom sitt 50 prosent eierskap i Nordic Hydropower AB (NH). Vattenfall eier de øvrige 50 prosent i NH som til sammen kontrollerer 20 prosent av Theun Hinboun.

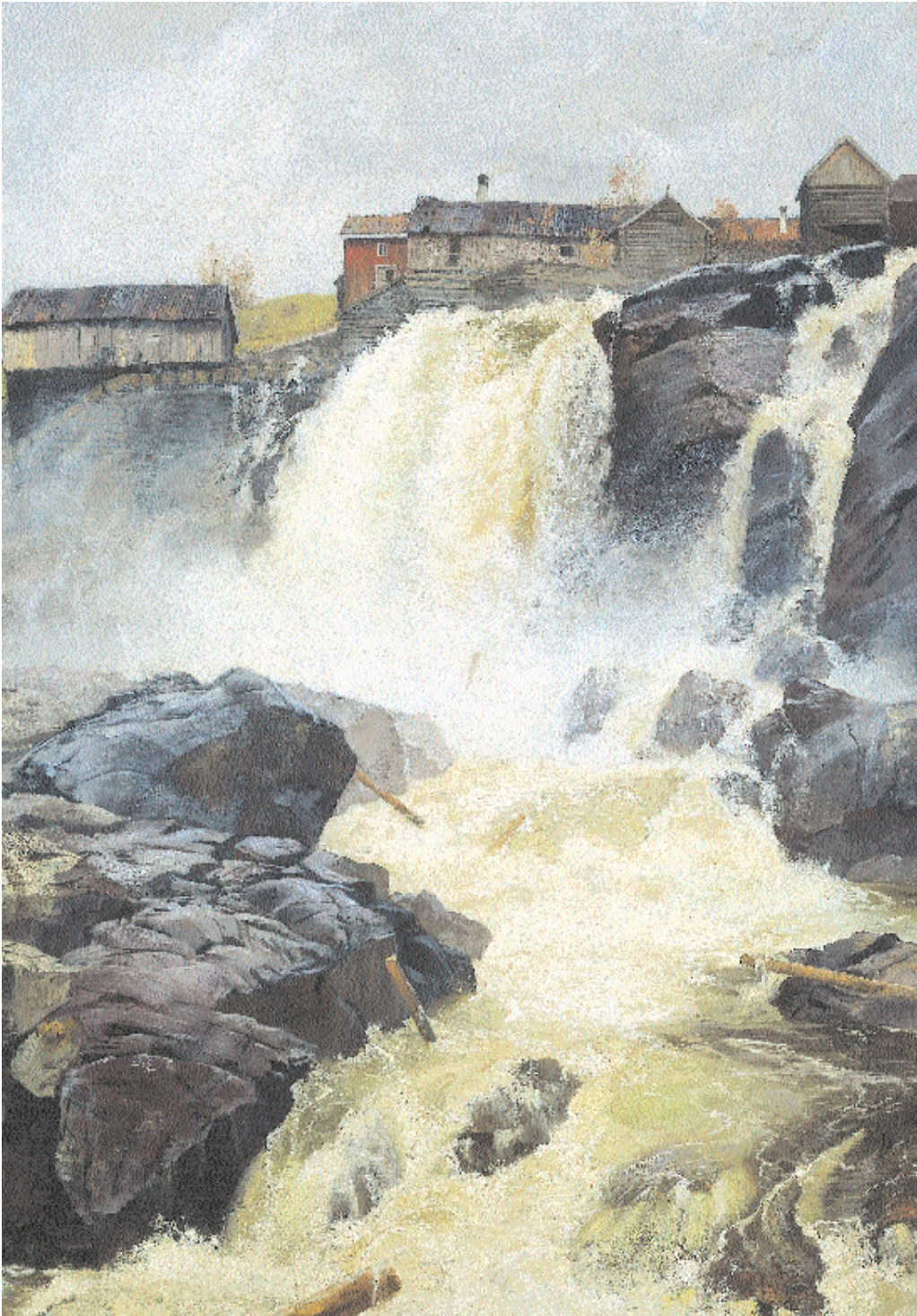
Kraftverket har vært i drift siden april 1998. I 2000 ble det produsert ca. 1,5 TWh og selskapet oppnådde et salg på USD 59,1 mill. Tilnærmet hele kraftproduksjonen selges til Thailand i henhold til en 25 års kraftsalgsavtale med det statlige kraftselskapet EGAT. Kraftsalgsavtalen er basert på USD og thailandske Bath i forholdet 50/50. Statkraft mottok i 2000 USD 3,2 mill. som avkastning på investeringen i Theun Hinboun. Siden driftsstart i 1998 har selskapet mottatt USD 6,8 mill. i utbytte. Statkraft har investert USD 11 mill. i Theun Hinboun.

Nepal

Statkraft eier 74 prosent av det nepalesiske selskapet Himat Power Limited som har bygget ut, eier og driver et 60 MW elvekraftverk, Khimti I, i Nepal. Kraftverket hadde kommersiell driftstart 11. juli 2000 og er det første privat-finansierte prosjekt av dette slag i Nepal. Prosjektet ble ferdigstilt i henhold til budsjett og opprinnelige tidsplaner. Khimti I kraftverket øker Nepals kraftproduksjon med 25 prosent, og hadde et totalt salg på ca. USD 12 mill. fra idriftsettelsen og ut året. Dette var i henhold til budsjett. Hele kraftproduksjonen selges til det statlige kraftselskapet NEA gjennom en 20 år dollarbasert kraftsalgsavtale.

I november 1999 ble det fremforhandlet salg av en aksjepost på 23 prosent i Himat Power

Frits Thaulow (1847–1906):

Haugsfossen ved Modum, 1883.

Olje på lerret. 152 x 100,5 cm.

Tilhører Nasjonalgalleriet. Foto: J.

Lathion ©Nasjonalgalleriet 1995.

Denne brusende fossen, som mennesket har lært å utnytte, er på mange måter et godt symbol på fossekraften. Ved å male fossen fra et utsiktspunkt rett over vannmassene ledes vi til å se hele den fantastiske forestillingen som naturen har satt i scene.

J.C. Dahl (1788–1857):

Labrofossens øvre fall, 1855-56. Olje på lerret. 164 x 141 cm. Tilhører Nasjonalgalleriet. Foto: J. Lathion ©Nasjonalgalleriet. Dahl var ved Labrofossen i 1826, og det skissematerialet han laget da, ble grunnlaget for en rekke bilder fra denne fossen. At han vender tilbake til det samme motivet nesten tredve år etter at han var der, sier noe om hvilket inntrykk fossen gjorde på ham. Trolig sto ikke geitene så nær fossen som de gjør på maleriet, men de forteller oss noe om hvor storslagent landskapet er.

Limited til BKK AS, som et ledd i et lenge planlagt nedslag. Transaksjonen avventer fortsatt de siste nødvendige tillatelser fra myndighetene i Nepal.

Statkraft fikk i desember 2000 lisens for å vurdere utbygging av Khimti II på 27 MW som ligger oppstrøms Khimti I. Ytterligere studier vil avgjøre om dette prosjektet vil bli bygget ut.

Peru

Statkraft har engasjert seg i flere prosjektmuligheter i Peru de senere årene, men etter at myndighetene i 1999 valgte å prioritere utbygging av gassfeltet Camisea er det ikke tildelt konsesjoner for vannkraftprosjekter. Det skal

holdes valg i Peru våren 2001, og det forventes at en ny president vil revurdere situasjonen i energimarkedet og at det igjen blir aktuelt med vannkraftutbygging. Statkrafts prosjekt, Cheves (525 MW), fikk avslag på konsesjon i 1999, men vedtaket er anket og ligger fremdeles til behandling hos myndighetene.

Fremtidsutsikter

Statkraft har som ambisjon å engasjere seg i vannkraftprosjekter i prioriterte geografiske markeder utenfor Europa. Selskapet har gjennom utbyggingene i Nepal og Laos dokumentert den nødvendige kompetanse som kreves i slike prosjekter.

Rammevilkår og harmonisering

Det åpne elektrisitetmarkedet ble introdusert i Norge med Energiloven av 1991. Samtidig ble nettvirksomheten underlagt en streng monopolkontroll. Formålet var å sørge for at samfunnets kraftressurser skulle produseres, omsettes og brukes på en effektiv måte og at prisene i markedet reflekterte knappheten og dermed den optimale verdi på kraften. Konkurransen har siden blitt forsterket ved at stadig flere land er med i ett konkurrerende marked. I dag gjelder det særlig de nordiske land. EU vil gjennom el-direktivet, som sikrer adgang til overføringsnettene, og andre konkurransetiltak, fremskynde liberaliseringen i Europa.

Konkurranse krever harmonisering

Alle land har sine rammebetingelser for produksjon, omsetning og transport av elektrisk kraft. Når flere land inngår i et felles kraftmarked, blir ikke konkurransen likeverdig uten at vilkårene som myndighetene har satt gjennom lover, regler, skatter og avgifter, virker nøytralt for aktørene, uavhengig av hvilket land aktiviteten foregår i. Kraften vil heller ikke bli produsert på en effektiv måte, noe som blir et tap for samfunnet, enten det er i Norge eller Norden.

Konkurranseforholdene mellom de nordiske land er i dag ikke like innen produksjon og omsetning av elektrisk kraft. Økonomisk teori tilsier at generell skatt bør tas ut på forbrukernivå for å unngå vridning i konkurransen mellom energityper (kjernekraft, vannkraft, biokraft med mer) og mellom land. Miljøskatter bør på sin side være svært målrettede og utlignes

nøyaktig i forhold til den effekten myndighetene ønsker å oppnå, for eksempel å ramme CO₂ utslipp fra ulike typer fossile energibærere (kull, olje, gass) og dermed rettes mot produksjonen eller produksjonsmåten.

Er skattene vridende, vil ikke den mest effektive produsenten nå frem i markedet med sin produksjon i riktig mengde. Skattesystemet vil dermed favorisere produsenter som ikke har en optimal produksjon eller motivere til å øke en ikke-optimal produksjon. Det kan igjen føre til at kapitaloppbygging og vekst skjer hos "feil" produsenter.

Rammevilkår i Norden

Norge, Sverige, Finland og Danmark er nå knyttet til den nordiske elbørsen, Nord Pool, og handler kraft over landegrensene under felles børsregler. På den annen side eksisterer det svært forskjellige statlige vilkår for produksjon av kraft mellom landene. I figur 1 vises skatte- og avgiftssystemet i de enkelte land. I figur 2 ser man at Norge og Sverige i basistilfellet har tilnærmet lik skattebelastning fra el-relaterte skatter, men at norske produsenter kommer svært dårlig ut når prisene øker. I denne sammenlikningen bør det nevnes at Sverige har en høy kjernekraftskatt. Den særegne norske grunnrenteskatten betyr mye og slår kraftig ut når kraftprisen øker. Samtidig illustreres betydningen av den særmorske konsesjonskraftavståelsen som ved stigende priser fører til at produsentene taper stadig mer inntekter. Denne avståelsen av kraft henger sammen med konsesjonen som myndighetene gir, og hvor det kan knytte seg et krav om at opptil 10

Fig. 1. Skatter og avgifter i kraftsektoren i de nordiske land

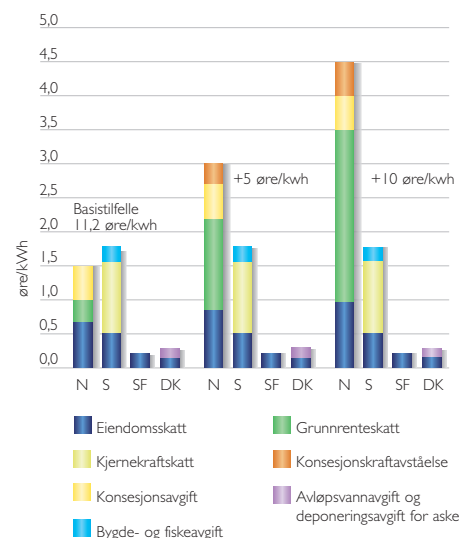
	Norge	Sverige	Finland	Danmark
Overskuddsskatt	●	●	●	●
Grunnrenteskatt	●			
Eiendomsskatt	●	●	●	●
Naturressursskatt	● ¹⁾			
Kjernekraftskatt		●		
Konsesjonsavgifter	●	● ²⁾		
Forbrukeravgifter	●	●	●	●
Miljøavgifter		●		●

1) Naturressursskatten samordnes med overskuddsskatten

2) Bygde- og fiskeavgiften i Sverige kan ses på som en konsesjonsavgift

Kilde:ECON

Fig. 2. Simulerte endringer i skattebelastningen som følge av høyere priser

Kilde:ECON

Fig. 3. Skattlegging av identiske vannkraftprosjekter. Nåverdi i kr pr. kWh.

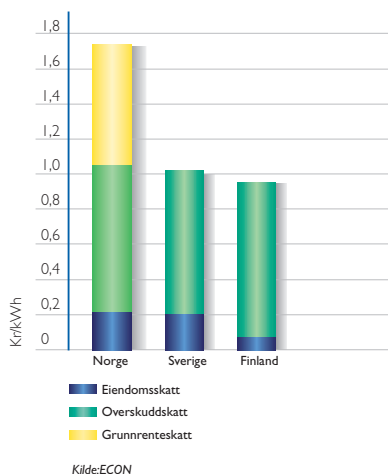
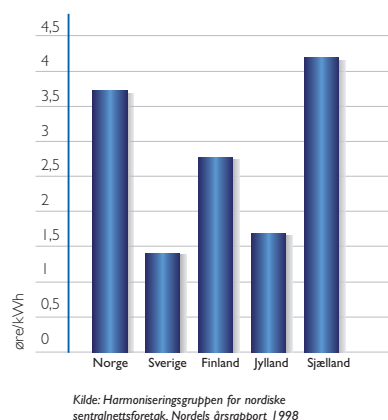

Fig. 4. Gjennomsnittlig overføringstariff i sentralnettene, 1999.

prosent av produksjonen overlates til berørte kommuner til en pris fastsatt av Olje- og energidepartementet. Overskrides den fastsatte prisen av markedspris, taper produsentene denne ekstraintekten.

Norsk elektrisitetsproduksjon baserer seg nærmest hundre prosent på vannkraft. Beskatningen av vannkraft er forskjellig i de nordiske landene. Danmark har en svært marginal vannkraftproduksjon og faller dermed ut, mens de tre andre landene har en betydelig produksjon. I figur 3 vises dette. Her vises igjen hvordan grunnrenteskatten utgjør et tungt skatteelement i norsk vannkraftproduksjon.

I tillegg til dette betales det for elektrisitets-transport i overføringsnettene. De avgiftene produsentene må betale for å mate inn eller bruke sentralnettet, er høyere i Norge enn i de andre nordiske landene. Det gir igjen en dårligere konkurranseposisjonen produsentene i våre naboland. Se figur 4.

I Norge stiger de el-spesifikke skattene når prisen øker. I våre nærmeste nabo- og konkurranse-land, er skattene produksjonsavhengige eller de utregnes på bakgrunn av takstverdi, for eksempel eiendomsskatten, som ikke påvirkes av kraftprisen.

I tillegg gjør de norske konsesjonsreglene det i praksis vanskeligere å omsette eierandeler i norske kraftselskaper; noe som virker hindrende på restruktureringen.

Konsekvenser for vannkraftprodusentene i Norge

Flere rammebetingelser knyttet til vannkraftproduksjon setter norske selskaper i en dårlig konkurranseposisjon i forhold til de andre nordiske landene.

Skattesystemet i Norge tar en større del av overskuddet i selskapene. Det svekker fremtidig investeringsevne og dermed restruktureringsmulighetene. Det gjør også selskapene mindre verdt. Beregninger som er gjort tyder på at norske kraftanlegg ville vært 70 milliarder mer verdt for eierne dersom skatteregler tilsvarende de finske eller svenske ble lagt til grunn i Norge. Grunnrenteskatten rammer norske produsenter spesielt sterkt.

- Fordelingen av tariffene for overføring av elektrisitet i sentralnettet mellom produsenter og forbrukere påfører norske produsenter en høyere økonomisk belastning enn i nabolandene. Dette svekker selskapenes verdi.
- Konsesjonsreglene påvirker omstillinger som skjer gjennom fusjoner og kjøp av kraftverk. De svekker den norske konkurranseevnen i forhold til tilsvarende selskaper i Norden og Europa.

I tillegg til de nevnte forhold vil også eiendomsskatten være vridende i konkurransen.

Statkraft har de siste årene, i tillegg til vanlig overskuddsskatt, fått redusert sitt overskudd ved at staten, som eier, har tatt ut spesielt stort utbytte. Det reduserer Statkrafts finansielle styrke i omstruktureringen av det norske kraftmarkedet.

Skal norsk, miljøvennlig vannkraft ha muligheter til å delta på like vilkår med konkurrerende selskaper i andre land, og skal kraftselskapene bli i stand til å skaffe seg nok finansiell styrke til å vokse og bli viktige aktører i et fremtidig europeisk marked, må lover og skatter bli harmonisert i forhold til andre land.

I 1990 ble energiloven vedtatt i Stortinget. Den representerte noe nytt i verdenssammenheng

Kraftsektoren om 20 år

og har siden blitt brukt som eksempel når andre land har liberalisert sine markeder. For Norge ble loven startskuddet til en ny-strukturert kraftbransje. Fortsatt er vi midt i denne utviklingen. Hvordan tegner kraftbildet seg om tyve år? Her skal vi forsøke å gi noen vurderinger med bakgrunn i nyere utredninger og hva vi tror om fremtiden.

Energibruk henger tett sammen med utviklingen av vår velstand. Energiforbruket stiger i takt med nasjonalproduktet. Samtidig gjør ny teknologi og holdningsendringer at vi bruker energien mer effektivt. I Norge har det stasjonære kraftbehovet (ikke transportsektoren) vært dekket av noe over 70 prosent elektrisitet.

Som følge av at landet har et velutviklet produksjonssystem og fordelingsystem for elektrisitet, samt at svært mye av apparaturen i husholdninger og næringsliv er el-avhengig, vil elektrisitet også i fremtiden spille en viktig rolle.

De siste 25 årene har forbruket av elektrisk kraft økt kraftig, mens stasjonært energiforbruk av petroleumprodukter har gått ned og bruk av fast brensel har vært stabilt. Mens el-forbruket var 66 TWh i 1976, var det 124 TWh (temperaturkorrigert) i 2000. Hva vil bestemme utviklingen fremover? Klimautviklingen er usikker og spiller en stor rolle. Folketallet i Norge vil ikke øke vesentlig. Derimot ser vi at antall husholdninger øker, blant annet som følge av

J.C. Dahl (1788–1857):

Hellefossen ved Hokksund, 1838. Olje på lerret. 98 x 155 cm. Tilhører Nasjonalgalleriet. Foto: J. Lathion ©Nasjonalgalleriet 1996.
Dette maleriet er en interessant dokumentasjon av laksefisket på Østlandet. Kanskje fordi vi ser hvordan vannet tar tak i fiskekurvene, skjønner vi hvilken kraft det er i denne spektakulære fossen. Dahl var så fornøyd med bildet at han selv foreslo at Staten skulle kjøpe det av ham og forære det til det nye slottet i Christiania.

**Thomas Fearnley
(1802–1842):**

Labrofossen, 1838. Olje på lerret. 36,5 x 51,5 cm.

Tilhører Nasjonalgalleriet.

Foto: J. Lathion

©Nasjonalgalleriet 1999.

Dette maleriet har et relativt lite format, og fossen er gjengitt i en litt annen vinkel enn i den store utgaven som er malt året før. De dramatiske elementene er hvitt, skummende vann og sammen-
vasete trestokker. Samtidig viser innslaget med fiskeren og hans følge at fossen ikke bare er overveldende og truende, men også et sted hvor fangstmannen høster av naturens ressurser.

unge menneskers ønske om egen bolig, flere skilsmisser og flere enslige. Energiforbruket per person går opp når husholdningsstørrelsen synker. Økt boligflate per husholdningsmedlem vil også føre til et økt elektrisitetsbehov. Vi tar i tillegg i bruk mer utstyr som bruker elektrisitet. I NOU 1998:11 som beskriver energi- og kraftbalansen frem mot 2020, vises det til at husholdninger og tjenesteyting har økt sin elektrisitetsbruk mest de senere årene og sannsynligvis vil gjøre det også fremover. I tillegg viser beregninger at IKT-sektoren blir stadig tyngre i forbruket av elektrisitet. PCer, servere, internett og styringssystemer medfører økende forbruk av elektrisitet. Bedre energieffektivitet kompenserer ikke økningen. Det er beregnet at 1 million PCer krever en effekt på 500-600 MW, tilsvarende den nedlagte Barsebäck-reaktoren. Norges TVer og videospillere i stand-by posisjon trekker strøm som to Altakraftverk.

Blir Norges elektrisitetsforbruk som i "Stø kurs" scenariet i NOU 1998:11, vil det ligge på om lag 140 TWh i 2020. Andre scenarier viser samme utvikling. Se figur 1.

Fremtidens energisystem vil bygge på noen forutsetninger:

- Et fritt el-marked i Europa er nødvendig for økonomisk effektiv elektrisitetsbruk.
- Miljøbetingelsene vil bli strengere.
- Føre-var prinsippet og bærekraftighet blir en akseptert og integrert del av enhver energibeslutning.

Dette vil betinge at det må bli en kraftig økning i forskning og utvikling innenfor energiområdet. Skal for eksempel solceller bli en suksess, må deres kapasitet bli mye bedre, foruten at det må utvikles nye lagringsmedium for elektrisitet som er kompakte, helst transportable og som

rommer store mengder elektrisk energi. Også brenselceller som til akseptabel kostnad kan drives uten forurensende utslipp, krever en vesentlig forskningsinnsats. I fremtidens energisystem vil fornybare energibærere med stor kapasitet og uten særlig avfall stå sentralt i kraftforsyningen. Vannkraft vil derfor fortsatt bli en viktig energiform og vil være den bærende energikilden i det norske systemet i perioden frem til 2020.

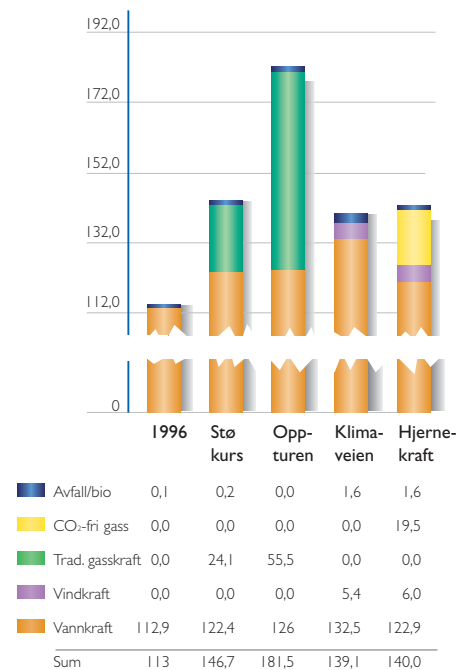
Forskningen vil sannsynligvis føre til at produksjonskostnadene for ulike energibærere går ned. I figur 2 illustreres det hvordan kostnadene for å produsere elektrisitet av noen energiformer sannsynligvis vil synke de neste ti-årene. Det gjør at fleksibiliteten øker og fornybare former blir mer attraktive. Samtidig vil teknologien gjøre det enklere med desentralisert energiproduksjon. Det gjelder også elektrisitet. Effektive bio-anlegg, solceller, solvarmefangere, brenselceller, vindkraftverk, små vannkraftverk, geotermisk/jordvarme og varmepumper brukt mot vann og luft, vil bidra til både direkte varmebruk og til lokal el-produksjon. Samtidig vil gass, vannkraft, store vindkraftanlegg og, lengre frem i tid, muligens store brenselcelleanlegg basert på hydrogen og saltkraftverk, bidra til sentralisert elektrisitetsproduksjon. I tillegg vil det, i forbindelse med byer og større næringsanlegg, bli en større bruk av fjernvarme som erstatning for elektrisitet og olje. Statkraft er allerede engasjert i utvikling av gass- og vindkraftverk, foruten å støtte forskning innen saltkraftverk teknologi og bruk av hydrogen/brenselceller.

I de scenarier som er tatt opp i nevnte NOU 1998:11, er det lagt til grunn at relativt små mengder biokraft vil bidra til krafttilgangen, selv om anslaget varierer mellom scenariene. Tilsvarende regnes det i disse alternativer med en del vindkraft. I alle alternativer, unntatt det

som kalles Klimavegen, inkluderes det bruk av en god del gass til elektrisitetsproduksjon. Men for alle alternativer regnes det med en økning i vannkraft fra ca 10 TWh til rundt 20 TWh. Det vil bli en utfordring å få realisert en slik økning gjennom nye utbygginger eller moderniseringer av anlegg, når en kjenner dagens politiske stemning. Med den sterke økningen det har vært i elektrisitetsforbruket de senere årene og de prognosene som foreligger, betyr det at Norge enten må importere mer kraft, tillate vannkraftutbygging eller realisere gasskraftverk. Bare slike tiltak kan bidra til de mengdene elektrisitet det er snakk om. Det vil ta lengre tid enn til 2020 før andre energibærere vil spille noen særlig rolle, samtidig som det tar lang tid å få utnyttet potensialet i energisparing og bedre energieffektivitet. Det avhenger blant annet av prisutviklingen, teknologiforbedringer, offentlige reguleringer, men ikke minst endret atferd hos forbrukerne. Potensialet for å redusere elektrisitetsforbruket er i området 5-15 TWh.

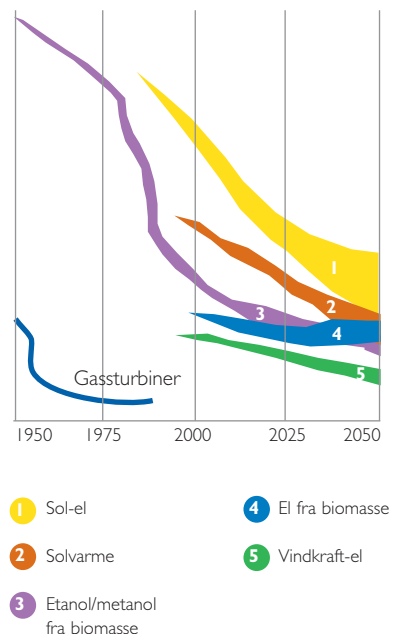
Kraftindustrien vil også de neste ti-årene bli preget av omstruktureringer; sterkere konkurranse, nye aktører som kommer inn i handel med kraft, sterkere internasjonalisering av virksomhetene og kraftig miljøfokus. I tillegg vil mange selskap ta opp i seg aktiviteter som ligger nær opp til primærvirksomheten, for eksempel å tilby utstyr eller drift av utstyr som er sterkt energikrevende, eller tilby teletjenester eller smarthusløsninger ved bruk av strømmenettet. Norsk kraftbransje vil være en del av denne europeiske utviklingen, og tempoet i restruktureringsarbeidet vil øke de neste årene som følge av at det er svært mange små selskap i landet.

Fig. 1. Fordeling av midlere kraftproduksjon i 2020

Kilde: NOU 1998:11

Fig. 2. Relativ kostnadsutvikling for å utvikle ulike energiformer

Kilde: Sydkraft

Resultatregnskap

Konsern

Statkraft SF

2000	1999	1998	Beløp i mill. kr	Note	2000	1999	1998
4 686	4 525	3 866	Kraftsalg	2,3	4 576	4 539	3 865
599	1 076	1 448	Andre driftsinntekter	4	467	410	828
5 285	5 601	5 314	Brutto driftsinntekter		5 043	4 949	4 693
-614	-689	-554	Overføringskostnader		-611	-690	-553
4 671	4 912	4 760	Netto driftsinntekter		4 432	4 259	4 140
625	644	597	Arbeidskraftskostnader	5,19	436	335	309
252	231	231	Erstatninger og konsesjonsavgifter	6	250	231	225
767	1 064	904	Andre driftskostnader	7	805	730	695
849	799	830	Ordinære avskrivninger	11,12	801	759	793
2 493	2 738	2 562	Driftskostnader		2 292	2 055	2 022
2 178	2 174	2 198	Driftsresultat		2 140	2 204	2 118
729	442	315	Resultatandel i tilknyttede selskap	13	-	-	-
426	210	156	Finansinntekter	8	893	354	295
-1 568	-1 135	-1 038	Finanskostnader	8	-1 523	-1 118	-1 056
-1 142	-925	-882	Netto finansposter		-630	-764	-761
1 765	1 691	1 631	Resultat før skatter		1 510	1 440	1 357
-903	-636	-696	Betalbare skatter	9	-845	-637	-646
-15	-108	-45	Endring utsatt skatt	9	49	-117	-69
-918	-744	-741	Skattekostnad		-796	-754	-715
847	947	890	Årsresultat		714	686	642
6	1	3	Herav minoritetsandel				
841	946	887	Herav Statkrafts andel				
Disponering av årets resultat							
			Utbytte	18	631	600	309
			Til annen egenkapital		83	86	333
Konsernbidrag							
			Avgitt konsernbidrag		514	14	-

Statkrafts styre
Bærum, 6. mars 2001

Terje Vareberg
Styreformann

Jon Ivar Nølsund

Odd Vanvik

Marit Büch-Holm

Anders Eckhoff

B a l a n s e

K o n s e r n

S t a t k r a f t S F

2000	1999	1998	Beløp i mill. kr	Note	2000	1999	1998
EIENDELER							
2 109	2 123	2 230	Immatrielle eiendeler	11	2 235	2 026	2 143
25 596	26 095	26 520	Varige driftsmidler	12	23 975	24 600	25 214
22 214	14 348	7 616	Invest. i datterselskap og tilknyttet selskap	13	8 627	8 262	5 752
1 959	1 717	1 391	Øvrige finansielle anleggsmidler	14	17 049	8 197	3 947
51 878	44 283	37 757	Anleggsmidler		51 886	43 085	37 056
34	31	31	Varer		33	30	30
1 040	1 308	1 326	Fordringer	15	1 099	1 114	1 195
150	146	1 520	Investeringer	16	-	6	1 405
2 514	1 299	1 796	Bankinnskudd, kontanter og lignende	17	1 062	1 012	1 623
3 738	2 784	4 673	Omløpsmidler		2 194	2 162	4 253
55 616	47 067	42 430	Eiendeler		54 080	45 247	41 309
EGENKAPITAL OG GJELD							
19 250	19 250	15 400	Selskapskapital	18	19 250	19 250	15 400
-	-	-	Overkursfond		-	-	-
19 250	19 250	15 400	Innskutt egenkapital		19 250	19 250	15 400
80	83	87	Minoritetsinteresser	18	-	-	-
-	-	-	Fond for vurderingsforskjeller		-	-	-
2 412	2 170	1 835	Annen egenkapital	18	1 528	1 444	1 359
2 412	2 170	1 835	Opptjent egenkapital		1 528	1 444	1 359
21 742	21 503	17 322	Sum egenkapital		20 778	20 694	16 759
394	146	31	Avsetning for forpliktelser	19	231	112	17
98	82	3 921	Ansvarlig lån		-	-	3 850
30 557	21 681	18 097	Annen langsiktig gjeld	20	30 482	21 018	17 782
31 049	21 909	22 049	Langsiktig gjeld		30 713	21 130	21 649
89	1 348	500	Rentebærende gjeld	21	88	1 348	500
692	573	611	Betalbar skatt	9	640	578	572
2 044	1 734	1 948	Annen rentefri gjeld	22	1 861	1 497	1 829
2 825	3 655	3 059	Kortsiktig gjeld		2 589	3 423	2 901
55 616	47 067	42 430	Egenkapital og gjeld		54 080	45 247	41 309
2 100	2 105	2 109	Pantstillelser	23	2 100	2 105	2 106
6 750	2 466	1 426	Garantiansvar	23	6 652	2 172	1 780

Tom Andersen

Jan Stenersen

Toril Mølmshaug

Ingvild Ragna Myhre

Lars Uno Thulin
Konsernsjef

K o n t a n t s t r ø m o p p s t i l l i n g

K o n s e r n

S t a t k r a f t S F

2000	1999	1998	Beløp i mill. kr	Note	2000	1999	1998
LIKVIDER TILFØRT/ BRUKT PÅ VIRKSOMHETEN							
847	946	887	Årets resultat		714	686	642
-127	-4	-507	Gevinst/tap ved salg av anleggsmidler		18	-1	-463
849	799	830	Ordinære avskrivninger		801	759	793
29	-	-	Nedskrivning anleggsmidler		29	-	-
174	108	46	Endring utsatt skatt/Utsatt skattefordel		-49	117	69
1772	1 849	1 256	Tilført fra årets virksomhet		1 513	1 561	1 041
93	18	-730	Endring i lager, debitorer og kreditorer		72	-189	-610
-410	-215	-50	Resultatandel i tilknyttede selskaper		-	-	-
-115	1 821	-584	Endring i andre kortsiktige poster		-893	1 926	-226
1 340	3 473	-108	Netto likviditetsendring fra virksomheten	A	692	3 298	205
LIKVIDER TILFØRT/ BRUKT PÅ INVESTERINGER							
-630	-391	-1 347	Investeringer i varige driftsmidler		-394	-161	-563
1 287	23	1 772	Salg av varige driftsmidler (salgssum)		11	16	1 771
-8 781	-6 635	-286	Investeringer i andre foretak		-359	-2 510	-136
-8 124	-7 003	139	Netto likviditetsendring fra investeringer	B	-742	-2 655	1 072
LIKVIDER TILFØRT/ BRUKT PÅ FINANSIERING							
10 490	5 928	-	Opptak av ny langsiktig gjeld		10 282	5 743	-
-1 227	-2 314	-632	Nedbetaling av langsiktig gjeld og ansvarlig lån		-1 212	-2 584	-632
-1 264	-581	1 646	Endring i langsiktige fordringer og gjeld		-8 970	-4 413	656
7 999	3 033	1 014	Netto likviditetsendring fra finansiering	C	100	-1 254	24
1 215	-497	1 045	Netto endring i likvider gjennom året	A+B+C	50	-611	1 301
1 299	1 796	751	Likviditetsbeholdning 01.01.		1 012	1 623	322
2 514	1 299	1 796	Likviditetsbeholdning 31.12.		1 062	1 012	1 623

Regnskapsprinsipper

Regnskapsregler

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med lovkrav og norske regnskapsstandards. Statkraft SF er etablert som et statsforetak, og virksomheten reguleres særskilt gjennom Lov om Statsforetak.

Konsolidering og konsernregnskap

I konsernregnskapet inkluderes de selskaper hvor Statkraft har bestemmende innflytelse. Dersom et datterselskap vurderes å være uvesentlig for konsernet, kan dette føre til konsolideringsutelatelse.

Datterselskap kjøpt eller etablert i løpet av året inkluderes fra og med kjøps-/etableringstidspunktet. Datterselskap innarbeides i konsernregnskapet etter oppkjøpsmetoden. Forskjellen mellom kostpris for datterselskapets aksjer og regnskapsført egenkapital er, på basis av en mer- og mindreverdianalyse, henført til de av selskapets eiendeler og forpliktelser som har andre verdier enn de balanseførte. Eventuell mer-/mindre verdi som ikke kan henføres til identifiserbare eiendeler og forpliktelser, behandles som goodwill/negativ goodwill.

Selskapenes interne omsetning og mellomværende er eliminert i konsernregnskapet. Videre er intern fortjeneste ved egne investeringsarbeider eliminert.

Utenlandske datterselskaps regnskap omregnes til norske kroner etter dagskursmetoden. Eventuelle omregningsdifferanser føres mot annen egenkapital.

Kraftverk med delt eierskap, dvs. verk Statkraft driver, men der andre er medeiere, og verk andre driver, men der Statkraft er medeier, er ført opp i balansen med verdien av Statkrafts eierandel fordelt etter bruttometoden. Produsert kraft, med unntak av konsesjonskraft, disponeres av medeierne direkte. Statkrafts andel av kraften er inkludert i brutto kraftsalg. Driftsinntekter og driftskostnader for øvrig er inntatt etter bruttometoden i samsvar med Statkrafts forholdsmessige eierandeler.

Uttatt kraft fra deleide selskap organisert som aksjeselskap er inkludert i brutto kraftsalg. Statkrafts andel av øvrige driftsinntekter og driftskostnader er inkludert i henhold til aksjonæravtale. Aksjene regnskapsføres til kostpris.

Kraftverk som er utleid til andre, føres brutto i regnskapet. Brutto leieinntekter bokføres under andre driftsinntekter, og driftskostnader m.v. bokføres under vedkommende kostnadsart.

Tilknyttede selskaper, definert som selskaper der Statkraft har betydelig, men ikke bestemmende innflytelse, er behandlet etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet dersom de er av vesentlig størrelse. Dette medfører at konsernets andel i det tilknyttede selskapet er medtatt som anleggsmiddel i balansen til kostpris regulert med andel av akkumulert resultat etter skatt i det tilknyttede selskapet, minus mottatt utbytte, avskrivninger på eventuelle merverdier og eventuelle valutajusteringer. Konsernets andel av det tilknyttede selskapets resultat etter skatt minus eventuelle merverdiavskrivninger vises på egen linje i konsernets resultatoppstilling.

Prinsipper for inntektsføring og kostnadsføring

Inntektsføring av varer og tjenester foretas som en hovedregel ved opptjening, mens kostnadsføring skjer etter sammenstillingsprinsippet. Utbytte fra selskap der man har bestemmende innflytelse, inntektsføres etter opptjeningsprinsippet, mens utbytte fra andre selskap inntektsføres etter kontantprinsippet. Kontrakter med vesentlige forskuddsbetalinger inntektsføres i henhold til levering. Renteinntekter fra forskuddet klassifiseres som driftsinntekter.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter i krafthandelen er finansielle bilaterale kontrakter, terminmarkedskontrakter (futures og forwards) og opsjoner. Verdsettelsen av de finansielle instrumentene er avhengig av om de anses ervervet for sikring eller trading. Verdsettelsesprinsippene fremgår av avsnittet om inntektsføring av krafthandel nedenfor.

Opsjonspremier

Betalte og mottatte opsjonspremier for fremtidige kraftleveranser på faste betingelser avsettes i balansen og resultatføres i takt med realisert levering, eventuelt på tidspunktet for bortfall av opsjonen, på det tidspunktet det gjøres en motforretning eller på det tidspunkt det blir klart at opsjonen har lavere verdi enn betalt premie.

Inntektsføring av krafthandel

Kraftproduksjon Kraftproduksjonen i Statkraft føres til inntekt som produsert volum multiplisert med salgspris.

Sikring Statkraft prissikrer kraftproduksjonen ved inngåelse av fysiske og finansielle kontrakter. All fysisk og finansiell handel som ligger innenfor egen produksjonsevne, regnskapsføres som sikring. Produksjonsevne defineres som den produksjon man med 80 prosent sikkerhet vil oppnå. Som sikring regnes både salgs- og kjøpsposisjoner. Tap/gevinst på sikringskontrakter, beregnet som marginen mellom kontraktpris og spotpris, bokføres ved realisering og presenteres som en korreksjon til kraftsalgsinntektene. I mellomliggende perioder foretas ingen verddivurdering. Dersom netto salgsforpliktelser overstiger produksjonsevnen, overføres sikringskontrakter til tradingporteføljen basert på LIFO-prinsippet.

Trading Fysiske og finansielle salgs- og kjøpskontrakter som ikke dekkes av egen produksjonsevne, regnskapsføres som trading. Tradingkontrakter verdsettes etter laveste verdis prinsipp på porteføljebasis. Urealisert tap kostnadsføres, mens urealisert gevinst ikke tas til inntekt. Kontrakter opprinnelig inngått som trading, overføres ikke til sikringsporteføljen selv om de kan dekkes av produksjonsevnen.

Løpende tilvirkningskontrakter

Konsernselskapene benytter løpende avregning av prosjekter som inntektsføringsprinsipp. Dette innebærer at fortjeneste inntektsføres i takt med fremdriften av prosjektene. Et prosjekts fortjeneste

defineres som inntekter minus henførbare kostnader. Henførbare kostnader omfatter materialer; personalkostnader; underentreprenører; maskinleie og lokal administrasjon.

Løpende avregning av prosjekter i arbeid innebærer i mange tilfeller usikkerhet og skjønnsmessige vurderinger. Det endelige resultatet for de enkelte prosjekter vil derfor kunne avvike fra det som er reflektert i regnskapene i mellomliggende år. For prosjekter som ventes å gi et samlet tap, er totale estimerte tap i sin helhet kostnadsført per 31.12.

Offentlige tilskudd

Offentlige tilskudd vurderes særskilt, og blir regnskapsmessig behandlet som en korreksjon til den posten tilskuddet er ment å dekke.

Erstatninger

Konsernet betaler erstatninger til grunneiere for å få bruksrett til vannfall og grunn. I tillegg utbetales erstatninger til andre for skade påført skog, grunn, telenett o.l. Erstatningsutbetalingene er dels engangsutbetalinger, og dels løpende, i form av utbetalinger eller plikt til å levere erstatningskraft m.v. Engangserstatninger blir for nye kraftanlegg balanseført sammen med anleggsinvesteringen og avskrevet over anleggets levetid, mens løpende utbetalinger blir kostnadsført når de påløper.

Kapitalisert verdi av løpende fremtidige erstatningsutbetalinger er beregnet og vist i note.

Konsesjonsavgifter

Det blir årlig innbetalt konsesjonsavgifter til stat og kommuner for den økning av vannkraften som innvinnes ved regulering og vannoverføringer. Avgiftene er dermed varige så lenge konsesjonær benytter seg av reguleringene i vassdraget som avgiften er basert på. Konsesjonsavgifter blir kostnadsført når de påløper. Kapitalisert verdi av fremtidige avgifter er beregnet og vist i note.

Utviklings- og forprosjekteringskostnader

Prosjektutvikling og forprosjektering kostnadsføres frem til kritisk hendelse. Kritisk hendelse anses inntrådt når nødvendige vedtak og godkjenning foreligger. For innenlandsprosjekter innebærer dette vedtak i styret samt eventuelt godkjent konsesjon, og for utenlandsprosjekter vedtak i styret og etablert finansiering (financial closing).

Vedlikeholdsutgifter

Gjennomført vedlikehold blir løpende kostnadsført.

Skatter

Det ble innført nye skatteregler for kraftbransjen fra og med 1997. Både Statkraft SF og datterselskapet Finnmark Energiverk AS er underlagt disse skattereglene, mens de øvrige datterselskapene er underlagt vanlig overskuddsbeskatning i henhold til skatteloven. Konsernet står derfor overfor fire forskjellige typer skatt, nemlig eiendomsskatt, naturressursskatt, grunnrenteskatt og overskuddsskatt.

Eiendomsskatt Eiendomsskatt er en overskuddsuavhengig skatt, og beregnes på grunnlag av eiendomsskattetakster. Eiendomsskatten utgjør inntil 0,7 prosent av disse takstene. Nye regler for beregning av eiendomsskatt er vedtatt med virkning fra 2001.

Naturressursskatt Naturressursskatt er en overskuddsuavhengig skatt og beregnes på grunnlag av det enkelte kraftverkets gjennomsnittlige produksjon de siste syv årene. Skattesatsen er satt til 1,3 øre per kWh. Overskuddsskatt kan avregnes mot betalt naturressursskatt. Den andelen av naturressursskatt som overstiger overskuddsskatt kan fremføres med renter til senere år, og blir balanseført som en forskuddsbetalt skatt.

Grunnrenteskatt Grunnrenteskatt er til en viss grad overskuddsuavhengig. Den blir beregnet på grunnlag av det enkelte verkets produksjon time for time, multiplisert med spotprisen i den korresponderende timen. For leveranser av konsesjonskraft og kraft på langsiktige kontrakter over syv år, brukes faktisk kontraktpris. Denne beregnede inntekten reduseres med faktiske driftskostnader, avskrivninger og en friinntekt for å komme frem til skattegrunnlaget netto grunnrenteinntekt.

Friinntekten utgjør 9,8 prosent av skattemessig verdi av driftsmidlene i kraftverket. Grunnrenteskatten utgjør 27 prosent av netto grunnrenteinntekt ved det enkelte verket. Eventuell negativ grunnrenteinntekt per kraftverk kan fremføres mot senere positiv grunnrenteinntekt med renter i samme kraftverk. Denne inngår da som en del av grunnlaget for beregning av utsatt skattefordel i grunnrentebeskatningen, sammen med utsatt skattefordel knyttet til midlertidige forskjeller vedrørende driftsmidler i kraftproduksjonen. Ved beregning av utsatt skattefordel i grunnrentebeskatningen hensyntas friinntekt, basert på at denne fremstår som en korreksjon til nominell særskattesats. Estimat for effektiv grunnrenteskattesats er basert på beregninger foretatt for alle kraftverk hvor det er sannsynliggjort positiv grunnrenteinntekt innen en tidshorisont på 15 år. Den gjennomsnittlige skattesatsen over valgt tidshorisont er 20 prosent, og denne er benyttet som effektiv skattesats på utsatt skattefordel i grunnrentebeskatningen.

Overskuddsskatt Overskuddsskatt blir beregnet etter ordinære skatteregler. Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi, samt skattevirkninger av underskudd til fremføring. Utsatt skattefordel vil bare bli balanseført i den grad det er sannsynlig at fordelen vil bli realisert i fremtiden. Skatt knyttet til egenkapitaltransaksjoner, for eksempel konsernbidrag, føres mot egenkapitalen.

Klassifisering og vurdering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år, klassifiseres uansett

som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Langsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendringer. Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Kortsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendringer.

Immaterielle eiendeler

Utgifter til immaterielle eiendeler; herunder utgifter til forskning og utvikling, er balanseført i den utstrekning kriteriene for balanseføring er oppfylt.

Varige driftsmidler

Investeringer i produksjonsanlegg og andre varige driftsmidler blir balanseført og avskrevet lineært over antatt økonomisk levetid fra det tidspunkt driftsmidlet blir satt i ordinær drift. Investeringer i verk som ikke drives av Statkraft SF, avskrives tilsvarende etter en gjennomsnittlig avskrivningssats.

Påløpte kostnader til egne investeringsarbeider i konsernet behandles som kostnadsreduksjoner. Byggelånsrenter på større investeringer blir beregnet og balanseført. Vannfallrettigheter og rettigheter til å overta kraftverk som hjemfaller, er balanseført til kost og avskrives ikke. Fremtidige hjemfalte kraftverk vil bli avskrevet fra overtakelsestidspunktet.

Aksjer og andeler i datterselskap og tilknyttet selskap

Disse er vurdert etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Mottatt utbytte og andre overskuddsutdelinger fra selskapene inntektsføres som finansinntekt. Aksjeposter i tilknyttet selskap av vesentlig størrelse er behandlet etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet, mens aksjeposter av uvesentlig størrelse er behandlet etter kostmetoden også i konsernregnskapet.

Andre anleggsaksjer og andeler

Disse er vurdert etter kostmetoden både i selskapsregnskapet og konsernregnskapet. Mottatt utbytte fra selskapene inntektsføres som finansinntekt.

Lagerbeholdning/reservedeler

Innkjøpte standardvarer og reservedeler knyttet til drift av kraftverk klassifiseres som omløpsmidler, og vurderes til laveste verdis prinsipp. Reservedeler som ikke har karakter av standard vare og som er knyttet til særskilte anleggsmidler eller grupper av anleggsmidler, balanseføres og avskrives over anleggsmidlenes levetider.

Magasinbeholdninger

Magasinert vann beholdningsføres ikke. Opplysninger om mengde vann i magasinene er gitt i note.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene.

Aksjer, obligasjoner, sertifikater o.l.

Aksjer klassifisert som omløpsmidler; og obligasjoner, sertifikater o.l. klassifisert som omløpsmidler; er for hver av gruppene vurdert til laveste verdis prinsipp på porteføljebasis.

Valuta

Pengeposter i valuta omregnes til balansedagens kurs. Forpliktelser i valuta som er etablert med sikte på å sikre eiendeler eller fremtidige inntekter i samme valuta, bokføres imidlertid til kursen på opptakstidspunktet. Gjeld i konsernregnskapet som sikrer eiendeler som er omregnet til dagskurs, omregnes også til dagskurs. Omregningsdifferanser føres direkte mot egenkapitalen.

Pensjonskostnader

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser behandles i regnskapet i samsvar med prinsippene i Foreløpig Norsk Regnskapsstandard for pensjonskostnader. Selskapets pensjonsordning er å anse som en ytelsesplan.

Periodens netto pensjonskostnad er inkludert i lønn og andre personalkostnader, og består av summen av periodens pensjonsopptjening, rentekostnad på den beregnede forpliktelse og forventet avkastning på pensjonsmidlene.

Forskuddsbetalt pensjon er differansen mellom virkelig verdi av pensjonsmidlene og nåverdien av de beregnede pensjonsforpliktelser, og føres som langsiktig eiendel i balansen. Tilsvarende fremkommer en langsiktig gjeld i regnskapet når pensjonsforpliktelsen er større enn pensjonsmidlene. Virkning av endrede forutsetninger; estimatavik ved beregning av pensjonsforpliktelsen og forskjellen mellom forventet og faktisk avkastning på pensjonsmidlene, resultatføres i den periode de oppstår.

Prinsipper for kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet med basis i den indirekte metode. Dette innebærer at man i analysen tar utgangspunkt i foretakets årsresultat for å kunne presentere kontantstrømmer tilført fra henholdsvis ordinær drift, investeringsvirksomhet og finansieringsvirksomhet.

Note 1

STORE ENKELTTRANSAKSJONER

Statkraft SF solgte i 2000 datterselskapet Statkraft Anlegg AS. Dette ga en gevinst på henholdsvis 64 mill. kr og 6 mill. kr før skatt i selskapsregnskapet og konsernregnskapet. Datterdatterselskapet Statkraft Invest AB solgte i 2000 en aksjepost i Sydkraft, noe som ga en gevinst i konsernregnskapet på 145 mill. kr før skatt. Statkraft har i løpet av året kjøpt aksjer i Hedmark Energi AS, Vestfold Kraft AS, Skiensfjorden kommunale kraftselskap AS og Sydkraft AB. Det henvises til note 13 for nærmere omtale.

Note 2

KRAFTSALG

Statkraft optimaliserer sin kraftproduksjon ut fra en vurdering av verdien av tilgjengelig vann mot den faktiske og den forventede fremtidige spotpris. Dette gjøres uavhengig av inngåtte kontrakter. Dersom Statkraft har fysiske leveringsforpliktelser som avviker fra den faktiske produksjonen, kjøpes eller selges differansen i spotmarkedet. Nødvendige spotkjøp føres som en korreksjon mot kraftsalg. Fysiske og finansielle kontrakter benyttes for å sikre den underliggende produksjonen i form av inngåelse av salgs- eller kjøpsposisjoner. Salgsposisjoner inngås for å sikre prisen på en nærmere fastsatt andel av fremtidig planlagt produksjon. Kjøpsposisjoner inngås for å justere sikringsnivået dersom forutsetningene endres og det viser seg at Statkraft har en for høy sikret posisjon. Alle kontrakter føres som en justering av den underliggende inntekten fra produksjonen basert på marginen mellom kontraktpris og spotpris.

Beløp i mill. kroner	Statkraft SF		
	2000	1999	1998
Produksjon til spotpriser	4 142	3 654	3 773
Gevinst/tap industrikontrakter og frie kontrakter:			
Industrikontrakter til priser fastsatt av Stortinget	-45	-266	-452
Prissikring frie kontrakter	-124	387	459
Øvrige netto inntekter kraftsalg ¹⁾	603	764	85
Sum	4 576	4 539	3 865

1) Inkluderer gevinst/tap på trading, margin ved produksjonsoptimalisering, utvekslingskontrakter med utlandet og konsesjonskraft fremmedverk.

Statkraft har følgende langsiktige fysiske salgskontrakter med kraftkrevende industri og treforedlingsindustrien til priser fastsatt av Stortinget, samt leveringsforpliktelser til konsesjonskraftavtagere til selvkost:

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Faste salgssavtaler	20,4	20,4	20,3	20,0	17,4	15,6	13,4	11,3	11,3	11,3	3,2

I tillegg har Statkraft andre fysiske kontraktsforpliktelser av varierende varighet både til innenlandske og utenlandske kunder. Statkraft har ingen langsiktige fysiske kjøpsforpliktelser av vesentlig betydning. Omsatt energivolum fordeler seg på de ulike geografiske markedene på følgende måte:

tall i TWh	Statkraft SF		
	2000	1999	1998
Hjemmemarked (inkl. Sverige og Finland)	38,8	31,0	31,5
Danmark	0,6	0,7	0,7
Tyskland	0,8	0,8	0,2
Sum	40,2	32,5	32,4

Note 3

MAGASINBEHOLDNING OG SALGBAR PRODUKSJON

tall i TWh	magasinbeholdning			maksimal kapasitet	salgbar produksjon			
	31.12.2000	31.12.1999	31.12.1998		2000	1999	1998	Middel
	28,2	28,5	25,3	33,9	40,2	32,5	32,4	33,2

I et normalår vil magasinbeholdningen variere omkring en middelbeholdning med -11 TWh ved et minimum i april og +5 TWh ved et maksimalnivå i oktober. Tilsiget i 2000 har vært svært høyt, men tilsvarende høy produksjon fører til at magasinbefyllingen ved årsskiftet er omtrent på samme nivå som ved årsskiftet i 1999.

Note 4

ANDRE DRIFTSINNTEKTER

konsern				Statkraft SF		
2000	1999	1998	beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
239	223	181	Inntekter ved utleie av kraftverk	239	223	197
94	121	77	Inntekter ved utleie av overføringsanlegg	93	119	78
255	720	663	Øvrige leieinntekter og salg av tjenester	66	60	62
11	10	507	Gevinst ved salg av anleggsmidler	69	6	471
-	2	20	Skatterefusjoner fra år før 1992	-	2	20
599	1 076	1 448	Sum	467	410	828

Reduksjonen i øvrige leieinntekter og salg av tjenester skyldes hovedsakelig at Statkraft Anlegg fra og med 2000 ikke er en del av Statkraft-konsernet.

Skatterefusjonene gjelder tilbakebetalinger av skatt fra kommuner vedrørende årene før etablering av statsforetaket.

I henhold til forskrift til energiloven gis separat regnskapsinformasjon om resultateneheten innen sentralnett, regionalnett og distribusjonsnett (monopolvirksomhet) for Statkraft SF, jfr: inntekter ved utleie av overføringsanlegg over. Tallene for 2000 blir endelig avregnet i løpet av 2001.

Inntektsramme for 2000 er 100,9 mill. kr.

beløp i mill. kroner	sentralnett		regionalnett		distribusjonsnett	
	2000	1999	2000	1999	2000	1999
Driftsinntekter ¹⁾	62,5	65,3	36,8	31,6	1,6	0,1
Driftskostnader	31,6	26,6	16,6	15,6	2,9	0,9
Resultat	30,9	38,7	20,2	16,0	-1,3	-0,8
Korreksjon		1,2		3,8		12,8
Korrigert resultat	30,9	37,5	20,2	12,2	-1,3	-13,6
Avkastningssats	17,6 %	15,9 %	15,7 %	7,8 %	-9,8 %	-52,1 %

1) Inntekter vedrørende kraftverk drevet av andre er ikke med.

Korreksjoner oppstår som en følge av at estimat på driftskostnader utarbeidet i forbindelse med årsavslutningen ofte vil avvike noe fra de nøyaktige tall som rapporteres til NVE i juni.

Note 5

LØNN OG ANDRE PERSONALKOSTNADER

konsern				Statkraft SF		
2000	1999	1998	beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
512	507	484	Lønn	371	268	257
27	72	61	Folketrygdavgift	51	35	30
17	51	31	Pensjonskostnader	13	31	21
69	14	21	Andre ytelser	1	1	1
625	644	597	Sum	436	335	309

Det er avsatt 80 mill. kr knyttet til fremtidig nedbemanning i produksjonsdivisjonen i 2000. Beløpet vedrører førtidspensjoner og ulike sluttpakker.

Lønn til administrerende direktør i Statkraft SF utgjorde kr 1.596.224 i 2000, mens annen godtgjørelse utgjorde kr 90.000. Styrehonorar til styrets medlemmer utgjorde kr 1.070.500, herav kr 172.000 til styrets formann. Administrerende direktør vil gå av 1.9.2001, og vil da ha rett til en pensjon på 66,7 prosent av årslønnen. Årets pensjonskostnad knyttet til administrerende direktør utgjør kr 1.316.234.

Medlemmene av konsernledelsen har pensjonsalder 65 år med rett til 66 prosent av årslønnen, Bjørn Blaker og Finn Quale uavhengig av opptjeningsgrad på pensjoneringsstidspunktet. Ved avgang mellom 60 og 65 år har medlemmene av konsernledelsen avtaler som innebærer en gjensidig nedtrapping av arbeidsoppgaver og arbeidsvederlag.

Administrerende direktør og konsernledelsen har ikke vederlagsordninger ved opphør utover det som er omtalt ovenfor; det eksisterer heller ingen bonusordninger, lån eller sikkerhetsstillelse. Styret har ikke avtaler om annet vederlag enn styrehonorar, og det er heller ikke ytt lån eller stilt sikkerhet til fordel for medlemmer av styret.

Gjennomsnittlig antall ansatte i 2000 var for konsernet 1.400 og for morselskapet 892.

Note 6

ERSTATNINGER OG KONSESJONSAVGIFTER

konsern				Statkraft SF		
2000	1999	1998	beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
201	186	194	Konsesjonsavgifter	200	186	194
51	45	37	Erstatninger	50	45	31
252	231	231	Sum	250	231	225

Konsesjonsavgifter prisjusteres med konsumprisindeksen ved første årsskifte 5 år etter at konsesjonen ble gitt og deretter hvert 5. år.

Årlige og varige erstatningsutbetalinger til kompensasjon for skade eller ulempe som er påført ved vannkraftutbygginger, prisjusteres etter samme regler som for konsesjonsavgifter. Nåverdien av løpende og varige konsesjons- og erstatningsforpliktelser knyttet til kraftanleggene, er beregnet til hhv. 2,85 og 0,35 mrd kr diskontert med en rente på 7 prosent i henhold til forskrifter for innløsning.

Note 7

ANDRE DRIFTSKOSTNADER

konsern				Statkraft SF		
2000	1999	1998	beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
29	309	252	Materialer	29	30	50
309	245	252	Fremmedytelser	313	340	311
87	83	81	Kostnader utleide kraftverk	87	83	81
72	64	50	Kostnader kraftverk drevet av andre	72	64	50
17	-	17	Nedskrivning anleggsmidler	16	17	17
253	361	251	Øvrige driftskostnader	288	196	186
767	1 064	904	Sum	805	730	695

Øvrige driftskostnader er redusert som følge av salget av Statkraft Anlegg.

Honorar til revisor for Statkraft SF ble i 2000 kostnadsført med kr 850.000 for eksterne revisjon, kr 2.760.500 for interner revisjonstjenester og kr 5.613.500 for annen bistand. Tilsvarende ble kr 738.500 og kr 972.000 kostnadsført i norske datterselskap for henholdsvis eksterne revisjon og annen bistand.

Konsernet brukte i 2000 40 mill. kr på forskning og utvikling, som i sin helhet er blitt utgiftsført. Statkraft driver forskning og utvikling innen vannkraft og annen fornybar energi som vindkraft, hydrogen og saltgradienter.

Note 8

FINANSINNTEKTER OG -KOSTNADER

Finansinntekter:

konsern				Statkraft SF		
2000	1999	1998	beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
-	-	-	Renteinntekt fra foretak i samme konsern	637	180	161
206	185	154	Annen renteinntekt	229	153	136
220	25	2	Annen finansinntekt	27	21	-2
426	210	156	Sum	893	354	295

Finanskostnader:

konsern				Statkraft SF		
2000	1999	1998	beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
-	-	-	Rentekostnad fra foretak i samme konsern	-	-	-22
-1 555	-1 112	-1 029	Annen rentekostnad	-1 515	-1 112	-1 028
-13	-23	-9	Annen finanskostnad	-8	-6	-6
-1 568	-1 135	-1 038	Sum	-1 523	-1 118	-1 056

Netto finans:

konsern				Statkraft SF		
2000	1999	1998	beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
-1 142	-925	-882	Sum	-630	-764	-761

Økningen i finansinntekter for konsernet skyldes salget av aksjer i Sydkraft og økt utbytte fra tilknyttede selskap.

Note 9

SKATTER

Skattekostnad for 1998 er omarbeidet i henhold til nye prinsipper ved innføringen av ny regnskapslov, dette for sammenlignbarhetens skyld. I 1998 inngikk fremførbar naturressursskatt i utsatt skattefordel, som på grunn av at øvre-grense regelen ikke ble balanseført. I regnskapet for 1999 og 2000 er fremførbar naturressursskatt tatt inn som en forskuddsbetalt skatt, og slik er det også vist for 1998.

konsern				Statkraft SF		
2000	1999	1998	beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
460	448	451	Naturressursskatt	454	442	446
342	335	349	Eiendomsskatter	338	331	344
-4	-5	-56	Tilbakebetalt/-ført skatt for tidligere år	-4	-5	- 56
798	778	744	Overskuddsuavhengig skatt	788	768	734
387	190	263	Overskuddsskatt	333	177	218
-339	-183	-223	Utlignet overskuddsskatt ¹⁾	-333	-177	-218
-121	-265	-228	Forskuddsbetalt skatt ²⁾	-121	-265	-228
175	116	126	Grunnrenteskatte	175	116	126
3	-	14	Endring vedr. tidligere år/omarbeiding	3	18	14
105	-142	-48	Overskuddsavhengig skatt	57	-131	-88
903	636	696	Betalbar skatt	845	637	646
15	108	45	Endring utsatt skatt	-49	117	69
918	744	741	Skattekostnad	796	754	715

1. Overskuddsskatt til staten utlignes mot betalt naturressursskatt.

2. Dersom naturressursskatt ikke fullt ut kan samordnes med overskuddsskatten, kan den overskytende delen av naturressursskatten fremføres med renter og benyttes i utligning av overskuddsskatt senere år.

Nedenfor er det vist hvordan man kommer fra regnskapsmessig resultat til skattegrunnlag for beregning av overskuddsskatt. Sammenligningstall for midlertidige forskjeller er endret på grunn av nye estimat.

konsern				Statkraft SF		
2000	1999	1998	beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
1 765	1 691	1 631	Resultat før skattekostnad	1 510	1 440	1 357
-819	-565	-294	Permanente forskjeller	-452	-332	-146
555	-435	-296	Endring av midlertidige forskjeller	148	-467	-378
-	-	-	Bruk av fremført underskudd	-	-	-
1 501	691	1 041	Årets skattegrunnlag	1 206	641	833
28 %	28 %	28 %	Skattesats	28%	28 %	28 %
420	194	292	Beregnet overskuddsskatt	337	180	233
-33	-4	- 29	Godtgjørelses/kredittfradrag	-4	-3	-15
-339	-183	-223	Utligning naturressursskatt	-333	-177	-218
48	7	40	Overskuddsskatt etter utligning	-	-	-
52%	44%	45%	Effektiv skattesats ¹⁾	53%	52%	53%

1. Skattekostnad/resultat før skattekostnad

Nedenfor er det gitt en spesifikasjon av midlertidige forskjeller og fremførbart underskudd, samt beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel på balansedagen. Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynliggjort at den vil bli utnyttet. I utsatt skattefordel knyttet til driftsmidler er det inkludert midlertidige forskjeller i både overskuddsbeskatningen og grunnrentebeskatningen. Tallene for 1998 er omarbeidet, og viser balanseført utsatt skattefordel uten øvre-grense regelen. Fra og med 2000 beregnes det utsatt skatt på resultatandeler fra utenlandske tilknyttede selskap. Endring i utsatt skatt 2000 som en følge av dette, utgjør 162 mill. kr:

konsern				Statkraft SF		
2000	1999	1998	beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
-280	-327	-632	Omløpsmidler/kortsiktig gjeld	-396	-239	-596
-1 397	-2 051	-2 180	Anleggsmidler	-1 821	-1 825	-1 939
-60	-	-	Fremførbare underskudd	-	-	-
-1 737	-2 379	-2 812	Sum midlertidige forskjeller og fremførbare underskudd	-2 217	-2 064	-2 535
-486	-666	-787	Utsatt skatt/utsatt skattefordel	-621	- 578	-710
-61	-395	-527	Midl. forskjeller grunnrentebeskatn.	-60	- 395	-527
-198	- 126	-86	Fremførbare grunnrenteskatt	-198	- 126	- 86
-211	-205	-191	Utsatt skattefordel grunnrentebeskatning	-210	- 205	-191
-697	-871	-979	Total utsatt skatt/utsatt skattefordel	-831	-783	-901
28/20%	28/20%	28/20%	Anvendt skattesats	28/20%	28/20%	28/20%

Note 10

ANDELER AV RESULTATPOSTER VEDRØRENDE EIERANDELER I KRAFTVERK DREVET AV ANDRE

I kraftselskaper hvor Statkraft SF har eierandeler uten driftsansvar; jfr. note 12, tar foretaket ut for eget salg en andel av vedkommende selskaps kraftproduksjon som tilsvarer eierandelen. Denne kraften inngår som en del av ordinært kraftsalg på lik linje med kraft som produseres i egendrevne verk. Unntatt er pålagt salg av konsesjonskraft som ivaretas av vedkommende kraftselskap og hvor salgsinntekten fordeles til eierne.

Ved slikt eierfellesskap fordeles vedkommende kraftselskaps driftskostnader og driftsinntekter knyttet til salg av konsesjonskraft m.v. på eierne gjennom løpende avregning. Nedenfor følger en oversikt over Statkraft SFs andel av resultatposter i disse kraftselskapene. Beregnet inntekt fremkommer som Statkrafts faktiske uttak av kraft fra eierandelene, multiplisert med gjennomsnittlig pris for salgbar produksjon, samt Statkrafts andel av konsesjonskraftinntektene.

Statkraft SF			
beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
Beregnet inntekt	544	440	373
Andre driftsinntekter	10	9	13
Overføringskostnader	-52	-39	-33
Netto driftsinntekter	502	410	353
Erstatninger og konsesjonsavgifter	23	22	19
Andre driftskostnader	82	61	59
Ordinære avskrivninger	80	60	60
Driftskostnader	185	143	138
Netto finanskostnader	2	2	8
Beregnet resultat før skatter	315	265	207

Note 11

IMMATERIELLE EIENDELER

konsern				Statkraft SF		
2000	1999	1998	beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
1 409	1 249	1 248	Konsesjoner, fallrettigheter m.v	1 404	1 243	1 242
697	871	979	Utsatt skattefordel	831	783	901
3	3	3	Goodwill	-	-	-
2 109	2 123	2 230	Sum	2 235	2 026	2 143

Statkraft SF

beløp i mill. kroner	rettigheter	goodwill	sum
Anskaffelseskost 01.01.00	1 243	-	1 243
Tilgang 2000	180	-	180
Avgang 2000	-	-	-
Akk. avskrivning 31.12.00	19	-	19
Balanseført verdi 31.12.00	1 404	-	1 404
Årets ordinære avskrivning	19	-	19

Konsern

beløp i mill. kroner	rettigheter	goodwill	sum
Anskaffelseskost 01.01.00	1 248	13	1 261
Tilgang 2000	180	1	181
Avgang 2000	-	-	-
Akk. avskrivning 31.12.00	19	11	30
Balanseført verdi 31.12.00	1 409	3	1 412
Årets ordinære avskrivning	19	1	20
Antatt økonomisk levetid	7 år til uendelig	5 år	-

Avskrivning av rettigheter er knyttet til kjøpet av aksjer i Tyssefaldene. Gjennom dette kjøpet fikk Statkraft SF rett til å ta ut deler av produksjonen i 3 kraftverk til selvkost. Disse kraftverkene hjemfaller til Statkraft SF i 2007 og 2010. Regnskapsført verdi på disse rettighetene utgjør 132 mill. kr pr 31.12.2000.

Utsatt skattefordel er nærmere omtalt i note 9.

Note 12

VARIGE DRIFTSMIDLER

beløp i mill. kroner	regulerings- anlegg	turbiner, genera- torer mv.	andeler i kraftverk drevet av andre	bygg, vei, bru og kaianlegg	anlegg under utførelse	annet	sum
Statkraft SF							
Anskaffelseskost 01.01.00	15 742	6 378	2 704	4 648	214	869	30 555
Tilgang 2000	135	88	13	29	87	81	433
Avgang 2000	1	17	-	11	153	-	182
Nedskrivning 2000	-	-	-	-	29	-	29
Akk. avskrivning 31.12.00	2 526	2 372	547	830	-	527	6 802
Balanseført verdi 31.12.00	13 350	4 077	2 170	3 836	119	423	23 975
Årets ordinære avskrivning	307	240	61	93	-	81	782
Konsern							
Anskaffelseskost 01.01.00	16 174	7 558	2 704	4 881	217	906	32 440
Tilgang 2000	135	312	13	29	87	90	666
Avgang 2000	1	17	-	11	154	1	184
Nedskrivning 2000	-	-	-	-	29	-	29
Akk. avskrivning 31.12.00	2 745	2 507	547	942	-	556	7 297
Balanseført verdi 31.12.00	13 563	5 346	2 170	3 957	121	439	25 596
Årets ordinære avskrivning	315	266	61	97	-	90	829
Antatt økonomisk levetid	30-60 år	15-30 år	5-50 år	50-60 år	-	3-40 år	-

Kraftverk m.v. hvor det er delt eierskap med andre, eller hvor fylkeskommuner m.v. har rettigheter til å ta ut og disponere en andel av kraftproduksjonen mot kostnadsdekning, er ført opp etter fradrag for verdien av de andres rettigheter beregnet som deres relative andel av uttak av kraft.

Fylkeskommuner og offentlig eide energiselskaper har følgende rettigheter til uttak av kraft i kraftanlegg som drives av Statkraft:

kraftverk andres andeler

Kobbelv	17,50 %
Grytten	12,00 %
Svorka	50,00 %
Leirdøla	35,00 %
Vikfålli	12,00 %
Ulla-Førre	28,00 %
Følgefonn	14,94 %
Eidfjord	35,00 %

Statkraft har følgende eierandeler i kraftselskaper som drives av andre:

beløp i mill. kroner	eierandel	andel varige driftsmidler
Aurlandsverkene	7,00 %	401
Kraftverkene i Øvre Namsen	50,00 %	267
Mørkfoss-Solbergfoss	33,33 %	84
Røldal-Suldal Kraft AS	8,74 %	-
I/S Sira-Kvina kraftselskap	32,10 %	1 418
Tyssefaldene	20,29 %	132
Sum		2 302

Tilgang og avgang i 2000 for anlegg under utførelse spesifiseres nedenfor:

beløp i mill. kroner anlegg under utførelse

Balanseført verdi 01.01.00 214

Direkte investeringer 87

Aktivisering av byggelånsrenter -

Nedskrivning 29

Overføringer til varige driftsmidler 153

Balanseført verdi 31.12.00 Statkraft SF 119

Balanseført verdi 01.01.00 217

Direkte investeringer 87

Aktivisering av byggelånsrenter -

Nedskrivning 29

Overføring til varige driftsmidler 154

Balanseført verdi 31.12.00 konsern 121

Note 13

EIERANDELER I DATTER- OG TILKNYTTTEDE SELSKAP

Aksjer i datter- og tilknyttede selskap er behandlet etter kostmetoden i selskapsregnskapet.

beløp i 1000 kroner	forretnings- kontor	eier- andel	stemme- andel	balanseført verdi
Aksjer i datterselskaper eid av morselskapet				
Statkraft Energy Enterprise AS	Bærum	100 %	100 %	3 206 347
Statkraft Holding AS	Bærum	100 %	100 %	4 730 129
Finnmark Energiverk AS	Alta	100 %	100 %	343 256
Himal Power Limited	Kathmandu	74 %	74 %	173 333
Statkraft Energy Europe AS	Bærum	100 %	100 %	82 996
Statkraft Forsikring AS	Bærum	100 %	100 %	30 000
Statkraft Grøner AS	Bærum	100 %	100 %	18 500
Statkraft Peru AS	Bærum	100 %	100 %	100
Sum				8 584 661

Aksjer i tilknyttede selskap eid av morselskapet

Naturkraft AS	Bærum	33 %	33 %	36 994
Peru Hydro SA	Peru	50 %	50 %	4 461
Settefiskanlegget Lundamo AS	Trondheim	47 %	47 %	700
Norsk Krafteksport AS	Bærum	40 %	40 %	200
Nordic Hydropower AB	Stockholm	50 %	50 %	55
Fjordkraft AS	Sandane	50 %	50 %	25
Aursjøveien AS	Sunndalsøra	33 %	33 %	17
Aktieselskapet Tyssefaldene	Odda	29 %	29 %	101
Sum				42 553
Sum aksjer i datter- og tilknyttede selskap				8 627 214

Aksjer i tilknyttede selskap som anses å være av uvesentlig størrelse for konsernet, er behandlet etter kostmetoden også i konsernregnskapet. Dette gjelder alle morselskapets aksjer fra tabellen over, samt aksjene i tabellen nedenfor eid av øvrige konsernselskap.

Aksjer i tilknyttede selskap og ikke konsoliderte datterselskap eid av øvrige konsernselskap

beløp i 1000 kroner	forretnings- kontor	eier- andel	stemme- andel	balanseført verdi
ScanEnergi AS	Herning	24 %	24 %	14 582
ScanEnergi Elsalg AS	Herning	8 %	8 %	484
Mias AS	Oslo	34 %	34 %	200
Grøner Currie & Brown AS	Bærum	50 %	50 %	176
GBS Data	Bærum	49 %	49 %	619
Kopiservice	Porsgrunn	41 %	41 %	361
Energy Future Park AS	Hamar	50 %	50 %	13 000
Sum				29 422

Aksjer i tilknyttede selskap av vesentlig størrelse er behandlet etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet. Dette vedrører selskapene nedenfor.

navn	hovedkontor	eierandel	andel stemmer
Oslo Energi Produksjon AS	Oslo	20,0 %	20,0 %
Sydskraft AB	Malmö	35,1 %	28,9 %
BKK AS	Bergen	26,0 %	26,0 %
BKK Kraftsalg AS	Bergen	49,5 %	49,5 %
Hedmark Energi AS	Hamar	33,3 %	33,3 %
SKK AS	Porsgrunn	34,0 %	34,0 %
VK AS	Tønsberg	34,0 %	34,0 %

tall i mill. kroner	OEP	Sydskraft	BKK AS	HEAS	SKK AS	VK AS	SUM
Inngående balanse	1 998	9 621	2 655	-	-	-	14 273
Kjøp	-	2 978	-	1 323	2 474	2 004	8 779
Salg	-	-1 052	-	-	-	-	-1 052
Resultatandel	78	559	62	9	22	-2	728
Utbytte	-	-267	-51	-	-	-	-318
Agio	-	-269	-	-	-	-	-269
Utgående balanse	2 076	11 570	2 666	1 332	2 496	2 002	22 141
Avskrevet på merverdi 2000	-	154	16	20	4	6	200
Merverdi 31.12.00	-	4 495	899	531	698	797	7 418
Avskrivbar merverdi 31.12.00	-	3 437	213	371	766	612	5 329

kjøp i 2000	Sydskraft	HEAS	SKK	VK
Anskaffelseskost	2 978	1 323	2 474	2 004
Balanseført EK på kjøpstidspunktet	1 954	772	1 775	1 201
Merverdi	1 024	551	699	803

Beregningen av årets resultatandel for de tilknyttede selskapene baserer seg på prognoser for 2000.

Note 14

ØVRIGE FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER

konsern				Statkraft SF		
2000	1999	1998	beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
732	779	803	Lån til tilknyttede selskap	729	779	803
-	-	-	Lån gitt til konsernselskap	15 127	6 534	2 594
1 220	940	581	Obligasjoner og øvrige langsiktige fordringer	1 186	877	543
7	8	7	Andre aksjer og andeler	7	7	7
1 959	1 717	1 391	Sum	17 049	8 197	3 947

Spesifikasjon av andre aksjer og andeler

beløp i 1.000 kroner	eierandel	balanseført verdi
Andre aksjer og andeler eid av morselskapet		
Røldal-Suldal Kraft AS ¹⁾	9 %	958
Settefisk AL	19 %	566
EXPO 2000	11 %	250
Sauda Industriutvikling AS	9 %	40
Labroskolen AS	12 %	53
Vefsenlaksen AS	10 %	10
Ansvarlig kapital Statkraft Pensjonskasse		5 000
Andeler borettslag		160
Sum		7 037

Andre aksjer eid av Finnmark Energiverk AS

NEFO AS	1 %	420
Kvænangen Kraftverk AS	5 %	25
Sum		445

Sum totalt konsern **7 482**

1) Statkraft eier 8,74 % av aksjene i Røldal-Suldal Kraft AS som igjen eier 54,79 prosent i kraftverket IS Røldal-Suldal Kraft. Statkrafts indirekte eierandel i interessentskapet er derved 4,79 prosent.

Note 15

FORDRINGER

konsern				Statkraft SF		
2000	1999	1998	beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
578	457	206	Kundefordringer	501	340	100
345	226	273	Periodiserte inntekter m.v.	283	185	277
29	77	273	Forskuddsbetalte kostnader	26	65	42
88	548	574	Andre fordringer	273	135	559
-	-	-	Kortsiktige fordringer konsernselskap	16	389	217
1 040	1 308	1 326	Sum	1 099	1 114	1 195

Kundefordringer er ført opp etter fradrag for avsetning til tap på 18 mill. kr i 2000 mot henholdsvis 10 mill. kr per 31.12.99 og per 31.12.98.

Note 16

INVESTERINGER

konsern				Statkraft SF		
2000	1999	1998	beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
38	24	2	Aksjer - finansielle plasseringer	-	-	-
112	122	1518	Obligasjoner	-	6	1405
150	146	1520	Sum	-	6	1405

Obligasjoner per debitorkategori

konsern				Statkraft SF		
2000	1999	1998	beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
26	41	23	Forretnings/Sparebanker	-	6	-
9	5	70	Kredittforetak	-	-	65
5	10	10	Industri	-	-	-
72	66	75	Offentlig sektor	-	-	-
112	122	178	Sum	-	6	65

Alle obligasjoner er i norske kroner.

Note 17

LIKVIDE MIDLER

konsern				Statkraft SF		
2000	1999	1998	beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
650	-	-	Sertifikater og gjeldsbrev	300	-	-
1 864	1 299	1 796	Kontanter og bankinnskudd	762	1 012	1 623
2 514	1 299	1 796	Sum	1 062	1 012	1 623

Bundne bankinnskudd vedrørende skattetrekk utgjorde 26,4 mill. kr for konsernet og 18,8 mill. kr for Statkraft SF. Depotkonti knyttet til kraftomsetning over børs utgjør 392,7 mill. kr. Statkraft SF har langsiktige kommitterte kredittlinjer på inntil USD 300 mill. (NOK 2.655 mill.) som er ubenyttet, samt en kassekreditt på NOK 100 mill. som det ikke var trukket på pr. 31.12.00.

Note 18

EGENKAPITAL

beløp i mill. kroner	konsern	Statkraft SF
Egenkapital per 31.12.99	21 503	20 695
Årets resultat	847	714
Utbytte	-631	-631
Endring i minoritetsinteresser	-3	-
Endring i omregningsdifferanse	26	-
Egenkapital per 31.12.00	21 742	20 778

Note 19

AVSETNING FOR FORPLIKTELSE

konsern				Statkraft SF		
2000	1999	1998	beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
30	28	28	Pensjonsforpliktelser	15	14	13
364	118	-16	Andre avsetninger for forpliktelser	216	98	4
394	146	12	Sum	231	112	17

Andre avsetninger for forpliktelser består hovedsakelig av avsetning for sikring av valutainntekter i Statkraft SF, og av avsetning for sikring av valutainntekter og avsetning for opsjonspremie i konsernet.

Statens Pensjonskasse/Annen kollektiv pensjonsordning

Statkraft har kollektiv pensjonsordning for sine ansatte i Statens Pensjonskasse. Pensjonsordningen i Statens Pensjonskasse omfatter ytelser etter lov om Statens Pensjonskasse. Ytelserne er alders-, uføre-, ektefelle- og barnepensjon samt avtalefestet førtidspensjonsordning (AFP). Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser.

Statkraft Grøner har en kollektiv pensjonsordning for sine ansatte i et privat forsikringsselskap. I denne dekkes lønn opp til 12G.

Pensjonsordningene behandles regnskapsmessig i henhold til foreløpig Norsk Regnskapsstandard for pensjonskostnader.

Premiefastsettelse og beregning av verdien av pensjonsforpliktelserne skjer etter aktuarielle prinsipper. Ordningen i Statens Pensjonskasse er imidlertid ikke fondsbasert. Utbetalingen av pensjonene er garantert av staten (pensjonsloven §1). Det simuleres en forvaltning av fondsmidler ("fiktive fond") som om midlene var plassert i langsiktige statsobligasjoner. I simuleringen legges det til grunn at obligasjonene holdes til utløpstidspunkt. Pensjonsmidlene verdsettes derfor til regnskapsført verdi.

Statkrafts pensjonskasse

Statkraft har vedtatt en supplerende pensjonsordning som kommer i tillegg til ytelser fra Statens Pensjonskasse. Tilleggsordningen dekker pensjon (66 prosent) opp til 12G, samt etterlattepensjon for alle ansatte. Alle ansatte i Statkraft SF er medlem av pensjonsordningen.

Udekkede pensjonsforpliktelser

Statkraft SF har i tillegg til ovenfornevnte også inngått pensjonsavtaler med 10 av lederne i konsernet. Disse pensjonene dekkes over driften. Grøner har også pensjonsforpliktelser overfor 9 personer som dekkes over driften.

Samlet oppstilling

Ved beregning av årets netto pensjonskostnad og netto pensjonsmidler (forpliktelse) er følgende forutsetninger lagt til grunn:

Årlig diskonteringsrente	6,0 %
Lønnsregulering	3,3 %
Regulering av løpende pensjoner	2,9 %
Regulering av folketrygdens grunnbeløp	2,9 %
Forventet frivillig avgang	
• Opp til 45 år	2,5 %
• Mellom 45 og 60 år	0,5 %
• Over 60	0,0 %
Forventet avkastning	5,6 %/7,5 %
Inflasjonsrate	2,5 %

Sammenstilling av periodens pensjonskostnad

	konsern		Statkraft SF	
beløp i mill. kroner	2000	2000	1999	1999
Nåverdi av opptjente pensjonsrettigheter i året	30,4	22,4	28,1	20,0
Rentekostnader på pensjonsforpliktelsen	34,9	25,3	37,8	22,8
Årets brutto pensjonskostnad	65,3	47,7	65,9	42,8
Forventet avkastning på pensjonsmidler	40,3	27,9	42,6	24,9
Resultatført virkning av endring i estimat, pensjonsplaner og avvik avkastning	10,1	0,7	27,6	13,4
Årets netto pensjonskostnad	14,9	19,1	50,9	31,3

Avstemming av pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler

	konsern	Statkraft SF	konsern	Statkraft SF
beløp i mill. kroner	31.12.00	31.12.00	31.12.99	31.12.99
Pensjonsforpliktelser brutto	610,6	443,8	645,3	398,2
Pensjonsmidler i pensjonskassene	645,6	461,0	655,0	398,7
Netto balanseførte pensjonsmidler (forpliktelser)	35,0	17,2	9,7	0,5

Forpliktelse pensjoner over drift-usikrede ordninger	27,7	13,2	26,6	12,7
Pensjonsmidler – sikrede ordninger	62,7	30,4	36,3	13,2
Arbeidsgiveravgift usikrede ordninger	1,8	1,8	1,8	1,7

Note 20

ANNEN LANGSIKTIG GJELD

konsern				Statkraft SF		
2000	1999	1998	beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
23 706	15 706	12 251	Obligasjonslån	23 706	15 706	12 251
1 618	1 107	1 306	Gjeld til kredittinstitusjoner	1 972	476	818
5 233	4 868	4 540	Øvrig langsiktig gjeld	4 804	4 836	4 713
30 557	21 681	18 097	Sum	30 482	21 018	17 782

Nærmere spesifikasjon av tabellen over:

beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
Lån fra staten	2 550	2 975	3 400
Øvrige langsiktige lån i norske kroner	12 545	8 036	5 893
Lån i svenske kroner	10 176	6 419	4 266
Lån i euro	2 921	1 686	2 095
Andel av lån i Sira-Kvina Kraftselskap	36	41	49
Forskuddsbetalinger/periodisert kraftsalg	1 741	1 847	1 804
Lån fra datterselskap	513	14	275
Sum Statkraft SF	30 482	21 018	17 782

Valutafordelingen i tabellen over er hensyntatt underliggende valuta- og rentebytteavtaler med unntak av NOK 340 mill. under "Lån fra staten" som har underliggende valuta- og rentebytteavtale fra NOK til SEK.

Økningen i annen langsiktig gjeld skyldes hovedsakelig finansiering av nye aksjekjøp i Sydkraft, samt aksjekjøp i Hedmark Energi AS, Vestfold Energi AS og Skiensfjordens kommunale kraftselskap AS. Øvrige langsiktige lån i norske kroner består av 15 norske obligasjonslån på netto 7.858 mill. kr samt lån i utenlandsk valuta på motverdien av netto 4.687 mill. kr hvor Statkraft har eksponering i norske kroner som følge av at rente- og valutabytteavtaler er benyttet. Lån med euro som effektiv valuta, er tatt opp som et ledd i sikringen av fremtidige kontraktstestede inntekter i euro, og er derfor balanseført til en kurs som tilsvare kursen på lånetidspunktet. Veid balanseført gjennomsnittskurs EUR/NOK er 8,2656. Lån med svenske kroner som effektiv valuta, er tatt opp i sammenheng med Statkrafts investering i Sydkraft AB, og er balanseført til den opprinnelige vekslingskursen for lånene i selskapsregnskapet. Veid balanseført gjennomsnittskurs SEK/NOK er 96,79. I konsernregnskapet er SEK-lånene og eierandelen i Sydkraft vurdert til dagskurs. Gjennomsnittlig effektiv, løpende rente på Statkraft SFs lån ved årsslutt var på 6,60% for lån i norske kroner; 4,91 prosent for lån i svenske kroner og 4,77 prosent for lån i euro.

Avdragsplan

beløp i mill. kroner	2001	2002	2003	2004	2005	rest
Avdragsplan lån fra staten	425	425	425	425	425	425
Avdragsplan øvrige lån	3 403	3 519	1 772	2 304	2 199	14 811
Sum konsern	3 828	3 944	2 197	2 729	2 624	15 236

Statkraft står fritt til å oppta lån i det private markedet, forutsatt at selskapets totale lån og garantiforpliktelser ikke overstiger verdien av selskapets eiendeler. Eiendelenes verdi fastsettes på grunnlag av siste offisielle balanse, med korleksjon for tilgang og avgang av eiendeler etter balansedagen. Det skal dessuten tas hensyn til verdireduksjoner som er inntruffet etter balansedagen, og som skyldes årsaker som ikke antas å være forbigående. Begrensningen gjelder ikke kreditter eller garantier med vanlig løpetid som er knyttet til ordinære forretningsavtaler. For å begrense statens ansvar knyttet til Statkrafts forpliktelser, har Stortinget fastsatt en øvre ramme for selskapets totale lån og garantiforpliktelser på 42,5 mrd. kr. Ved en eventuell omdanning fra statsforetak til aksjeselskap, vil långivere kunne kreve reforhandling av sine lån, dersom ikke staten stiller garanti for lån og påløpte renter.

Note 21

RENTEBÆRENDE KORTSIKTIG GJELD

Rentebærende gjeld på totalt NOK 89,1 mill. består av et Euro Commercial Paper på USD 9,6 mill. (balanseført til NOK 88,3 mill.) i Statkraft SF og øvrig gjeld til kredittinstitusjoner fra andre konsernselskaper på NOK 0,8 mill.

Note 22

ANNEN RENTEFRIGJELD

konsern				Statkraft SF		
2000	1999	1998	beløp i mill. kroner	2000	1999	1998
168	149	163	Leverandørgjeld	141	118	138
165	203	175	Skyldige offentlige avgifter	149	169	129
964	651	1 057	Periodiserte kostnader	899	557	943
116	131	244	Annen rentefri gjeld	36	42	201
631	600	309	Skyldig utbytte	631	600	309
-	-	-	Kortsiktig gjeld til konsernselskaper	5	11	109
2 044	1 734	1 948	Sum	1 861	1 497	1 829

Note 23

PANTSTILLELSE, FORPLIKTELSE OG GARANTIANSVAR

Pantstillelser

Fylkeskommuner og offentlig eide energiselskaper er i visse tilfeller gitt rett til å disponere en andel av kraftproduksjonen i Statkraft SFs kraftverk mot å dekke en andel av byggekostnadene, jfr. note 12. Som grunnlag for å finansiere erverv av slike rettigheter er det gitt anledning for fylkeskommunene/selskapene til å stille til rådighet pant i vedkommende kraftverk overfor långiver. Slik pantegjeld utgjør samlet 2.100 mill. kr; mens balanseført verdi av pantsatte eiendeler utgjør 6.095 mill. kr per 31.12.2000.

Forpliktelser og garantiansvar

Statkraft-konsernet har til sammen garantier og forpliktelser på totalt 6.750 mill. kr; mens tilsvarende tall for Statkraft SF er 6.652 mill. kr. For Statkraft SF vedrører 120 mill. kr prosjekter; 1.972 mill. kr kraftutvekslings-avtaler og 4.560 mill. kr utstedte salgsoptaksjoner for kjøp av aksjer. Datterselskapene har garantier; hovedsakelig vedrørende prosjekter og krafthandel, på til sammen 71 mill. kr. Statkraft leier lokaler til sentraladministrasjonen på Høvik. Leiekontrakten løper til 30. juni 2002 med årlig leie (2000) på 14,4 mill. kr. Totale husleieforpliktelser for konsernet utgjør 27 mill. kr. Statkraft inngikk i 1998 avtale med Mustad Eiendom AS om leie av kontorbygg som Mustad Eiendom skal oppføre i Lilleakerveien 6, Oslo. Avtalen har en leieperiode på 20 år med opsjon på ytterligere 10 år. Arbeidet går etter planen og kontorbygget ventes å stå ferdig som planlagt i juni 2002.

Note 24

POSTER SOM IKKE BALANSEFØRES

Terminkontrakter, valuta:

valuta	kjøpt	solgt	markedsverdi
Beløp i mill.			i NOK:
SEK	-	251	0,5
EUR	-	196	59,7
DKK	-	13	-0,4
USD	10	-	-3,4
Sum			56,4

Valutaterminene forfaller i perioden 2001 til 2002. Transaksjonene er relatert til avtalte salgsinntekter i de aktuelle valutaene eller låneopptak som skal sikre slike inntekter. Valutaterminkontraktene klassifiseres derved som sikringstransaksjoner og skal i henhold til prinsipper for sikringsbokføring ikke vurderes til markedsverdi med regnskapsmessig virkning. Dette motsvares ved at salgsinntektene som sikres, vil bli regnskapsført til avtalte terminkurser for sikringstransaksjonene. Valutaterminene vises brutto. Markedsverdien av kontraktene per 31.12.00 var NOK 56 mill. Realisert, ikke inntektsført gevinst ved sikringskontrakter i valuta er per 31.12.00 NOK 137 mill.

Opsjoner på valutahandler

Statkraft hadde ved årets utgang inngått opsjon på salg av til sammen EUR 4 mill. som en del av valutasikringsstrategien. Markedsverdi av kontraktene per 31.12.00 var NOK 0,5 mill.

Rentebytteavtaler:

valuta	sum brutto hovedstol i valuta	markedsverdi i NOK
beløp i mill.		
NOK	15 247	-13
SEK	8 850	-68
EUR	640	49
Sum		-32

Rentebytteavtaler inngås for å tilpasse rentesensitiviteten på foretakets lån til hva foretaket til enhver tid anser for å være et hensiktsmessig sikringsnivå. I tillegg benyttes rentebytteavtaler for å forlenge eksisterende valutaterminkontrakter. Markedsverdien av avtalene per 31.12.00 var NOK -32 mill.

rente- og valutabytteavtaler:

valuta:	sum brutto hovedstol i valuta:	markedsverdi i NOK:
beløp i mill.		
Fra valuta til NOK	4 966	108
Fra valuta til SEK	10 400	1 001
Fra valuta til EUR	151	-6
Fra valuta til DKK	237	13
Fra valuta til USD	197	-248
Sum		868

Rente- og valutabytteavtaler inngås for å oppnå gunstig finansiering i ønsket valuta når en kombinasjon av finansiering i annen valuta og en skreddersydd rente- og valutabytteavtale gir lavere rentekostnader enn finansiering direkte i ønsket valuta. Statkraft har underliggende finansiering i CHF, FRF, DKK og JPY. Markedsverdien av avtalene per 31.12.00 var NOK 868 mill.

Opsjoner på lån og rentebytteavtaler

Statkraft hadde ved årets utgang lån med opsjoner på forlengelse for totalt underliggende beløp på NOK 1.736 mill. I tillegg til dette er det solgt opsjoner på rentebytteavtaler som matcher rente og løpetid på de mulige forlengelsene av underliggende lån. Netto markedsverdi av inngåtte opsjoner per 31.12.00 er lik null.

Renteopsjonsavtaler

Renteopsjonsavtaler inngås for å tilpasse rentesensitiviteten på foretakets flytende lån til hva foretaket til enhver tid anser for å være et hensiktsmessig sikringsnivå. Statkraft hadde ved årets utgang inngått slike renteopsjonsavtaler i SEK for totalt underliggende beløp på SEK 200 mill. Markedsverdi av avtalen per 31.12.00 inklusiv opsjonspremie var NOK 0,7 mill.

Renteeksponering for Statkraft SF: Reprisingstabell (MNOK)

Reprisingperiode

durasjon	0-3 mnd	3-6 mnd	6-12 mnd	1-3 år	>3 år
Bankinnskudd	762	-	-	-	-
Innlån, investeringer og derivater	-2 210	-6 657	-2 549	-9 183	-8 096

(positivt tall = investeringer; negativt tall = innlån)

Tabellen viser hvilke deler av Statkrafts investerings- og innlånsporteføljer som er eksponert for renteendringer i ulike durasjonsintervaller.

Eksponering for hver valuta per 31.12.00

valuta	NOK	SEK	EUR
Modifisert durasjon ¹⁾	2,01	2,13	2,82

1) Statkraft benytter modifisert durasjon for måling av rentesensitivitet i innlånsporteføljene. Tallet angir prosentvis endring i markedsverdi ved en endring i markedsrenten på ett prosentpoeng.

Note 25

MARKEDSMESSIG OG FINANSIELL RISIKO

I sin virksomhet utsetter Statkraft seg for ulike typer risiki. De viktigste er naturlig nok knyttet til produksjon av og handel med kraft, men foretaket er også utsatt for ulike finansielle risiki og operasjonell risiko.

Markedsrisiko

Statkrafts hovedvirksomhet er produksjon av og handel med kraft. I et marked med stort innslag av vannkraft, der tilgangen på vann varierer sterkt fra år til år, vil også pris og produksjonsevne variere betydelig. Dette kan gi store utslag på Statkrafts resultat. Da produksjon og pris ofte er negativt korrelert, dvs. at mye vann og høy produksjon medfører lav pris, og motsatt, gir dette en naturlig demping av det totale utfallsrommet for resultatet. I tillegg til dette driver Statkraft aktiv risikostyring tilpasset den aktuelle markedsituasjonen. På lang sikt søker Statkraft med dette å oppnå en maksimal inntjening fra produksjonen, hensyntatt foretakets risikokriterier.

Risikostyring Statkraft bruker i stor grad terminkontrakter og andre finansielle instrumenter til inntektssikring. Kontraktshandelen bidrar til å stabilisere Statkrafts inntekter fra år til år, noe som anses ønskelig med tanke på den store usikkerheten som ellers er knyttet til de samlede kraftsalgsinntekter. Disse avhenger både av volatile spotpriser og usikker produksjonsevne. I denne sammenheng er det ingen forskjell mellom fysiske og finansielle kontrakter som handles bilateralt eller via megler, eller finansielle kontrakter i terminmarkedet (NordPool). Det er prisen som primært er den styrende faktor ved valg av handelsform. Det viktigste er dermed at nye kontrakter er gode sett i sammenheng med eksisterende kraftkontrakter og utfallsrommet for både egenproduksjon og spotpriser. For å maksimere forventet inntjening innenfor gitte risikokriterier, justeres kontraktsporteføljen kontinuerlig.

Handel med derivater for sikringsformål Statkraft handler med ulike fysiske og finansielle instrumenter for inntektssikring. Sikringshandelen, som altså tar hensyn til selskapets nåværende og fremtidige produksjonsevne, har som formål å sikre en optimal kontraktposisjon i forhold til risikokriterier. Statkraft er utsatt for både pris- og mengderisiko fordi både fremtidig pris og tilsig er ukjent. Ved utgangen av 2000 hadde selskapet sikret mer enn 58 prosent av middelproduksjonen frem til og med år 2011. Den samlede markedsrisikoen kan tallfestes ved utfallsrommet for netto kraftsalgsinntekter, etter overføring, i forhold til forventningsverdien. Innenfor en sannsynlighet på 80 prosent anslås utfallsrommet for netto kraftsalg å ligge innenfor +/-700 mill. kr i 2001 og +/-1.100 mill. kr i 2002 og +/- 900 mill. kr i 2003. Kraftverksbeskatningen vil dempe virkningen på selskapets resultat etter skatt.

Handel med derivater for tradingformål I tillegg til sikringshandelen bruker Statkraft finansielle derivater til å ta begrensede kortsiktige posisjoner i markedet. Value at Risk er her et viktig redskap i risikostyringen. Omsatt volum er betydelig, men den økonomiske eksponeringen er til enhver tid svært begrenset i forhold til sikringshandelen. For både sikrings- og tradingformål er det etablert interne retningslinjer for grad av eksponering i markedet.

Valutarisiko

Statkrafts målsetting for valutarisiko er å begrense svingningene i nåverdien av valutainntekter og aktiva i valuta samt å maksimere nåverdien av disse innenfor gitte rammer. For å oppfylle risikomålsettingen benyttes lån i aktuell valuta, rente- og valutabytteavtaler til ønsket valuta samt terminkontrakter i valuta. Statkrafts langsiktige investeringer i aktiva denominert i valuta gjelder i hovedsak eierandelen i Sydkraft. Rammen for sikringsgrad er 70-100 prosent. Ved årsskiftet hadde Statkraft valutasikret omtrent 100prosent av foretakets aktiva i valuta. En verdiendring på Statkrafts aktiva i valuta som følge av en valutakursendring vil dermed motsvares av en tilsvarende verdiendring på Statkrafts forpliktelser i samme valuta. Nåverdien av valutainntekter Statkraft forventer å motta 3 år eller mer frem i tid skal sikres 40-70 prosent. Ved årsskiftet var i overkant av 50prosent av disse sikret. For inntekter som materialiserer seg raskere er rammene for sikringsgrad høyere. For valutainntekter de nærmeste 3 år som ikke er sikret vil verdiendringen være henholdsvis NOK 1, 3 og 5 mill. ved en valutakursendring på 5 prosent.

Renterisiko

Statkrafts målsetting for renterisiko er å minimere rentekostnadene, redusere svingningene i disse samt å begrense verdiendringene på foretakets netto gjeld. For å måle rentesensitivitet benyttes modifisert durasjon som angir endring i markedsverdi som følge av en endring i markedsrenten på ett prosentpoeng. Med bakgrunn i Statkrafts valutaeksponering er innlånsporteføljen delt inn i tre valutaer; norske kroner (ca 50prosent), svenske kroner (ca 40prosent) og euro (ca 10prosent). Porteføljen skal ha modifisert durasjon mellom 1 og 3, både totalt og for hver valuta. For å oppfylle risikomålsettingen benyttes i hovedsak rentebytteavtaler. Ved årsskiftet var modifisert durasjon i NOK og SEK- porteføljen omlag 2. Det innebærer at markedsverdien av disse porteføljene endres med omlag to prosent ved en endring i markedsrenten i de respektive valuta på ett prosentpoeng. Modifisert durasjon i EUR porteføljen var omlag 2,8. For øvrig henvises det til reprisingstabell i note 24.

Likviditetsrisiko

Statkraft påtar seg likviditetsrisiko ved at løpetiden på finansielle forpliktelser ikke stemmer overens med den kontantstrømmen som eiendelene genererer. Statkraft har en meget høy kredittverdighet, hvilket bekreftes av en langsiktig kredittrating på henholdsvis Aaa og AA+ fra ratingbyråene Moody's Investor Service og Standard & Poor's. Den høye ratingen hviler i stor grad på bestemmelsene i Lov om Statsforetak som innebærer at et statsforetak ikke kan slås konkurs. Ved en eventuell avvikling av foretaket vil staten være ansvarlig for at kreditorerne får full dekning. Statkraft vil, med utgangspunkt i statsforetaksformen, sterk rating og bruk av standardiserte låneprogrammer, på kort varsel kunne finansiere de betalingsforpliktelsene som måtte oppstå. Som en ekstra sikkerhet mot eventuelle urolige finansmarkeder har Statkraft etablert langsiktige, kommitterte kredittlinjer på motverdien av USD 300 mill. Det er foretakets policy å begrense kortsiktig belåning til sum av likviditetsbeholdning og kommitterte linjer.

Kredittrisiko

Statkraft inngår finansielle kontrakter både på NordPool og bilateralt mot enkeltselskaper. Sistnevnte medfører at Statkraft står overfor motpartsrisiko i forhold til de selskapene som er kontraktsmotpart. Årsaken til at slike bilaterale kontrakter inngås er at en del kontraktstyper ikke omsettes på NordPool (gjelder en del opsjoner og kontrakter av lengre varighet), økonomiske hensyn (dvs bedre betingelser i kontraktsvilkårene), og strategiske hensyn i forhold til vår agering i markedet. For å ivareta denne risikoen har Statkrafts Markedsdivisjon etablert en egen Motpartskomite som setter rammer for eksponering mot enkeltselskaper. Det er implementert en egen prosedyre som regulerer prosessen rundt bilaterale transaksjoner, og denne prosedyren regulerer varighet og omfang av kontraktene som kan inngås mot de ulike selskapene. De seneste årene har den altoverveiende andelen av kontraktvolumet vært gjort med NordPool som motpart. Statkraft påtar seg også kredittrisiko ved plasseringer av overskuddslikviditet hos utstedere av verdipapirer, og ved bruk av sikringsinstrumenter som rentebytteavtaler, rente- og valutabytteavtaler og valutaterminer. Rammer for hver debitor fastslås med utgangspunkt i formell kredittrating eller antatt kredittverdighet. Kvantifisering av risiko ved plasseringer tar utgangspunkt i hovedstol på Statkrafts fordringer, mens det for finansielle instrumenter beregnes et tapspotensial ved manglende oppfyllelse av kontrakter fra motpartens side. Ved årsskiftet var Statkrafts eksponering knyttet til plasseringer og finansielle instrumenter i overkant av 4 mrd. kr. Eksponeringen var i hovedsak fordelt mellom utenlandske finansinstitusjoner med A-rating eller bedre og de største norske bankene.

Forsikringsrisiko

Statkraft har en betydelig risikoeksponering i den operative driften gjennom skader/tap på eiendeler (primært kraftverk), tapte produksjon og skade på tredjemanns liv og eiendom, for eksempel ved brann, flom eller oversvømmelse etter damskader/-brudd. Statkraft har direkte eller gjennom sitt forsikringsselskap Statkraft Forsikring AS kjøpt risikoavlastning i forsikringsmarkedet etter et vidt forsikringsprogram. Maksimalt tap i egenregning som følge av enkeltskader på eiendeler er 8 mill. kr; og maksimalt tap per år er 12 mill. kr. For produksjonstap er maksimalt tap i egenregning 6 mill. kr per hendelse og 8 mill. kr per år. For å redusere tapsrisikoen ved manglende erstatningsevne hos forsikringsselskapene, har Statkraft som krav at både direktetegnende forsikringsselskap og reassuranseselskap skal ha en rating lik BBB eller høyere. Videre er Statkrafts risiko begrenset av at norske myndigheter har etablert en garantiordning som sikrer at forsikringstaker får skadeutbetaling selv om man har forsikring i et norsk forsikringsselskap som går konkurs.

Note 26

ANDRE FORHOLD

Foretaksmøtet instruerte i januar 2001 Statkraft om å stanse alt arbeid med utbyggingsprosjektene i Beiarn, Bjellåga og Melfjord. Som en følge av dette er det gjort avsetninger for avviklingskostnader. Styret forutsetter at det gis kompensasjon overfor Statkraft i forbindelse med de stansede prosjektene. Det er ikke foretatt inntektsføring av forventet kompensasjon i regnskapet for 2000.

Det tyske kraftselskapet E.ON har i 2001 kjøpt seg opp til en eierandel på over 40 prosent i Sydkraft AB, noe som utløser tilbudsplikt etter svensk lov. I pressemelding fra E.ON sies det at prisene i tilbudet for henholdsvis A og C-aksjer vil være 240 og 200 SEK per aksje. Konkurransemyndighetene i EU ser nå på saken, og det er forventet at de kommer med et vedtak om oppkjøpet er i tråd med EUs konkurranseregler innen 15.mars. Endelig prospekt er ventet å foreligge 16.mars, og Statkraft har da 3 uker på seg til å vurdere tilbudet.

Revisjonsberetning for 2000

Til Foretaksmøtet i Statkraft SF

Vi har revidert årsregnskapet for Statkraft SF for regnskapsåret 2000, som viser et overskudd på kr: 714 millioner for morselskapet og et overskudd på kr: 847 millioner for konsernet. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling, noteopplysninger og konsernregnskap. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av foretakets styre og administrerende direktør. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med revisorloven og god revisjonsskikk i Norge. God revisjonsskikk krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av foretakets formuesforvaltning og regnskaps- og interne kontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et uttrykk for foretakets og konsernets økonomiske stilling pr 31. desember 2000 og for resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsskikk i Norge
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god regnskapsskikk i Norge
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 6. mars 2001

ARTHUR ANDERSEN & CO.

Finn Berg Jacobsen

Statsautorisert revisor

Hovedtall

Konsernet

	Enhet	2000	1999	1998	1997	1996
Resultat:						
Brutto driftsinntekter	Mill. kr	5 285	5 601	5 314	5 353	5 562
Netto driftsinntekter	Mill. kr	4 671	4 912	4 760	4 702	4 698
Driftsresultat	Mill. kr	2 178	2 174	2 198	1 998	2 354
Resultat før skatter	Mill. kr	1 765	1 691	1 631	1 277	1 686
Årsresultat ¹⁾	Mill. kr	847	947	890	1 238	455
Investeringer:						
Investeringer	Mill. kr	9 411	7 026	944	1 085	6 772
Balanse 31.12:						
Likvide midler	Mill. kr	2 514	1 299	1 796	1 153	1 314
Egenkapital	Mill. kr	21 742	21 503	17 322	16 669	14 480
Totalkapital	Mill. kr	55 616	47 067	42 430	40 075	39 089
Nøkkeltall:						
Totalrentabilitet før skatt ²⁾	%	6,5	6,3	6,5	6,2	7,2
Totalrentabilitet ³⁾	%	4,7	4,7	4,7	6,1	3,8
Egenkapitalrentabilitet før skatt ⁴⁾	%	8,2	8,7	9,6	8,2	13,2
Egenkapitalrentabilitet etter skatt ⁵⁾	%	3,9	4,9	5,2	7,9	3,6
Brutto fortjenestemargin ⁶⁾	%	33,4	30,2	30,7	23,9	30,3
Netto fortjenestemargin ⁷⁾	%	16,0	16,9	16,7	23,1	8,2
Egenkapitalandel ⁸⁾	%	39,1	45,7	40,8	41,6	37,0
Likviditetsgrad ⁹⁾		1,3	0,8	1,5	1,1	0,8
Rentedekningsgrad ¹⁰⁾		1,5	1,9	1,8	2,0	1,5
Kontantstrøm fra årets virksomhet	Mill. kr	1 772	1 849	1 256	1 427	1 814
Personal:						
Ansatte 31.12.	Antall	1 187	1 430	1 535	1 400	1 037
Produksjon og salg:						
Produksjon (etter pumping og tap)	TWh	40,2	32,5	32,4	27,5	32,2
Kjøp	TWh	1,1	2,5	2,7	3,4	4,4
Salg kontraktmarkedet	TWh	22,4	25,6	27,0	25,2	28,5
Salg spotmarkedet	TWh	17,5	7,9	7,2	2,9	3,8
Faste eksportkontrakter	TWh	1,4	1,5	3,5	2,8	4,2
Installert ytelse (Statkrafts andel)	MW	8 815	8 800	8 700	8 700	8 700
Hel- og deleide verk	Antall	93	91	91	86	86

1) 1997 og 1998 er omarbeidet i henhold til ny regnskapslov.

2) $\frac{\text{Årsresultat før skatt} + \text{finanskostnader}}{\text{Gjennomsnittlig totalkap.}} \times 100$

3) $\frac{\text{Årsresultat} + \text{finanskostnader}}{\text{Gjennomsnittlig totalkap.}} \times 100$

4) $\frac{\text{Resultat før skatt}}{\text{Gjennomsnittlig EK}} \times 100$

5) $\frac{\text{Årsresultat}}{\text{Gjennomsnittlig EK}} \times 100$

6) $\frac{\text{Resultat før skatter}}{\text{Brutto driftsinntekter}} \times 100$

7) $\frac{\text{Årsresultat}}{\text{Brutto driftsinntekter}} \times 100$

8) $\frac{\text{Egenkapital}}{\text{Eiendeler}} \times 100$

9) $\frac{\text{Omløpsmidler}}{\text{Kortsiktig gjeld}}$

10) $\frac{\text{Årsresultat} + \text{finanskostnader}}{\text{Finanskostnader}}$

Samfunnsregnskap og verdiskapning

Samfunnsregnskapet viser hvilke verdier som er skapt gjennom innsats av arbeidskraft, kapital, kunnskap og teknologi, og hvordan disse fordeles på de ulike interessegruppene som har bidratt. De ansatte får sin andel av verdiskapningen gjennom lønn og sosiale ytelser. Eierne får sin del gjennom utbytte eller tilbakeholdt overskudd, mens långiverne har krav på verdiskapning gjennom renter på lån. Stat og kommuner får sin del gjennom skatter og avgifter som bedriften betaler inn.

I 2000 var verdiskapingen høyere enn noen gang tidligere med 4,2 mrd. kr. Verdiskapingen er opprettholdt til tross for et vanskelig kraftmarked. De skapte verdiene ble fordelt med 13 prosent til de ansatte, 38 prosent til långivere, 29 prosent til stat og kommuner og 20 prosent til eieren. Av eierens andel ble 631 millioner kroner delt ut som utbytte, mens 210 millioner kroner ble holdt tilbake i bedriften. Av total verdiskaping sitter derved bedriften kun tilbake med 5 prosent.

Verdiskaping i mill. kr	2000	1999	1998	1997	1996
Totale driftsinntekter	5 285	5 601	5 314	5 353	5 562
- Forbruk av innkjøpte varer og tjenester	1 419	1 798	1 495	1 458	1 469
Brutto verdiskaping	3 866	3 803	3 819	3 895	4 093
- Ordinære avskrivninger	849	799	830	824	827
Netto verdiskaping	3 017	3 004	2 989	3 071	3 266
+ Finansinntekter	426	210	156	217	235
+ Resultatandel i tilknyttede selskap	729	443	315	255	-
- Minoritetsandeler av resultat	6	1	3	10	-
Verdier til fordeling	4 166	3 655	3 457	3 533	3 501

Fordeling av verdiskaping i mill. kr	2000	1999	1998	1997	1996
Ansatte					
Brutto lønn og sosiale ytelser	554	575	530	396	276
Långivere/eiere					
Renter	1 568	1 135	1 038	1 193	903
Utbytte	631	600	309	-	-
Skatter og avgifter	1 202	999	1 002	716	1 867
Bedriften					
Endring egenkapital	210	346	578	1 228	455
Fordelte verdier	4 166	3 655	3 457	3 533	3 501

Totale driftsinntekter:

Forbruk av innkj. varer og tjenester:

Brutto lønn:

Skatter og avgifter:

Netto kraftsalg + andre driftsinnt.

Overf.kostn. + erstatn. + andre driftskostn.

arbkr.kostn - arbg.avg

skatt + prod.avg. + kons.avg. + arbg.avg

Statkrafts 10 største skattekommuner 1997 - 2000**Skatter og avgifter i mill. kroner**

Kommune	2000	1999	1998	1997
1 Vinje kommune	65,6	65,3	64,6	61,3
2 Suldal kommune	60,2	59,1	60,1	66,9
3 Hemnes kommune	57,2	57,4	60,1	35,0
4 Rana kommune	48,8	49,5	51,2	35,8
5 Tokke kommune	42,7	42,3	42,6	37,3
6 Eidfjord kommune	38,1	36,7	37,7	38,1
7 Luster kommune	36,6	35,9	35,9	37,4
8 Meløy kommune	32,8	33,7	41,7	41,3
9 Narvik kommune	31,9	32,0	32,5	31,0
10 Nore og Uvdal kommune	27,7	27,4	27,3	20,9
Sum	441,7	439,5	453,6	405,2

Tabellen omfatter skatter og konsesjonsavgifter betalt direkte til kommunene. Beløpet gjelder betalt skatt for det enkelte regnskapsår. Eventuelle merutbetalinger eller tilbakebetalinger for tidligere år er ikke inkludert.

Miljøutfordringer i vannkraftproduksjon

Globale miljøvirkninger: Vannkraft og Kyoto

Årets produksjon	xx TWh (antatt ved årsskiftet?)	0 tonn CO ₂
Tilsvarende produsert "kullkraft"		xx millioner tonn CO ₂
Norges Kyoto-kvote		55 millioner tonn CO ₂

Lokale miljøvirkninger: Ny kunnskap og forbedrende tiltak

Dette gjøres av Statkraft:

LCI (Life cycle inventory)

Kartlegging av alle elementer som inngår i gjennomsnittlige norske vannkraftverk

LCA (Life cycle assessment)

Miljøvirkning av alle elementer som inngår i kraftverkene kartlagt i LCI studien - videreutviklet i 2000

Miljøkostnader

Prising av miljøkostnader ved norsk vannkraft

Miljøvaredeklarasjon, i Kwh

Type III, sertifisert deklarasjon, bidrag til utvikling av mal og til ny standard, ISO 14025

Vassdragssimulatoren

Deltar på eiersiden og kartlegger bruksområder i egen virksomhet

Åpne planprosesser

Innspill og involvering av lokalbefolkningen og kommuner vektlegges. Miljøaspekter styrende, innenfor krav til lønnsomhet. Samme tilnærming benyttes også ved rehabilitering og utvidelsesprosjekter.

Miljøoppfølging av anleggsprosjekter

Etablering av miljøplaner; plassering av miljøansvar for ytre miljø og opprettelse av miljøgrupper

Miljøsertifisering

Oppstart ISO 14001

Deltagelse i eksterne forskningsprosjekter

Studie av raske vannstandsendringer i elver; xx (suldal)

Gjennomførte miljøtiltak (pr. år 2000?)

Oppdrett og utsetting

xx anlegg i drift xx ørret og xx laks satt ut i xxx magasiner og xx elver (evt xx vassdrag)

Levende genbanker

Bjerka,

Miljøovervåking

Hvor? (Suldal,

Habitatinngrep

Terskler; kulper; gytegrus,

Miljøtilpasset kjøring av kraftverk

• flomdempning

• minstevannføring

• langsom reduksjon av vannføring for å unngå stranding av fisk

Friluftsliv og tilgjengelighet

xx km veier; xx hytter (?)

Kulturminner

??

Utfordringer

Muligheter

Reguleringssoner
Mindre fisk
Erosjon
Estetikk

Tidlig oppfylling av magasinet
Tiltak i innløpsbekker gytegrus i
bekker og på stille vann
Erosjonshindrende tiltak
Styrke naturlig reproduksjon
Utsettinger

Redusert vannføring
Estetiske virkninger

Terskler
Skape ny elv i elva
Minstevannføringer

Bondegård plaget med isgang,
erosjon og flom innover dyrka
mark ved naturlige vannføringer

Redusere flommer
Forbygninger

Vann med bedre vannkvalitet
fra annet vassdrag
Vnn med dårligere vannkvalitet

Bedring av vannkvaliteten
i hovedvassdraget
Tiltak for å bedre vannkvaliteten

Tettsted plaget av flom

Bruke reguleringen for å
dempe flommer

Endringer i forhold for laks,
sjørret, sjørøye
Erosjon
Isgang

Tilpasse vannføringen til fisken
terskler, kulper, gytegrus, minste-
vannføringer; utsettinger
Forbygninger
Manøvreringsreglement

Fosser i norsk malerkunst

Den overordnede planen bak design og billedutvalg i denne årsrapporten, er å vise at Statkraft er en bedrift med lange tradisjoner, fundert på våre naturressurser. Dette velger vi å illustrere ved hjelp av utvalgte eksempler fra norsk kunsthistorie. Noen av maleriene er svært kjente, andre er sjeldnere gjengitt. Disse kunstverkene inneholder naturlig nok fosser; og de sier mye om hvordan menneskene har sett på naturen og fossekraften. I de eldste bildene representerer fossen det ville og nifse. Derfor er naturens voldsomme krefter og uventede utfall noe som behandles med respekt. Snart ser vi at fossens villskap tiltrekker seg de første turistene som ikke gjør annet enn å betrakte de skummende vannmassene på behørig avstand. Men menneskene i disse bildene fungerer også som en målestokk for størrelsesforholdene i bildene. De ble gjerne satt inn for å vise hvor mektig naturen er. I tredje fase har mennesket temmet fossens krefter og satt den i arbeid. I en rekke av disse maleriene ser vi eksempler på kløktige innretninger som tjener menneskets interesse. Alle typer vannfall har vært brukt, enten det er snakk om de brusende fossestrykene eller de snille bekkene. Kreativ ingeniørkunst sørget for at mange behov ble dekket og at mange mennesker ble spart for mye tungt arbeid. Kanskje fordi fossene var noe av det mest fascinerende i Norge, var det også det første man virkelig lærte seg å temme. Da de første kunstnerne begynte å oppsøke norsk natur; laget de maleriske reiseskildringer. De hadde helt bestemte oppfatninger av hva som var "malerisk", og dette ble gjerne omtalt som det

sublime, som man skulle lete etter og strekke seg mot. På slutten av 1700-tallet, da engelskmennene begynte å trykke de første samlinger med grafiske blad med motiver fra reiser, ble det utgitt en serie som inneholdt bilder fra Norge, Sveits og India, fordi disse tre landene ble betraktet som bortimot like eksotiske. De norske kunstnerne, som alt vesentlig ble utdannet i utlandet, søkte mot norske motiver sommerstid. Med bakgrunn i skissearbeidet som ble utført på stedet, kunne de resten av vinteren sitte i Tyskland eller Frankrike og gjøre ferdig store utgaver av ulike norske fosser. Fosser var et yndet motiv fra midten av 1800-tallet, men dalte raskt i popularitet mot slutten av århundret. Tidene forandret seg, og det samme gjorde motivkretsene. Av denne grunn er det interessant med eksemplene fra Gerhard Munthe og Nicolai Astrup. De tilhører siste generasjon med fossemalere. Malerier er vår kollektive hukommelse og kulturhistorie. Nå til dags bygger de færreste barn vannhjul i bekken, og hverken sag eller kvern er noe man har daglig kontakt med. Vi lever komfortabelt og beskyttet, og derfor bruker vi disse illustrasjonene som en påminnelse om at til grunn for store deler av vår daglige velvære, som igjen er basert på elektrisitet, ligger fossekraften.

Dorthea Hysing

Cand. Philol.

Hovedadministrasjon

Statkraft SF
 Postboks 494
 1323 Høvik
 Tlf.: 67 57 70 00
 Faks: 67 57 70 01
 e-post: info@statkraft.no
 internett: www.statkraft.no
 Besøksadresse: Veritasveien 26, Høvik

Region Nord-Norge

Postboks 163
 8512 Narvik
 Tlf.: 76 96 40 00
 Faks: 76 96 40 01
 Besøksadresse: Stasjonsveien 60

Region Midt-Norge

Gaupnegrandane
 6868 Gaupne
 Tlf.: 57 68 28 00
 Faks: 57 68 15 69

Region Vest-Norge

Postboks 249
 4201 Sauda
 Tlf.: 52 78 64 00
 Faks: 52 78 64 01

Region Øst-Norge

Postboks 4
 3880 Dalen
 Tlf.: 35 07 75 64
 Faks: 35 07 72 27

Statkraft Energy Nederland BV

World Wide Building
 Bouwerij 38
 NL-1185 XX Amstelveen
 Nederland
 Tlf.: +31 20 347 2780
 Faks: +31 20 347 2799

**Statkraft Energy
Deutschland GmbH**

Niederkasseler Lohweg 18
 DE-40547 Düsseldorf
 Tyskland
 Tlf.: +49 211 60 244 000
 Faks: +49 211 60 244 199

**Statoils og Statkrafts EU-
representasjon**

Holidaystraat 5
 BE-1831 DIEGEM
 Belgia
 Tlf.: +32 2 725 40 30
 Faks: +32 2 725 47 45

Statkraft Grøner AS

Postboks 400
 1327 Lysaker
 Tlf.: 67 12 80 00
 Faks: 67 12 58 40
 e-post: post@statkraftgroner.no
 Besøksadresse: Fornebuveien 11, Lysaker

Statkraft i Sverige

Lars-Eric Kindstedt
 Tlf./faks: +46 8 712 8688
 Mobil: +46 70 439 3475
 internett: www.statkraft.se

Miljø - fra dam til fjord

Utfordringer og muligheter

Dam og damområde

Utfordringer

Reguleringssoner
Mindre fisk
Erosjon
Estetikk

Muligheter

Miljøtilpasset utnyttelse av magasinet
Tiltak i innløpsbekker
Gytegrus i bekker og i strandsonen
Erosjonshindrende tiltak
Tilrettelegging for naturlig reproduksjon
Utsetting av fisk

Overføring fra andre vassdrag

Utfordring

Overført vann fra nabo-
vassdrag kan være av
bedre, tilsvarende eller
dårligere kvalitet

Muligheter

Tiltak mot dårligere vannkvalitet,
for eksempel kalking. Bedre vann-
kvalitet anses som positivt.

Bebyggelse langs elveløp

For landbruksområder og tettsteder
kan regulering av vassdraget redusere
problemer som flom, isgang og erosjon

Elveløp påvirkes

Utfordring

Endret vannføring
Redusert opplevelsesverdi
Reduserte forhold for fisk

Muligheter

Fysiske tiltak i elveløpet
for å bedre estetikk
og forhold for fisk.
Miljøtilpasset vannføring

Landskapspåvirkning

Utfordring

Redusert opp-
levelsesverdi i
fusser, stryk og
langs elveløp

Muligheter

Miljøtilpasset vannføring,
terskler mm

Kulturminner

Utfordring

Kulturminne tatt
ut av naturlig
sammenheng

Muligheter

Tilrettelegging knyttet
til kulturminne

Kraftverk

Miljøvennlig drift av kraftverk

Elveløp nedenfor kraftverket

Utfordring

Endringer i forholdene for laks
og sjørret og fisket mellom
kraftverket og fjorden
Erosjon og blakking av elva
Isgang
Påvirkning av vanntemperatur
Lokale klimavirkninger som
f.eks. frostrøyk

Muligheter

Tilpasse vannføring til fisken/fisket
Lokkeflommer
Terskler, kulper mm
Gytegrus
Minstevannføring
Tiltak for å påvirke temperatur
Miljøtilpasset kjøring av kraftverket

Miljø - utfordringer i vannkraftproduksjon

Globale miljøvirkninger: Vannkraft og Kyoto

Årets produksjon (Sstatkraft)	40,2 TWh	0 tonn CO ₂
Tilsvarende produksjon av "kullkraft"		26,9 millioner tonn CO ₂ (NOU 1998:11, tab 24.2)
Norges Kyoto-kvote		55 millioner tonn CO ₂

Lokale miljøvirkninger: Økt kunnskap og samarbeid gir bedre løsninger

Kunnskap om miljøvirkninger	Livsløpsanalyser (LCI, LCA)	Kartlegging av alt som inngår i bygging og drift av vannkraft-anlegg (LCI-studie) ble gjennomført for 5 anlegg i 1999. Miljøvirkninger ble deretter vurdert i en LCA-studie. Denne ble videreutviklet i 2000 gjennom deltagelse i arbeidet med miljøvaredeklarasjoner og prising av miljøkostnader.
	Prising av miljøkostnader	Første forsøk i energibransjen på beregning av miljøkostnadene i kr/kWh ved norsk vannkraft. Gjennomført i samarbeid med EBL, BKK og SFE.
	Utredninger, undersøkelser og FOU-prosjekter	<ul style="list-style-type: none"> Fiskeribiologiske undersøkelser i blant annet Altaelva, Suldalslågen, Eidfjordvassdraget, Eira, Vikja, Osa, Sima, Gluggvasselva, Målselva, Ranaelva og deltagelse i fylkesvise undersøkelser i Troms, Nordland og Telemark. Forundersøkelser og konsekvensutredninger knyttet til vannkraftprosjekter Studier av raske vannstandsendringer i elver Bidrar til utvikling og bruk av vassdragssimulatoren
Kommunikasjon, åpenhet og deltakelse	Åpne planprosesser	Tidlig involvering av lokalbefolkning, kommuner og andre interesser ved planlegging av energiprojekter
	Miljøvaredeklarasjon	Statkraft deltar i utviklingen av en ny standard for sertifiserte miljøvaredeklarasjoner (ISO 14025). Statkraft deltar også i arbeidet med etableringen av et marked for grønne sertifikater.
	Miljøregnskap	Første utkast utarbeidet i 2000.
Miljøstyring	Miljøsertifisering	Oppstart av sertifisering etter NS ISO 14001
	Miljøoppfølging av anleggsprosjekter	Nye interne krav til miljøplaner og krav til oppfølging av ytre miljø i anleggsprosjekter

Miljøtiltak i 2000

Biologisk mangfold	<ul style="list-style-type: none"> Drift av settefiskanlegg Utsetting av fisk Styrking av naturlig reproduksjon ved bruk av terskler, utgraving av kulper ol. Drift av levende genbanker Miljøtilpasset kjøring av kraftverk Drift og vedlikehold av fisketrapper Videoovervåking av laksevandring Overvåking av sårbare naturtyper
Friluftsliv	<ul style="list-style-type: none"> Landskapsestetiske tiltak knyttet til blant annet tipper, veger, massetak Tiltak i vassdraget for å bevare vannspeil og redusere virkninger av reguleringer Planlegge og tilrettelegge for økt tilgjengelighet, til regulerte vassdrag, for eksempel etablering av badeplasser, nye turstier Bidra til levedyktige fiskebestander Deler av Statkrafts veinett holdes åpne for allmennheten
Kulturminner og kulturmiljøer	<ul style="list-style-type: none"> Kulturminner kartlegges i forbindelse med konsekvensutredninger
Helse og miljøfarlige kjemikalier, overgjødning og oljeforurensning	<ul style="list-style-type: none"> Omfattende kartlegging og overvåking av gamle tipper Overvåking av erosjon og partikkeltransport ut fra reguleringsmagasiner Utfasing av halongass (brannslukkere avsluttet) Utfasing av PCB-holdige oljer pågår Kartlegging av forurensningsrisiko i anleggs- og driftsvirksomhet Kartlegging av helse- eller miljøfarlige stoffer i Statkrafts anlegg Resipientvurderinger trukket inn i tidlige faser av planlegging
Avfall og gjenvinning	<ul style="list-style-type: none"> Etablert systemer og rutiner knyttet til spesialavfall Kartlegging og opprydding i gamle anleggsområder Bedrede prosedyrer for avfallshåndtering i anleggsarbeider utviklet
Klimaendring, luftforurensning og støy	<ul style="list-style-type: none"> Statkraft produserte 40,2 TWh CO₂-fri energi i år 2000

Miljø - ny fornybar energi

Nye løsninger

Vindkraft	Smøla Hitra Stadlandet Nye prosjekter	Etter omfattende forarbeid fikk Statkraft i desember 2000 konsesjon på bygging av vindparker på Smøla (144 MW), Hitra (56 MW) og Stadlandet (70 MW). Samlet ytelse er 276 MW og beregnet produksjon er 768 GWh. Vindmålinger er igangsatt på syv nye steder langs kysten, fra Finnmark i nord til Rogaland i sør. Resultatene fra disse målingene vil avgjøre det videre arbeidet ved disse lokalitetene.
Saltkraft	Sintef/NFR/Eureka	Andre fase i vurderingen av saltgradienter utnyttet til energiproduksjon i samarbeid med SINTEF er avsluttet. Prosjektets foreløpige konklusjoner indikerer en utbyggingskostnad på ned mot 25 øre/kWh, forutsatt tilstrekkelig storskalafordeler og videreutvikling av membran-teknologien. Det utnyttbare potensialet for saltkraft er meget stort; om lag 25000 TWh pr. år i Norge. Videre utfordring er å utvikle et teknologisk grunnlag for lønnsom kraftproduksjon. Videreføringen vil knyttes sterkere opp mot de ledende membranutviklingsmiljøene. Eventuell kommersiell løsning kan tidligst forventes etter 2010.
Hydrogen/ Brenselceller	Forprosjekt IEA-prosjekter EU-prosjekter Dr. ing kandidater Demo -prosjekter	Egne aktiviteter for kompetanseoppbygning og overvåking av teknologi- og markedsutvikling for hydrogen som energibærer. Statkraft deltar i internasjonale prosjekter som forventes å gi betydelig innsikt i systemer, markedsnisjer og teknologiutfordringer. Utvikling av nødvendig langsiktig kompetanse gjøres blant annet gjennom støtte av 3 dr. ing studier. Et demoanlegg vil kunne gi økt forståelse for hvordan teknologi for hydrogenproduksjon og -anvendelse kan utnyttes i en senere kommersiell fase. Statkraft vil vurdere dette. Eventuell kommersiell løsning kan ikke forventes før etter 2010

En mer utfyllende presentasjon av miljøutfordringene ved energiproduksjon og Statkrafts miljøtiltak finnes i Statkrafts miljørapport for 2000